

Jaunimo informavimo ir konsultavimo modelio vertinimas

2023

Jaunimo reikalų agentūra

Atliko dr. Justina Garbauskaitė-Jakimovska

TURINYS

Kontekstas.....	4
Tyrimo etika.....	6
1. Esamoji situacija (2023).....	6
1.1. Dokumentai.....	8
1.2. Metodinė medžiaga.....	13
1.3. Įžvalgos ir vertinimas.....	17
1.3.1. Kur teikiamos JIK paslaugos?.....	17
1.3.2. Kas įgyvendina JIK?.....	17
1.3.3. Koordinavimas(is) ir bendradarbiavimas.....	20
2. Vykiant JIK veiklas 2019-2022 m. pasiekti rodikliai.....	21
3. JIK vertinimas iš jaunimo politikos lauke veikiančių asmenų perspektyvos.....	22
3.1. JIK įgyvendinimas.....	25
3.2. Problematika.....	31
3.2.1. Neefektyvus JIK tinklas.....	33
3.2.2. Žinomumas.....	35
3.2.3. JIK darbuotojų pa(si)rengrimas.....	36
3.2.4. Finansavimas.....	37
3.3. Tobulinimo kryptys.....	37
3.3.1. Viešinimas.....	38
3.3.2. Struktūrų ir bendradarbiavimo aiškumas.....	39
3.3.3. Dėmesys JIK įgyvendinimo kokybei.....	40
4. Jaunų žmonių Lietuvoje poreikiai gauti informaciją ir konsultuotis.....	41
4.1. Socialinių platformų naudojimas.....	41
4.1.1. Pagal amžiaus grupes.....	42
4.1.2. Pagal lytį.....	45
4.2. Turinys.....	45
4.2.1. Vertinimas pagal amžių.....	46
4.2.2. Turinio vertinimas pagal lytį.....	48
4.3. Temos.....	50
4.4. Informavimo ir konsultavimo būdų priimtumas.....	57
5. Jaunimo informavimas ir konsultavimas vs. Eurodesk.....	60
6. JIK įgyvendinimas kitose Europos valstybėse.....	62
6.1. Prieinamumas (fizinis vs. virtualus).....	62
6.2. Jaunų žmonių įsitraukimas.....	63
6.3. JIK darbuotojų kompetencijos ir pa(si)rengrimas.....	63
6.4. Finansavimas ir koordinavimas.....	63

7. Ižvalgos, apibendrinimai ir įtampos	64
7.1. Jaunimo informavimo ir konsultavimo žinomumas	64
7.2. Jaunimo informavimo ir konsultavimo tinklas	64
7.3. Politinis ir struktūrinis palaikymas	65
7.4. JIK veiklos ir formos	66
7.5. JIK darbuotojas	66
7.6. Tobulinimas ir plėtra	67
8. Rekomendacijos tobulinimui	67
Naudota literatūra	72
Priedai	74
Priedas Nr. 1	74
Priedas Nr. 2	78
Priedas Nr. 3	79

Kontekstas.

Jaunimo informavimas ir konsultavimas (toliau tekste – JIK) Jaunimo politikos pagrindų įstatymo šiuo metu galiojančioje suvestinėje redakcijoje (2021) įvardijamas viena iš darbo su jaunimu formų. JIK apibrėžiamas kaip „darbo su jaunimu forma, apimanti aktualios ir reikiamos informacijos jaunam žmogui pateikimą įvairiomis jaunam žmogui aktualiomis temomis, leidžianti jaunam žmogui, dirbant kartu su jaunimo informavimo ir konsultavimo darbuotoju, gauti atsakymus į rūpimus klausimus, užtikrinant jauno žmogaus nukreipimą į organizacijas ir institucijas, kuriose jis gali gauti jam reikalingą pagalbą.“¹ JIK apibrėžimas į įstatymą pateko 2020-aisiais metais, nors informavimo ir konsultavimo paslaugų teikimo finansavimo konkursai pradėti skelbti 2019-aisiais metais, o panašias veiklas bent nuo 2013-ųjų metų įgyvendino ir jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas teikė „Eurodesk“ tinklo padalinys Lietuvoje, kuriojamas Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos (toliau – LiJOT).

Jaunimo informavimas ir konsultavimas skirtingose Europos šalyse radosi skirtingais laikotarpiais ir išgyveno skirtingas transformacijas. Pavyzdžiui, Suomijoje kūrėsi specializuoti jaunimo informavimo biurai, kurie pradėjo veikti apie 1950-uosius metus, kai atsirado poreikis paremti jaunus žmones, kurie persikėlė iš kaimiškų vietovių į didelius miestus (Ivanovskis ir Rupkus, 2015). Tuo tarpu apie 1960-uosius metus Anglijoje, Nyderlandų Karalystėje, Belgijoje ir Prancūzijoje buvo kuriami „užėjimo“ (walk-in) bendrinės informacijos jaunimo informavimo ir konsultavimo biurai. Šie biurai turėjo būti atviri kiekvienam jaunam žmogui be įsipareigojimo, registracijos ir kt., siekiant, kad kuo daugiau jaunų žmonių galėtų geriau susiorientuoti didėjančiuose informacijos srautuose (Ivanovskis ir Rupkus, 2015). Anot autorių parengto nacionalinių jaunimo informavimo ir konsultavimo struktūrų kompendiumo, apie 1980-uosius metus Europoje pradėtos diskusijos, kad jaunimo informavimas ir konsultavimas turi būti vystomas kaip darbo su jaunimu dalis ar forma. Sekant šias diskusijas, 1986-aisiais metais įsteigta Europos jaunimo informavimo ir konsultavimo agentūra (ERYICA) (Ivanovskis ir Rupkus, 2015). Šios agentūros skelbiami dokumentai, parengta Jaunimo informavimo ir konsultavimo chartija, joje išdėstyti jaunimo informavimo ir konsultavimo principai yra vieni pagrindinių dokumentų, pagal kuriuos formuojami nacionaliniai veiksmai šioje darbo su jaunimu srityje.

Vertinant iš laiko perspektyvos, jaunimo informavimas ir konsultavimas yra pakankamai nauja darbo su jaunimu forma, kuri Lietuvoje dar tik ieško savo vietos ir perspektyviausių būdų ir modelių ją įgyvendinti.

Šio tyrimo tikslas – įvertinti esamo JIK modelio veikimą bei pateikti rekomendacijas, kaip būtų galima jį tobulinti.

¹ Žin. 2003, Nr. 119-5406, i. k. 1031010ISTA0IX-1871

Tyrimo uždaviniai:

1. Atlikti esamos situacijos apžvalgą, išanalizuoti pagrindinius JIK reglamentuojančius teisės aktus ir kt. dokumentus.
2. Išanalizuoti vykdant JIK veiklas 2019-2022 m. pasiektus rodiklius ir palyginti juos su numatytais.
3. Išsiaiškinti, kaip JIK paslaugomis pasinaudoję jauni žmonės, jaunimo politikos lauke dirbantys asmenys (savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai, JIK centruose ir (ar) taškuose dirbantys jaunimo darbuotojai, savanoriai ir kt.) jas vertina.
4. Išsiaiškinti jaunų žmonių Lietuvoje poreikį gauti JIK paslaugas, norą patiems įsitraukti į jų tobulinimą, patraukliausią (patogiausią) jų formą, kanalus.
5. Nustatyti, ar ir, jei taip, kiek JIK paslaugos dubliuoja taip pat Jaunimo reikalų agentūros (toliau – Agentūra) finansuojamas Jaunimo informacijos tinklo „Eurodesk“ paslaugas (ir atvirkščiai).
6. Apžvelgti JIK modelius bent trijose Europos Sąjungos šalyse ir palyginti su esančiu Lietuvoje.
7. Pateikti rekomendacijas, kaip būtų galima tobulinti esamą JIK modelį.

Siekiant įgyvendinti tyrimo uždavinius, taikyti šie tyrimo metodai:

1. Literatūros apžvalga – mokslinės literatūros ir taikomųjų tyrimų, apžvelgiančių skirtingus jaunimo informavimo ir konsultavimo aspektus, apžvalga. Atlikta literatūros analizė svarbi dokumentų ir surinktų empirinių duomenų vertinimui ir interpretavimui.
2. Dokumentų analizė. Atlikta Jaunimo informavimo ir konsultavimo tvarkos aprašo, Europos jaunimo informavimo chartijos, Rekomendacijų jaunimo informavimo ir konsultavimo kokybei užtikrinti, Jaunimo informavimo ir konsultavimo darbuotojų vadovo, Jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas teikiančių organizacijų veiklos projektų (programų) finansavimo konkursų nuostatų ir kt. JIK reglamentuojančių dokumentų, 2019–2022 m. Agentūros finansuotų Jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas teikiančių organizacijų veiklos projektų (programų) veiklų įvykdymo ataskaitų analizė.
3. 14–29 metų amžiaus nuolatinių Lietuvos gyventojų apklausa, kurios metu internetu apklausta 99 respondentai iš įvairių šalies apskričių.
4. 2 sutelktų grupių diskusijos su jaunimo politikos lauke dirbančiais asmenimis (savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriais, JIK centruose ir / ar taškuose dirbančiais jaunimo darbuotojais, savanoriais ir kt.)
5. 3 individualūs interviu su jaunimo informavimo darbuotojais ir kitais darbo su jaunimu lauke dirbančiais asmenimis.

Jaunų žmonių apklausos duomenys analizuoti atliekant statistinę analizę, sutelktų grupių ir interviu metu surinkti duomenys analizuoti atliekant kokybinę turinio analizę. Empirinio tyrimo duomenų analizė atlikta Microsoft Excel ir MAXQDA programomis.

Tyrimo etika

Jauni žmonės buvo apklausiami vykdant anonimišką apklausą internetu. Dalyvavimas apklausoje buvo savanoriškas, tyrimo dalyviams pateikta informacija apie tyrimo tikslą ir duomenų naudojimą, su kuriuo kiekvienas dalyvaujantis apklausoje susipažino ir susipažinimą patvirtino. Klausimynas ir informacija apie tyrimą pateikiami šios ataskaitos prieduose.

Sutelktų grupių ir interviu dalyviai taip pat tyrime dalyvavo savanoriškai. Dalyviams pateiktas informacinis lapas apie tyrimą, su kuriuo susipažinimą dalyviai patvirtino žodžiu. Interviu ir sutelktų grupių diskusijos, dalyviams sutikus, buvo įrašytos, įrašai saugomi vienerius metus nuo interviu ir diskusijų pabaigos. Tyrimo dalyvių vardai, atstovaujamos savivaldybės ir organizacijos yra neviešinami, atsižvelgiant į tai, kad darbo su jaunimu laukas Lietuvoje yra pakankamai mažas, o jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas teikiančių organizacijų tinklas yra apibrėžtas. Naudojant sutelktų grupių diskusijos dalyvių ir interviu dalyvių tiesiogines citatas naudojama moteriška giminė, atsižvelgiant į tai, kad didžioji tyrimo dalyvių dalis buvo moteriškos lyties. Šių priemonių imamasi tam, kad nebūtų įmanoma identifikuoti tyrimo dalyvių.

1. Esamoji situacija (2023)

Jaunimo informavimas ir konsultavimas yra Lietuvoje pakankamai nauja ir šiuo metu „mažiausiai finansuojama darbo su jaunimu forma.“ (Lietuvoje įgyvendinamų darbo su jaunimu formų analizė, 2022, p. 22) Pagal LiJOT interneto svetainėje² pateikiamą informaciją, Lietuvoje šiuo metu veikia 2 JIK centrai ir 24 JIK taškai (21 savivaldybėje), pagal JRA interneto svetainėje³ pateikiamą informaciją - 2 JIK centrai ir 27 JIK taškai (23 savivaldybėse). Tuo tarpu Nacionalinės jaunimo politikos 2023-2027 m. veiksmų plane, paskelbtame 2023 m. liepos mėnesį, konstatuojama, kad „Jaunimo informavimas ir konsultavimas vykdomas 14 savivaldybių: Vilniuje ir Utenoje veikia jaunimo informavimo centrai, dar 12 savivaldybių – jaunimo informavimo taškai“ (Nacionalinės jaunimo politikos 2023-2027 m. veiksmų planas). Tame pačiame plane numatyta didinti jaunimo informavimo ir konsultavimo taškų savivaldybėse skaičių, iškeliami su migrantų ir pabėgėlių informavimu ir konsultavimu susijusi problema, informavimas ir konsultavimas įvardijamas kaip svarbi priemonė spręsti jaunų žmonių užimtumo (įsidarbinimo) problemą. Svarbu pažymėti, kad

² <https://lijot.lt/veikla/jaunimo-informavimas-ir-konsultavimas/>

³ <https://jra.lt/jaunimui/suzinok-daugiau/jaunimo-igalinimas-ir-informavimas/jaunimo-informavimas-ir-konsultavimas>

situacijos analizėje iškeltų problemų sprendimai galėtų būti susieti su platesnio JIK įgyvendinimo ir nuoseklesnio finansavimo pagrindimu, tačiau veiksmy plane tai nėra numatyta.⁴

Mokslinių ar taikomųjų tyrimų apie jaunimo informavimą ir konsultavimą Lietuvoje kol kas nėra atliekama, tačiau JIK atsiranda kitose, bendresnėse jaunimo politikos ir / ar darbo su jaunimu analizėse. Jaunimo informavimo ir konsultavimo kaip vienos iš Lietuvoje įgyvendinamų darbo su jaunimu formų analizė pateikta tyrime dėl darbo su jaunimu situacijos (2022), apie JIK užsimenama „Darbo su jaunimu plėtros Šilutės rajono savivaldybėje galimybių analizėje“ (2021), „Jaunimo į(si)traukimo Lietuvoje galimybių analizėje“ (2020), į „Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo problematikos tyrimą“ (2022) ir į „Jaunimo problematikos tyrimą“ įtrauktas vienas klausimas apie portalo žinauviska.lt žinomumą, „Tyrimas apie jaunimo emocinę savijautą Kaišiadorių rajono savivaldybėje“ (2022) nenagrinėja jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugų, tačiau apžvelgia būdus, kaip ir kur jauni žmonės ieško atsakymų į klausimus, susijusius su emocine sveikata, apie JIK problematiką rašoma tyrime „Jaunimo situacijos identifikavimas ir jaunimo politikos kokybės vertinimas Vilniaus mieste“ ataskaitoje (2022).

Šiuose tyrimuose atskleidžiamos tendencijos bei atradimai nurodo, kad yra “ryškus jaunuolių poreikis gauti jiems aktualią informaciją“ (Miginis, 2021, p. 24), tačiau jaunimo informavimo ir konsultavimo interneto svetainės žinauviska.lt žinomumas yra itin mažas – „nustatyta, kad šiek tiek mažiau nei trečdalis (29,3 proc.) yra tik girdėję apie portalą www.zinauviska.lt, 14,7 proc. respondentų, šiuo portalu teko naudotis. (Jaunimo problematikos tyrimas, 2020). Visgi „pilietiškai aktyvesni jaunuoliai dažniau žino apie jaunimo informavimo ir konsultavimo portalą.“ (Buzaitytė-Kašalynienė, Dunajevs, 2020, p. 17) Savo ruožtu “Vilniaus mieste ... veiklos žinomumas vis dar nėra pakankamas <...> Vykdomas jaunimo informavimas ir konsultavimas savivaldybėje nepasiekia tikslinių grupių.” (Jaunimo situacijos identifikavimas ir jaunimo politikos kokybės vertinimas Vilniaus mieste, 2022, p. 14-23) „Plečiant atviro darbo paslaugas su jaunimu svarbu šią formą, paslaugą jaunimui teikti tiek jaunimo centruose, atvirose erdvėse, tiek teikiant mobilias darbo su jaunimu paslaugas.” (Miginis, 2021, p. 24)

2022-ųjų metų pabaigoje paskelbtoje „Tyrimo dėl darbo su jaunimu situacijos Lietuvoje“ ataskaitoje nurodoma, kad „išskyrus didžiųjų miestų savivaldybes, jaunimo informavimas ir konsultavimas kaip atskira darbo su jaunimu forma nėra laikomas reikalingu.“ (p. 87) Visgi vėliau, pagrindžiant šį teiginį, nurodoma, kad jaunimo informavimą ir konsultavimą sėkmingai įgyvendina jaunimo darbuotojai,

⁴ Nacionalinės jaunimo politikos 2022–2024 metų veiksmy plane su jaunimo informavimu ir konsultavimu susijusiems klausimams išskirtinis dėmesys neskiriamas. Informavimas ir konsultavimas minimas vieną kartą, prie trečiojo plano tikslo – „plėtoti ir koordinuoti darbo su jaunimu sistemą, užtikrinti jaunimo užimtumo infrastruktūros plėtrą“ vienu iš kriterijų yra įvardijamas „Lietuvos apskričių, kuriose veikia jaunimo informavimo ir konsultavimo taškai, skaičius”

todėl nėra reikalingas atskiras darbuotojo etatas. Nepagrįsta teigti, kad jaunimo informavimo ir konsultavimo darbuotojas ir jaunimo informavimas ir konsultavimas kaip darbo su jaunimu forma yra tapatu. „*Pas mus kolektyve visada yra bent vienas, kuris kurioj nors srity gali pakonsultuoti*” (Darbo su jaunimu tyrimo ataskaita, 2022, p. 86). Toks teiginys indikuoja ir vėliau šiame tyrime aptariamą jaunimo politikos lauke veikiančių asmenų frustraciją išskiriant jaunimo informavimą ir konsultavimą iš kitų darbo su jaunimu veiklų bei atskyrimą nuo neformalaus pokalbio, kurio metu galbūt perduodama tam tikra informacija bei atsakoma į jaunam žmogui aktualius klausimus.

Be tyrimų ataskaitų tai, kas Lietuvoje yra parašyta apie jaunimo informavimą ir konsultavimą, galima skirstyti į dvi grupes pagal dokumentų ir / ar leidinių tipą: 1) teisiniai dokumentai, apibrėžiantys ir reglamentuojantys JIK įgyvendinimą, organizavimą, (kartais) kokybę; 2) metodiniai leidiniai, pateikiantys rekomendacijas, reikalingas tiems, kurie JIK įgyvendina arba planuoja įgyvendinti.

1.1. Dokumentai

Europos jaunimo informavimo chartija (2018) laikytina pamatiniu dokumentu, kuris vertybiniu ir principiniu lygmeniu formuoja ir JIK įgyvendinimą nacionaliniu lygmeniu. Chartijoje apibrėžiamas jaunimo informavimas ir konsultavimas, išskiriamas specialusis (specifinis) ir bendrinis jaunimo informavimas, įvardijamos veiklos, jų įgyvendinimo aplinkos ir principai, kurie vadinami minimaliais kokybės standartais, „kurie kiekvienoje šalyje turėtų būti taikomi kaip neatsiejama jaunimo politikos dalis.“ Chartija susideda iš vertybinio pobūdžio (nepriklausomybė, prieinamumas, įtrauktis, įgalinimas) ir paslaugų teikimo kokybės (etiškumas, profesionalumas, proaktyvumas) principų. Chartijoje nėra tiesiogiai įvardijamas jaunimo informavimo ir konsultavimo tikslas, tačiau jis yra implikuotas – „jaunimo informavimas padeda jiems įgyvendinti savo siekius ir skatina jų, kaip aktyvių visuomenės narių, dalyvavimą. (Europos jaunimo informavimo chartija 2018, p. 1). Į lietuviškuosius dokumentus kaip JIK tikslas yra perkelta kita dalis Europos jaunimo informavimo chartijos, kalbanti apie teisę į „visapusišką, objektyvią, suprantamą ir patikimą informaciją, atliepiančią visus poreikius.“ (Europos jaunimo informavimo chartija 2018, p. 1)

Lietuvoje sukurtuose ir šiuo metu galiojančiuose dokumentuose pateikiama informacija tarpusavyje dera, dažnai yra atkartojama. Visuose dokumentuose pateikiami pagrindinių sąvokų apibrėžimai, JIK tikslas, uždaviniai. Aiškus JIK reglamentavimas yra aktualus siekiant atskirti JIK paslaugas nuo kitų darbo su jaunimu formų ir identifikuoti JIK ne tik kaip pokalbį keičiantis informacija.

Jaunimo informavimo ir konsultavimo tvarkos aprašas (2020)

Dokumente apibrėžiamos pagrindinės sąvokos, informavimo ir konsultavimo tikslas – „užtikrinti, kad jaunimui būtų teikiama objektyvi, kokybiška, suprantama ir visapusiška informacija“ (JIK

tvarkos aprašas 2020), principai, JIK paslaugas teikiančių organizacijų darbo organizavimas, kiekybiniai ir kokybiniai rodikliai, kurių turi siekti JIK įgyvendintojai. Dokumente apibrėžiamos ir jaunimo informavimo ir konsultavimo darbuotojui reikalingos kompetencijos: „išmano jaunimo informavimo ir konsultavimo principus, žino jaunimo informavimo ir konsultavimo tipus, yra baigęs Nacionalinio jaunimo informavimo ir konsultavimo koordinatoriaus organizuotus mokymus.“ (Jaunimo informavimo ir konsultavimo tvarkos aprašas, 2020) Nurodoma, kad planuodami veiklą JIK paslaugų tiekėjai turi suplanuoti kokybinius ir kiekybinius kriterijus, kurių sieks. Kiekybiniai kriterijai yra aprašyti pakankamai aiškiai, daugiausiai per planuojamas suteikti konsultacijas ar planuojamus pasiekti žmones. Visgi kokybinių rodiklių detalizavimas apsiriboja nuoroda į JIK uždavinius – „kokybiniai rodikliai ir jų rezultatai turi būti susieti su bent vienu iš šio Aprašo 5 punkte įvardytų jaunimo informavimo ir konsultavimo uždavinių;“ (JIK tvarkos aprašas 2020). Tyrimo dėl darbo su jaunimu situacijos Lietuvoje ataskaitoje (2022) nurodoma kad „tokia kokybinių rodiklių formuluotė gali neleisti palyginti visų tą pačią darbo su jaunimu formą organizuojančių organizacijų rezultatų, susijusių su kokybinių rodiklių pasiekimu.“ (Spinter, 2022, p. 20)

Rekomendacijos Jaunimo informavimo ir konsultavimo kokybei užtikrinti (2019)

Dokumente taip pat apibrėžiamas JIK tikslas - „užtikrinti objektyvios, kokybiškos ir suprantamos informacijos teikimą jauniems žmonėms“ (Rekomendacijos JIK kokybei užtikrinti, 2019), uždaviniai, JIK įgyvendinimo principai, organizavimas, veikėjai. Dokumente taip pat nurodytos pagrindinės temos, kuriomis turi / gali būti konsultuojama.

Rekomendacijų prieduose pateikti kokybiniai veiklos kriterijai yra tinkami, išsamūs, juose atsispindi ir JIK įgyvendinimo principai. Trečiasis dokumento priedas vizualiai pristato JIK įgyvendinimo Lietuvoje struktūrą, nurodo pagrindinius veikėjus ir jų sąsajas. Svarbu, kad šiame priede yra įvardyti ir išskirti specializuoti jaunimo informavimo centrai, kurie į bendrinį jaunimo informavimą ir konsultavimą, kuris įgyvendinamas JIK centrų ir taškų, nepatenka. Dalį JIK įgyvendinant organizacijoms, kurios nesispecializuoja darbe su jaunais žmonėmis, tačiau turi ekspertines kompetencijas konsultuojant, nepriklausomai nuo amžiaus grupės, konkrečiomis temomis, svarbus tampa bendradarbiavimo ir koordinavimo(si) tarp organizacijų aspektas. Pateiktame dokumente nurodyta, kad yra bendradarbiaujama, tačiau konkretūs bendradarbiavimo mechanizmai neįvardyti. Ar tai turėtų būti padaryta teisiniuose dokumentuose – atviras klausimas. Tokia JIK struktūra gali įnešti sumaištį į bendrą supratimą apie JIK paslaugas, jų teikimą, ribas ir kt. Tinklinė, bendradarbiavimu grįsta struktūra galimai apsunkina atsakomybių pasiskirstymą, reikalauja daugiau pajėgumų koordinavimui.

Jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas teikiančių organizacijų veiklos projektų (programų) finansavimo konkurso nuostatai (2022)

Kas dvejus metus organizuojamo finansavimo konkurso nuostatuose taip pat apibrėžiamos sąvokos, jos papildomos partnerių, koordinatorių ir kitų susijusių veikėjų, kuriems bendradarbiaujant yra įgyvendinamos JIK paslaugos, aprašymais. Dokumente detaliau nei kitur pristatomos veiklos, kurias turėtų įgyvendinti JIK paslaugas teikiančios organizacijos, įvardijami veiklų įgyvendinimo kiekybiniai ir kokybiniai rodikliai. Kiekybiniai rodikliai 2023-2024 metams yra išskiriami į esminius kiekybinius rodiklius:

15.1.1. suteikti ne mažiau kaip 800 nuotolinių konsultacijų programos dalyviams, iš kurių bent 300 turi būti suteiktos iki rugsėjo 30 d.;

15.1.2. suorganizuoti ne mažiau kaip 10 jaunimo informavimo ir konsultavimo viešinio renginių, iš kurių bent 5 turi būti suorganizuoti iki rugsėjo 30 d.;

ir įprastus kiekybinius rodiklius:

15.2.1. užtikrinti, kad jaunimo informavimo ir konsultavimo tinklalapyje apsilankytų ne mažiau kaip 250 000 programos dalyvių per metus;

15.2.2. užtikrinti, kad ne mažiau kaip 10 savanorių dirbtų jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas teikiančiose organizacijose visose apskrityse

(JIK finansavimo konkurso nuostatai 2022)

Lyginant su 2020 metais įvardytais rodikliais, yra padidintas nuotolinių konsultacijų skaičius ir per pusę sumažintas apsilankymų JIK puslapyje žinauviska.lt skaičius. Tai atspindi „Tyrimo dėl darbo su jaunimu situacijos Lietuvoje“ ataskaitoje (2022) identifikuotą tendenciją, kad puslapio lankomumas nuosekliai mažėja (p. 32).

Finansavimo konkurso nuostatuose neužsimenama apie jaunimo informavimo ir konsultavimo principus, jie nesiejami su įgyvendinamų veiklų kokybe. Įvardijami šie kokybiniai rodikliai:

15.3.1. didinti jaunimo informavimo ir konsultavimo tinklalapio žinomumą ir pasiekiamumą jaunimui, pvz. taikant optimizavimo paieškos sistemoms (angl. SEO – Search Engine Optimization) metodą;

15.3.2. sudaryti sąlygas Agentūrai jaunimo informavimo ir konsultavimo tinklalapyje skelbti informaciją iš savo veiklos sričių;

15.3.3. nuolat kelti programos veiklų įgyvendintojų ir savanorių kompetencijas, reikalingas jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugoms teikti;

15.3.4. vykdyti visas programoje numatytas veiklas vadovaujantis Jaunimo informavimo ir konsultavimo tvarkos aprašu;

15.3.5. analizuoti savo įgyvendinamas veiklas atsižvelgiant į jaunimui kylančius poreikius ir teikti Agentūrai pasiūlymus apie teikiamų paslaugų kryptingumą. (JIK finansavimo konkurso nuostatai, 2023)

Remiantis JIK finansavimo konkurso nuostatais (2022), paraiška yra teikiama nacionalinio koordinatoriaus, su kuriuo organizacijos, teikiančios JIK paslaugas, yra pasirašiusios partnerystės deklaraciją. Maksimali JIK įgyvendinimui skiriama suma per metus yra 25 000 eurų. Už šias lėšas nacionalinis koordinatorius įgyvendina šias veiklas:

- „9.1. jaunimo informavimui ir konsultavimui skirto tinklalapio administravimas;*
- 9.2. nuotolinės konsultacijos jaunimui;*
- 9.3. savanorių parengimas teikti jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas;*
- 9.4. metodinės pagalbos bei kitos aktualios informacijos jaunimo informavimo ir konsultavimo taškams bei jaunimo informavimo ir konsultavimo centrams teikimas;*
- 9.5. jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas teikiančių organizacijų plėtra Lietuvoje.“ (JIK finansavimo konkurso nuostatai, 2022)*

Pagal šiuo metu (2023) galiojantį reglamentavimą, daug atsakomybių yra priskirta koordinatoriui, kuris turi aprėpti visos Lietuvos lygmeniu išsibarsčiusius jaunimo informavimo ir konsultavimo centrus ir taškus. Sąveika ir koordinavimas(is) su organizacijomis, teikiančiomis specializuoto informavimo ir konsultavimo paslaugas nėra aiškiai apibrėžtas. Nurodoma, kad „bendrinio jaunimo informavimo ir konsultavimo metu jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas teikiantis darbuotojas turi padėti jaunam žmogui rasti jam reikalingą trūkstamą informaciją ir pagal poreikį nukreipti į organizacijas ir/ar įstaigas, teikiančias specializuotas jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas“ (Rekomendacijos jaunimo informavimo ir konsultavimo kokybei užtikrinti 2019). Organizacijų ir įstaigų, teikiančių specializuotas jaunimo informavimo ir konsultavimo paslauga, veikla taip pat nėra reglamentuojama, nekeliama kokybės reikalavimai, neaišku, ar šios organizacijos taip pat turi vadovautis jaunimo informavimo ir konsultavimo principais ir kt. Rekomendacijose kokybei užtikrinti numatoma, kad įgyvendinant JIK su specializuotais jaunimo informavimo centrais yra bendradarbiaujama ir kad tai yra „jaunimo informavimo rūšis, kurios metu jaunam žmogui pateikiama tam tikros srities informacija, padedanti atsakyti į jaunam žmogui kylančius klausimus konkrečioje srityje (pvz. mokesčių, jaunimo įdarbinimo klausimai).“ (Rekomendacijos jaunimo informavimo ir konsultavimo kokybei užtikrinti, 2019).

JIK centrų ir taškų veikla ir darbuotojų atlyginimai nėra tiesiogiai finansuojami JIK finansavimo konkurso lėšomis. Visgi „kai kurios savivaldybės finansuoja ir jaunimo informavimą ir konsultavimą, pavyzdžiui, Utenos rajono savivaldybė 2019 m. ir 2020 m. konkurso tvarka finansavo Utenos A. ir M. Miškinių viešosios bibliotekos (kurioje veikia Utenos jaunimo informacijos centras)

informacinius projektus. Vilniaus m. savivaldybė skiria patalpas ir finansuoja Vilniaus jaunimo informacijos ir savanorystės centrą. Plungės rajono savivaldybėje veikia jaunimo informavimo ir konsultavimo taškas, savivaldybė perka šias paslaugas iš NVO „Edukacija kitaip“.” (Spinter, 2022, p. 22)

Įsakymas dėl jaunimo informavimo ir konsultavimo centruose, jaunimo informavimo ir konsultavimo taškuose ir jaunimo informavimo ir konsultavimo tinklalapyje teikiamų bendrinio jaunimo informavimo ir konsultavimo temų (2022)

Įsakymu patvirtintas pagrindinių temų, kurios turi atsirasti JIK puslapyje (žinauviską.lt) ir kuriomis turi būti pasirengę informuoti ir konsultuoti JIK darbuotojai. Numatyta 12 temų, kurių aktualumas jauniems žmonėms ir kilmė dokumente nėra grindžiami. Temų sąrašas galioja iki 2025-ųjų metų, kuomet numatytas naujas JIK finansavimo konkursas. Temų klausimas JIK yra nevienareikšmiškas – viena vertus JIK aprašymuose, dokumentuose ir paslaugos pagrindimuose yra kartojama, kad JIK „apima visas temas, kurios domina jaunus žmones.“ Ši ambicija nėra realistiška, nes jauniems žmonėms aktualios temos nėra ir negali būti baigtinės, jos yra nuolat kintančios ir atsinaujinančios. Kita vertus, suprantamas sprendimas periodiškai temas užfiksuoti, siekiant JIK darbuotojo veiklos apibrėžtumo ir pasiruošimo supaprastinimo. Visgi rekomenduojama temas peržiūrėti kas metus ir tai atliekant konsultotis su jaunais žmonėmis.

Iki 2025-ųjų metų patvirtintos temos yra šios:

- 1.1 išsilavinimas (pvz.: vidurinis, profesinis ugdymas, studijos, kalbų mokymasis, neformalus ugdymas, mokymasis visą gyvenimą);*
- 1.2. jaunų žmonių teisės ir pareigos (pvz.: kaip piliečio, kaip žmogaus, vaikų ir tėvų, vartotojų);*
- 1.3. skaitmeninis raštingumas (pvz.: informacijos paieška, naudojimosi kompiuteriu ir naršymo internete pagrindai, saugumas internete);*
- 1.4. laisvalaikis ir įsitraukimas į visuomeninę ir savanorišką veiklą (pvz.: vasaros stovyklos, renginiai, jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos, trumpalaikė ir ilgalaikė savanorystė (Jaunimo savanoriška tarnyba, Europos solidarumo korpusas));*
- 1.5. socialinių problemų sprendimo klausimai (pvz.: pagalbą teikiančios institucijos, mažiau galimybių turinčių ir neįgalių jaunų žmonių klausimai);*
- 1.6. smurto artimoje aplinkoje klausimai;*
- 1.7. lyčių lygybės klausimai;*
- 1.8. jaunimo fizinės ir psichikos sveikatos klausimai;*

1.9. jaunimo finansinio raštingumo ir verslumo klausimai (pvz.: asmeninių finansų valdymas, atsakingas skolinimasis, verslo pradėjimas);

1.10. priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimo prevencija ir gydymas;

1.11. jaunimo užimtumo klausimai (įsidarbinimo galimybės);

1.12. paslaugų ir pagalbos jaunoms šeimoms klausimai.

Patvirtintos temos yra skirtingos apimties, potencialiai aktualios skirtingoms jaunų žmonių amžiaus grupėms. Temose pasigendama naujų temų – klimato kaitos, LGBTIQ. Šios temos galėtų būti priskiriamos atitinkamai prie jaunų žmonių teisių ir pareigų (piliečio teisės ir pareigos) ar prie lyčių lygybės klausimų, tačiau šie raktiniai konceptai nėra įvardijami temų sąrašė, todėl nesuponuoja, kad šiomis temomis gali / turi konsultuoti JIK darbuotojai, o jauni žmonės, kuriems būtent šios temos rūpi, gali kreiptis.

1.2. Metodinė medžiaga

Lietuvoje nėra išleista daug leidinių, kurie detalizuotų, aprašytų ar pateiktų rekomendacijas tiems, kurie įgyvendina jaunimo informavimą ir konsultavimą kaip vieną iš darbo su jaunimu formų arba planuoja teikti JIK paslaugas. Šiuo metu viešai prieinami yra šie metodiniai leidiniai:

1. „Jaunimo informavimo ir konsultavimo vadovas“ (2022);
2. „Įvadas į jaunimo informavimą ir konsultavimą: metodinis leidinys JIK darbuotojams“ (2022);
3. „Nuo ko pradėti informuoti ir konsultuoti jauną žmogų“ (2023);
4. „Nuo ko pradėti informuoti ir konsultuoti jauną žmogų. JIK specialistas ir JIK ambasadorius“ (2023).

Leidiniai vertinami pagal aktualumo tikslinei grupei, prieinamumo, pateikiamos informacijos kokybės, praktiškumo kriterijus.

„Jaunimo informavimo ir konsultavimo vadovas“ (2022)

Nuosekliausias ir išsamiausias, bendrą informaciją apie jaunimo informavimą ir konsultavimą pateikiantis leidinys yra Jaunimo informavimo ir konsultavimo vadovas, išleistas 2013-aisiais, atnaujintas 2015-aisiais ir 2022-aisiais metais.

Tikslai, tikslinės grupės. Vadovas yra skirtas „profesionaliems jaunimo informavimo darbuotojams, praėjusiems įvadinius mokymus ir norintiems toliau gilintis į atskiras temas ar prisiminti išmokus dalykus.“ (JIK vadovas, 2022, p. 5) Toje pačioje pastraipoje paminima, kad vadovu gali naudotis ir „savanoriai ar bendraamžių švietėjai, norintys padėti savo draugams, paskatinti juos aktyviai veiklai ar tiesiog visapusiškai informuotiems sprendimams.“ (JIK vadovas, 2022, p. 5)

Kontekstas ir aktualumas yra svarbūs ir pagrįsti, į juos atsižvelgiama leidinyje. Skaitytojas supažindinamas su JIK istorija, pristatomos temos yra suderintos su oficialiai patvirtintu bendrinių temų sąrašu (2022), pateikiamos aktualios nuorodos į Lietuvoje veikiančias organizacijas, nors dalis informacijos ir yra neatnaujinta, pvz., pateikiami 2012-aisiais metais patvirtinti informavimo ir konsultavimo apibrėžimai (p. 5), nors abu jie susijusiuose JIK dokumentuose jau yra praplėsti ir papildyti. Taip pat apie JIK įgyvendinimo struktūrą, organizavimą ir plėtrą (p. 14-16) pateikiama informacija neatitinka šiuo metu dokumentais patvirtintų procedūrų. Bendrai leidinio aktualumas jaunimo sektoriui, JIK įgyvendinantiems asmenims ir kontekstualumas yra vertintini kaip netolygūs, nepakankamai atnaujinti ir nesuderinti su dalimi galiojančių reglamentuojančių dokumentų.

Prieinamumas. Leidinys parašytas nesudėtinga kalba, naudojami jaunimo politikos laukui būdingi terminai ir formuluotės. Formatas yra neinteraktyvus, leidinys yra 143 puslapių, jo pradžioje praverstų paaiškinimas arba rekomendacija, kaip leidiniu naudotis, nes intuityviai gali būti neskaitomos pirmosios, teorinės ar metodinės dalys, einama tiesiai prie temų, kuriomis šiuo metu aktualu konsultuoti. Įdomu tai, kad vadove nurodoma, jog jis “nėra skirtas viešam platinimui”, tad kyla klausimų, kaip tai dera su plačiai apibrėžiama tiksline grupe ir kaip leidiniu galėtų pasinaudoti tie, kurie nepriklauso tam tikriems tinklams ar organizacijoms. Organizacijos ar tinklai, kurie galėtų platinti šį leidinį, nėra nurodomi. Iki 2023-ųjų metų rugsėjo leidinys nebuvo prieinamas nei žinauviską.lt, nei jra.lt, nei lijot.lt interneto svetainėse, taigi galima teigti, kad buvo laikomasi nors ir menkai pagrįstos, tačiau nuoseklios neplatavimo linijos. Visgi rugsėjo mėnesio pabaigoje leidinys tapo viešas ir prieinamas jra.lt bei žinauviską.lt puslapiuose.

Informacijos kokybė daugiausiai kenčia dėl nuorodų į šaltinius, kuriais remiantis buvo rengiama, trūkumo, naujausių tyrimų rezultatų integravimo. Sveikintina, kad leidinyje pateikiamos nuorodos į papildomus šaltinius ir išteklius gilesniam mokymuisi arba specializuotoms jaunimo konsultavimo ir informavimo sritims. Visgi JIK vadove nemažai remiamasi 15 ir daugiau metų senumo literatūra. Tai yra suprantama dėl to, kad pirmą kartą leidinys rengtas 2013-aisiais metais, tačiau kyla klausimas, kokie atnaujinimai, neskaitant apipavidalinimo ir dizaino, buvo atlikti. Informacija yra pateikiama aiškiai, nešališkai, tiksliai.

Šaltinio **patikimumas** vertintinas pusėtinais. JIK vadove nurodoma: “Leidinį rengė jauni, tačiau jau patyrę jaunimo informavimo darbuotojai ir mokymo vadovai, rengiant informacines dalis buvo konsultuojamasi su tų sričių specialistais.” (JIK vadovas 2022, p. 6) Nėra nurodytas nė vieno autoriaus vardas, todėl leidinyje pateikiama informacija ir jos kokybė gali būti vertinama kaip nepatikima. Atsakomybė už leidinį tenka LiJOT, tai kiek sustiprina pasitikėjimą šaltinio turiniu.

Praktinis aktualumas tinkamas pirmiausia dėl to, kad JIK vadovas yra leidinys, kuriame pristatoma bazinė, glausta informacija apie bendrines jaunimo informavimo ir konsultavimo temas, todėl vadovas vertintinas kaip svarbus informacinis šaltinis dirbantiesiems. Pateikiama ne tik informacija

apie JIK ir apie pagrindines temas, kuriomis reikalinga informuoti ir konsultuoti įgyvendinant JIK, bet pristatomos ir realios praktinės situacijos, su kuriomis gali susidurti darbuotojai ar savanoriai. Taip pat pristatomi konkretūs informacijos teikimo ir konsultavimo metodai ir būdai, praktiniai patarimai.

„Įvadas į jaunimo informavimą ir konsultavimą: metodinis leidinys JIK darbuotojams“ (2022)

Tikslas ir tikslinė grupė. Kaip nurodoma metodiniame leidinyje: “šis leidinys - tai metodinė medžiaga jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas teikiantiems darbuotojams, pradedantiems ar norintiems pagylinti⁵ bei atnaujinti turimas žinias apie jaunimo informavimą ir konsultavimą” („Įvadas į jaunimo informavimą ir konsultavimą“, 2022, p. 3). Taip pat pažymima, kad leidiniu siekiama paskatinti jo skaitytoją aktyviai įsitraukti į JIK tinklą.

Kontekstas ir aktualumas. Leidinyje apibrėžiami pagrindiniai terminai, JIK istorija Europoje ir Lietuvoje, JIK veiklos principai, ERYICA chartija, JIK dabartinė struktūra Lietuvoje. Ši informacija vertintina kaip svarbi tiems, kurie tik susipažįsta su Jaunimo informavimo ir konsultavimo įgyvendinimu Lietuvoje.

Informacijos kokybė tinkama, nors pateikiama informacija ir nėra išplėstinė. Daugiau patariamojo pobūdžio, bazinė, užvedanti ant kelio. Pavyzdžiui, aprašant JIK darbuotojo kompetencijas nurodomos žinios, įgūdžiai, vidinė parengtis, tačiau lieka neaišku, kuo remiantis pasirinktos konkrečios žinios, įgūdžiai ar vidinės parengtys.

Prieinamumas. Leidinys parašytas nesudėtinga kalba, leidinio formatas ir dizainas yra žaismingi, šiek tiek skatina kelti klausimą, ar tikrai pasirinktas formatas atitinka tikslinės grupės (JIK darbuotojų) poreikius ir profilį. Leidinio formatas suponuoja, kad jį skaito jaunas žmogus, tačiau JIK darbuotojų atveju tai yra labiau išimtis nei taisyklė arba tiesiog sutapimas. Metodinis leidinys yra laisvai prieinamas žinauviską.lt interneto svetainėje, tačiau jį atrasti galima tik tiksliai įrašius leidinio pavadinimą.

Šaltinio **patikimumas** stiprinamas nuorodomis į LiJOT, yra nurodytas leidinio redaktorius, pateiktos 3 nuorodos į šaltinius, kuriais buvo naudojamos rengiant metodinį leidinį. Svarbu paminėti, kad šaltinių sąrašė nurodyti ne visi šaltiniai, į kuriuos referuojama leidinyje. Leidinio patikimumui nepadeda ir tai, kad pasitaiko gramatinių ir kalbos klaidų.

Praktinis aktualumas yra pakankamai aukštas. Leidinį sudaro daug praktinių patarimų, idėjų veikloms, klausimų pavyzdžių ir kt. Taip pat leidinys galėtų būti aktualus pradedančiųjų JIK darbuotojų ar savanorių profesinio tobulėjimo pradžia, kadangi leidinyje galima rasti ne tik informacijos apie JIK, bet ir savirefleksijos klausimų.

⁵ Kalba netaisyta.

„Nuo ko pradėti informuoti ir konsultuoti jauną žmogų“ (2023)

3 lapų (neskaitant titulinio) leidinys, daugiausiai sudarytas iš nuorodų į šaltinius, duomenų bazes, aplankus „Google“ platformoje.

Tikslas ir tikslinė grupė. Tikslinė grupė – JIK darbuotojai, tikslas formuluojamas taip: „pagelbėti ir palydėti Jus Jūsų kelionėje, siekiant susipažinti ir įvaldyti jaunimo informavimą ir konsultavimą.“ („Nuo ko pradėti informuoti ir konsultuoti jauną žmogų“, 2023, p. 2).

Kontekstas ir aktualumas. Leidinyje trumpai apžvelgiamas kontekstas, kuriame vyksta JIK.

Informacija pateikiama pakankamai tiksliai, jos **kokybė** tinkama.

Prieinamumas. Naudojama familiari kalba „įvaldyti jaunimo informavimą“, „vizualai“, „duombazė“, kuri gali būti tinkama jaunimo politikos srityje dirbantiems asmenims. Leidinio formatas yra tinkamas, sudarytas iš aktualių JIK darbuotojams nuorodų. Leidinys yra laisvai prieinamas žinauviską.lt interneto svetainėje, tačiau jį atrasti galima tik tiksliai įrašius leidinio pavadinimą. Nuorodų į leidinį nėra pagrindinių jaunimo politikos lauko organizacijų tinklalapiuose.

Šaltinio **patikimumas**, kaip ir kitų jau apžvelgtų leidinių, yra laiduojamas LiJOT kokybės ženklu. Leidinio autorystė nenurodoma, tad neaišku, kokios yra leidinį sudariusių asmenų ekspertinės žinios.

Praktinis aktualumas aukštas. Įvadas apima praktinius patarimus, kita informacija (per nuorodas) yra taikomojo, praktinio pobūdžio.

„Nuo ko pradėti informuoti ir konsultuoti jauną žmogų. JIK specialistas ir JIK ambasadorius“ (2023).

Tikslas ir tikslinė grupė. Tikslinė grupė – JIK darbuotojai, tikslas formuluojamas taip: „pagelbėti ir palydėti Jus Jūsų kelionėje, siekiant susipažinti ir įvaldyti jaunimo informavimą ir konsultavimą.“ („Nuo ko pradėti informuoti ir konsultuoti jauną žmogų“, 2023, p. 2).

Kontekstas ir aktualumas. Leidinyje apžvelgiamas kontekstas, kuriame vyksta JIK, pateikiamos nuorodos į pagrindinius dokumentus.

Informacijos kokybė didžiąja dalimi tinkama, nors pilnai ir neatitinka objektyvumo kriterijaus. Leidinio dalys, pristatančios pagrindinius dokumentus, parengtos tinkamai. Tuo tarpu dalis apie darbuotoją turėtų būti paremta nuorodomis į šaltinius, pagrindžiančius JIK darbuotojo laikysenas ir palyginimus su jaunimo darbuotoju (p. 7-8). Taip pat nenurodyta, kuo remiantis parengta informacija apie JIK ambasadorius.

Prieinamumas. Leidinys viešai prieinamas tik turint tiesioginę nuorodą arba konkrečiai įvedus pavadinimą į paieškos langą. Nuorodų į leidinį nėra pagrindinių jaunimo politikos lauko organizacijų tinklalapiuose.

Šaltinio **patikimumas**, kaip ir kitų jau apžvelgtų leidinių, yra laiduojamas LiJOT kokybės ženklu. Leidinio autorystė nenurodoma, tad neaišku, kokios yra leidinį sudariusių asmenų ekspertinės žinios. **Praktinis aktualumas** aukštas. Įvadas apima praktinius patarimus, kita informacija (per nuorodas) yra taikomojo, praktinio pobūdžio. Taip pat braižomas Jaunimo informavimo ir konsultavimo ambasadorių sistemos įgyvendinimo planas ir žemėlapis, kurie gali palengvinti šių savanorių veiklos organizavimą.

1.3. Įžvalgos ir vertinimas

1.3.1. Kur teikiamos JIK paslaugos?

Europos jaunimo informavimo ir konsultavimo agentūros (European Youth Information and Counselling Agency - ERYICA) 2014-aisiais metais išleistame kompendiume “Compendium on National Youth Information and Counseling structures”⁶ nurodoma, kad jaunimo informavimo ir konsultavimo terminas gali apimti platų paslaugų spektrą, kuris yra įgyvendinamas skirtinguose formatuose ir teikiamas daugelio skirtingų organizacijų (2014, p. 9). Lietuvoje didelė dalis JIK taškų veikia atvirose jaunimo centruose (toliau – AJC) arba atvirose jaunimo erdvėse (toliau – AJE). “Remiantis AJC tyrimo rezultatais, dažniausiai teikiamos paslaugos jaunimui – erdvė laisvalaikiui, kūrybinės ir saviraiškos veiklos, informavimas, konsultavimas, socialinių įgūdžių lavinimas, sporto ir aktyvumo veiklos, tarpininkavimas ir nukreipimas, emocinė parama. Daugiau nei pusė AJC / AJE teikia neformalaus švietimo, žalingų įpročių prevencijos ir profesinio orientavimo ar karjeros konsultavimo paslaugas.” (Spinter, 2022, p. 40)

JIK tvarkos apraše (2020), Rekomendacijose JIK kokybei užtikrinti (2019) bei metodiniuose leidiniuose JIK taškai ir centrai yra apibrėžiami per fizinę erdvę, kuri turi būti atskira: „integruojant jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas į jau egzistuojančių struktūrų veiklą, reikia užtikrinti **fiziškai ir vizualiai atskirą** bei patrauklią JIK darbuotojo darbo erdvę.“ (JIK vadovas, 2022, p. 15) Atsižvelgiant į tai, kad vis stiprėja jaunų žmonių veikla virtualiose aplinkose, o konsultuojama taip pat ir nuotoliniu būdu, reikalavimas turėti atskirą fizinę erdvę atrodo perteklinis ir galėtų būti rekomendacinio pobūdžio. Kita vertus, jeigu siekiama įgyvendinti kuo daugiau gyvų, kontaktinių konsultacijų, tuomet atskyrimas nuo kitų jaunimo centro ar erdvės lankytojų yra svarbus užtikrinant konfidencialumą.

1.3.2. Kas įgyvendina JIK?

ERYICA ir „Eurodesk“ parengtas leidinys apie jaunimo informavimo ir konsultavimo darbuotojams reikalingas kompetencijas pažymi, kad „Jaunimo informacijos darbuotojai teikia patikimą, tikslią ir

6

https://static1.squarespace.com/static/63e63a0eebdc006803f20644/t/63fd15ab3a376c15492673d0/1677530547496/2015_ERYICA_Compndium_of_national_youth_information_and_counselling_structures.pdf

suprantamą informaciją jauniems žmonėms. Jie užtikrina, kad informacijos paslaugos būtų prieinamos, aprūpintos ištekliais, suprastų ir patenkintų jaunų žmonių poreikius, taip pat nukreipia jaunus žmones veikti savarankiškai ir kritiškai mąstyti. Šios paslaugos taip pat atlieka puikią prevencinę funkciją, kuri yra labai naudinga visuomenei.“ (YouthInfComp, 2021)

„Jaunimo informavimo ir konsultavimo tvarkos apraše“ (2020) yra apibrėžiama, kad JIK paslaugas teikia darbuotojas, kuris yra už jaunimo informavimo, konsultavimo ir orientavimo į kitas organizacijas ir institucijas paslaugų teikimą jaunimui atsakingas asmuo, turintis jaunimo informavimo ir konsultavimo kompetencijas (išmano jaunimo informavimo ir konsultavimo principus, žino jaunimo informavimo ir konsultavimo tipus), yra baigęs Nacionalinio jaunimo informavimo ir konsultavimo koordinatoriaus organizuotus mokymus.“ Taip pat pažymima, kad šio darbuotojo „pareigybės aprašyme turėtų būti nurodyta, kad darbuotojas teikia informavimo ir konsultavimo paslaugas jaunimui“. Tai yra pakankamai bendrinio pobūdžio reikalavimai, kurie nebūtinai suponuoja teikiamų konsultacijų kokybę.

„Rekomendacijose jaunimo informavimo ir konsultavimo kokybei užtikrinti“ (2019) numatoma, jog „už jaunimo informavimo, konsultavimo ir nukreipimo paslaugų teikimą jauniems žmonėms atsakingas asmuo, turintis jaunimo informavimo ir konsultavimo kompetencijas <...> Planuojant jaunimo informavimo ir konsultavimo darbuotojo darbą, jo pareigybės aprašyme turi būti aiškiai išskirtos darbuotojo darbo valandos skirtos paslaugų teikimui darbo vietoje bei išorėje (pavyzdžiui, renginių metu), informacijos atnaujinimui bei organizacinėms ir administracinėms funkcijoms atlikti.“ Teisiniuose dokumentuose nėra nurodoma, kokias konkrečiai kompetencijas turėtų turėti JIK paslaugas teikiantis darbuotojas. Taip pat neapibrėžiamas ir jo(s) išsilavinimas. Ši informacijos trūkumą užpildo metodiniai leidiniai. Čia yra konkrečiai ir detalios įvardijamos JIK darbuotojo kompetencijos (išskiriant žinias, įgūdžius ir vidinę parengtį), laikysena. Dviejuose leidiniuose skiriamas dėmesys JIK darbuotojo palyginimui su jaunimo darbuotoju. Pagal naujausias rekomendacijas, JIK darbuotojas turi turėti šiuos įgūdžius:

- Atvirai ir nuoširdžiai, be išankstinių nuostatų klausytis;
- Kryptingai (siekiant išsiaiškinti kliento poreikį) užduoti atvirus klausimus;
- Aiškiai, rišliai, suprantamai formuluoti mintis;
- Savais žodžiais persakyti išgirstas mintis, siekiant pasitikslinti, ar gerai buvo suprasta;
- Apibendrinti mintį, diskusiją, pokalbį;
- Sekti, suvokti ir įvardinti kito emocinę būseną (apima empatiją);
- Sekti, suvokti ir sau įvardinti savo emocinę būseną;
- Priimti ir kitam teikti teigiamą bei neigiamą grįžtamąjį ryšį;
- Savo veiklos metu sekti laiko tėkmę ir pagal ją koreguoti savo veiksmus;

- Lanksčiai derinti savo veiksmus prie kintančios situacijos, siekiant profesionaliai suteikti paslaugą;
- Kūrybiškai, lanksčiai, ne standartiškai mąstyti atsidūrus iššūkio situacijose;
- Bendrauti kalbomis, kurios padėtų susikalbėti su platesniu galimų klientų spektru (pvz., lietuvių, rusų, lenkų, anglų);
- Gebėti naudotis informacinėmis technologijomis, reikalingoms paslaugos teikimo procesui.

Šias žinias:

- Pirminis temų, kuriomis teikiama paslauga, išmanymas;
- Klientų priėmimo sistemos išmanymas kiekviena iš temų, kuriomis teikiama paslauga;
- Jaunimo „kalbos“ išmanymas;
- Žmonių ypatumų, susijusių su amžiaus tarpsniu, išmanymas;
- Bendravimo psichologijos žinios;
- Sistemos, kurioje teikiama paslauga, išmanymas.

Ir šias vertybines nuostatas ar laikysenas (vadinama vidine parengtimi, nors tai nėra tapatūs terminai):

- Emocinė pusiausvyra;
- Darbingumas;
- Noras padėti;
- Rūpestis;
- Iniciatyvumas;
- Dėmesingumas;
- Suinteresuotumas, įsitraukimas;
- Dalinimasis atsakomybe;
- Atsakomybės prisiėmimas;
- Pagarba klientui ir kolegoms;
- Elgesys pagal turimas kompetencijas;
- Profesinės etikos apribojimų laikymasis;
- Siekis tobulėti;
- Smalsumas tyrinėti ir pažinti aplinką;
- Atviras, be išankstinių stereotipų mąstymas;
- Ideologinis neutralumas;
- Tolerancija.

Išplėstinis žinių, įgūdžių ir laikysenų sąrašas gali būti geras įrankis JIK darbuotojams planuojant savo profesinį tobulėjimą, visgi atsižvelgiant į tai, kad JIK įgyvendinimas yra paremtas savanorystės

principu ir nėra pagrindinė didžiosios dalies darbuotojų veikla, keltinas klausimas apie kompetencijų įgijimo ir tobulinimo būdus ir veiklas bei darbuotojų motyvaciją į juos įsitraukti.

1.3.3. Koordinavimas(is) ir bendradarbiavimas

Vertinant JIK įgyvendinimo modelį Lietuvoje, nemažai klausimų kelia atskyrimas tarp bendrinio informavimo ir konsultavimo bei specializuoto informavimo ir konsultavimo. Teoriškai ir pagal apibrėžimus, nepagrįstas lūkestis bendrinį JIK įgyvendinantiems darbuotojams apimti tiek temų, kiek yra patvirtinta aktualiomis JIK temomis. Tam reikalingas itin nuoseklus ir gilus JIK darbuotojų teorinis pasirengimas, tad specializuoto konsultavimo poreikis yra natūralus. Visgi bendradarbiavimas su organizacijomis, kurios gali teikti specializuoto pobūdžio informavimo ir konsultavimo paslaugas, nėra apibrėžtas. Nėra apibrėžti ir kokybiniai reikalavimai šių organizacijų teikiamoms paslaugoms. 2022-aisiais paskelbtoje darbo su jaunimu formų tyrimo ataskaitoje aprašoma specializuoto JIK paslaugas teikiančių organizacijų ir įstaigų įvairovė, indikuojant, kad per JIK paslaugas darbo su jaunimu įgyvendinimas išeina už AJC ir AJE ribų: „Aptariant kitose institucijose taikomas darbo su jaunimu formas, pirmiausia verta paminėti specializuotas jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas ir jas teikiančias institucijas bei įstaigas. Viena iš didžiausių patirtį šioje srityje turinčių įstaigų – Užimtumo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, kurios žinioje yra Jaunimo darbo centrai ir jaunimo užimtumo skyriai, su ten dirbančiais įdarbinimo ir karjeros konsultantais, kitais specialistais. Jaunimui yra teikiamos, informavimo, konsultavimo, savęs pažinimo, motyvavimo, tarpininkavimo įdarbinant, pagalbos sudarant individualų užimtumo veiklos planą paslaugos. Šios paslaugos teikiamos visose Lietuvos apskrityse. Profesinio orientavimo ir karjeros planavimo, bei su tuo susijusias jaunimo informavimo, konsultavimo, savęs pažinimo, tarpininkavimo, galimybės „pasimatuoti profesiją“, įsitraukti į savanorišką veiklą, verslumo skatinimo paslaugas teikia pilotinis Alytaus „Karjeras“ – regioninis karjeros planavimo centras, įsikūręs Alytaus jaunimo darbo centre. Įgyvendinant EEE ir Norvegijos paramos mechanizmais įgyvendinto projekto „Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų teikimo modelio sukūrimas“ Lietuvoje buvo įkurti Jaunimo sveikatos centrai, kuriuose jaunas žmogus gali gauti specialistų informaciją ir konsultacijas įvairiais klausimais tiek kontaktinių susitikimų tiek ir virtualiu būdu. Informavimas ir konsultavimas veikia šiose sveikatos paslaugų priežiūros srityse: psichikos sveikatos stiprinimas; sveikos mitybos skatinimas, su mityba susijusių ligų prevencija ir fizinis aktyvumas, traumų ir nelaimingų atsitikimų (išvengiamų mirčių) prevencija, lytinės ir reprodukcinės sveikatos gerinimas. Centrai įkuriami ne tik sveikatos priežiūros ar gydymo įstaigose, bet ir jaunimo mėgstamose lankytis vietose (pavyzdžiui, AJC)“ (Spinter, 2022). Apibendrinant, specializuotas JIK yra įgyvendinamas organizacijose, kurių pirminė misija ar tikslas nėra darbas su jaunimu ar jaunų

žmonių konsultavimas, tačiau dalis paslaugų yra skirtos jauniems žmonėms. Šių organizacijų koordinavimas, bendradarbiavimo mechanizmai su bendrinio JIK įgyvendintojais nėra reglamentuoti. Kitas aspektas – JIK centrų ir taškų bendradarbiavimas. „JRA patvirtintame apraše ir rekomendacijose yra nurodyta skėtinė JIK tinklo struktūra, kurioje kiekvienoje apskrityje veikia po centrą, o šis vienija kiekvienoje savivaldybėje esančius taškus. Bėda ta, kad šiuo metu tokia struktūra neveikia, tačiau turime gerųjų pavyzdžių, kur taškai patys jungiasi į grupes (nes nėra veikiančio centro) ir dalinasi gerosiomis patirtimis, ar esantis centras vienija vienoje savivaldybėje įsikūrusius taškus ir pradeda veikti vieno langelio principą, teikdami kokybiškas ir jaunimui prieinamas JIK tinklo paslaugas“ (Įvadas į jaunimo informavimą ir konsultavimą, 2022, p. 17).

2. Vykdam JIK veiklas 2019-2022 m. pasiekti rodikliai

Remiantis Socialinių paslaugų priežiūros departamento kasmet pateikiama apibendrinta informacija apie finansuotų organizacijų įsipareigojimų vykdymą bei pasiektus rezultatus, jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas teikiančios organizacijos veiklos projekto vykdytojas per 2019 – 2022 m. laikotarpį pasiekė privalomus pasiekti esminius kiekybinius rodiklius. Didžiąja dalimi pasiekė kiekybinius ir kokybinius rodiklius. Didžioji dalis numatytų kiekybinių rodiklių yra ženkliai viršijami. Svarbu paminėti, kad ir 2021 m., ir 2022 m. projekto vykdytojas nepasiekė nustatyto kiekybinio rodiklio - jaunimo informavimo ir konsultavimo tinklalapyje turėjo apsilankyti ne mažiau kaip 500 000 projekto dalyvių per metus. Per 2021-uosius metus svetainę aplankė 204474, o per 2022-uosius - 266 376 lankytojai.

2022	Numatyta	Pasiekta
Nuotolinės konsultacijos	700	959
JIK viešinimo renginiai	2	168
Apsilankymai tinklalapyje	500 000	266 376
JIK paslaugas teikiantys savanoriai apskrityse	10	23
2021	Numatyta	Pasiekta
Nuotolinės konsultacijos	700	1 092
JIK viešinimo renginiai	2	91
Apsilankymai tinklalapyje	500 000	204 474
JIK paslaugas teikiantys savanoriai apskrityse	10	19
2020	Numatyta	Pasiekta
Konsultacijos jauniems žmonėms	1000	1 555

Jaunimo informavimo ir konsultavimo informacinis / viešinimo renginys kiekvienoje apskrityje	10	n/d
Parengtas informacinis leidinys ir (arba) lankstinukas ir (arba) straipsnis jauniems žmonėms rūpima (-omis) tema (-omis)	1	18
Jaunimo informavimo ir konsultavimo tinklo susitikimai vykdytojams	2	2
Vykdytojų, dirbančių jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas teikiančiose organizacijose, visose apskrityse pagal darbo sutartis projekto vykdymo laikotarpiu	10	n/d
2019	Numatyta	Pasiekta
Konsultacijos jauniems žmonėms	700	760
Parengtas informacinis leidinys ir (arba) lankstinukas ir (arba) straipsnis jauniems žmonėms rūpima (-omis) tema (-omis)	1	1
Jaunimo informavimo ir konsultavimo informacinis / viešinimo renginys kiekvienoje apskrityje	10	11
Jaunimo informavimo ir konsultavimo tinklo susitikimai vykdytojams	2	2
Vykdytojų, dirbančių jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas teikiančiose organizacijose, visose apskrityse pagal darbo sutartis projekto vykdymo laikotarpiu	10	11

1 lentelė. 2019-2022 m. numatytų ir pasiektų rodiklių palyginimas

Apžvelgus finansavimo konkurso nuostatuose įvardytus rodiklius ir pateiktas projekto veiklos ataskaitas, dėmesį atkreipia keli įvykę pokyčiai:

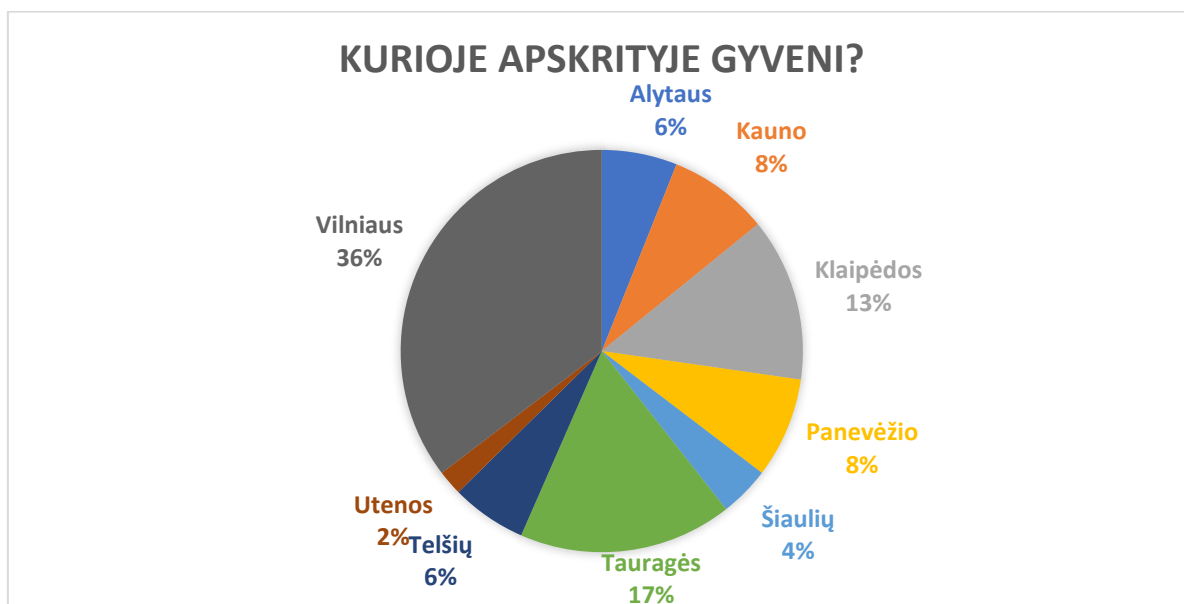
1. Pereita nuo konsultacijų jauniems žmonėms prie nuotolinių konsultacijų formato;
2. Pereita nuo „**vykdytojų**, dirbančių jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas teikiančiose organizacijose” (2019-2020) prie **savanorių**, kurie “dirbtų jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas teikiančiose organizacijose visose apskrityse” (JIK finansavimo konkursų nuostatai, 2021-2022 ir 2023-2024) kriterijaus;
3. Ženklus informavimo ir konsultavimo renginių skaičiaus augimas.

3. JIK vertinimas iš jaunimo politikos lauke veikiančių asmenų perspektyvos

Siekiant atsakyti į klausimą, kaip JIK paslaugomis pasinaudoję jauni žmonės, jaunimo politikos lauke dirbantys asmenys (savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai, JIK centruose ir (ar) taškuose

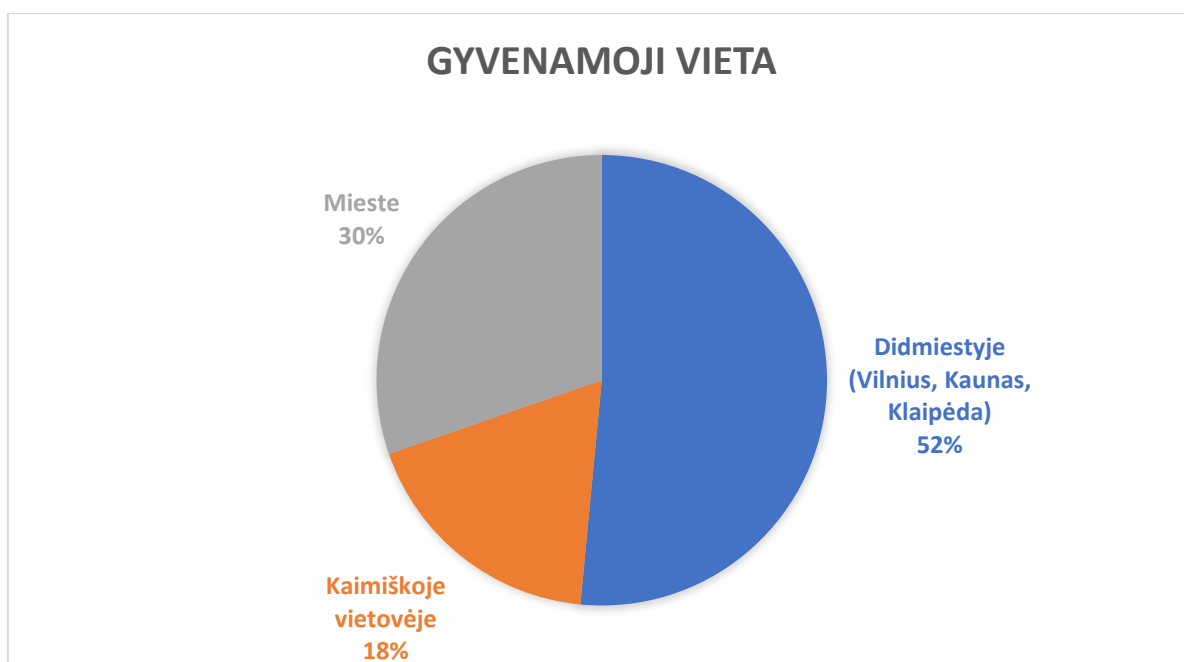
dirbantys jaunimo darbuotojai, savanoriai ir kt.) jas vertina, atlikta jaunų žmonių apklausa internetu, 2 sutelktų (fokus) grupių diskusijos ir 3 individualūs interviu.

Jaunų žmonių apklausa buvo įgyvendinta nuotoliniu būdu. Apklauso klausimai pateikti šios ataskaitos prieduose (Priedas Nr. 1). Apklausa buvo prieinama nuo 2023 m. rugpjūčio 23 d. iki 2023 m. rugsėjo 25 d. Apklausoje dalyvavo 99 respondentai iš 8 apskričių:



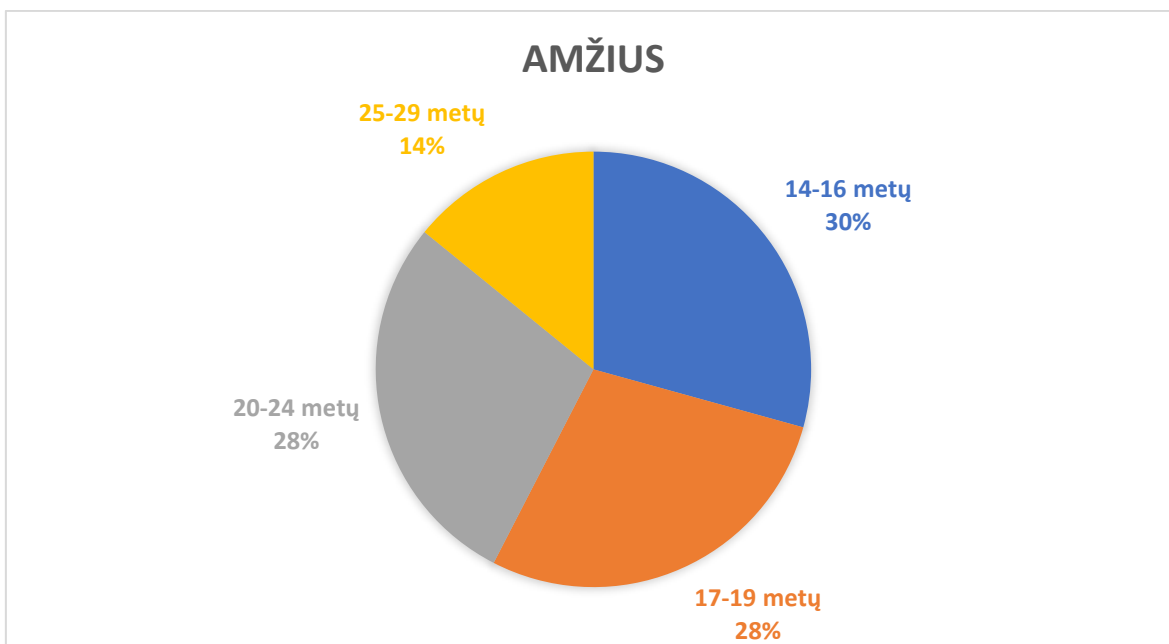
1 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal apskritis

Kiek daugiau nei pusė tyrimo dalyvių gyvena didmiesčiuose (52%), 30% dalyvių gyvena miestuose, o likę 18% – kaimiškose vietovėse.



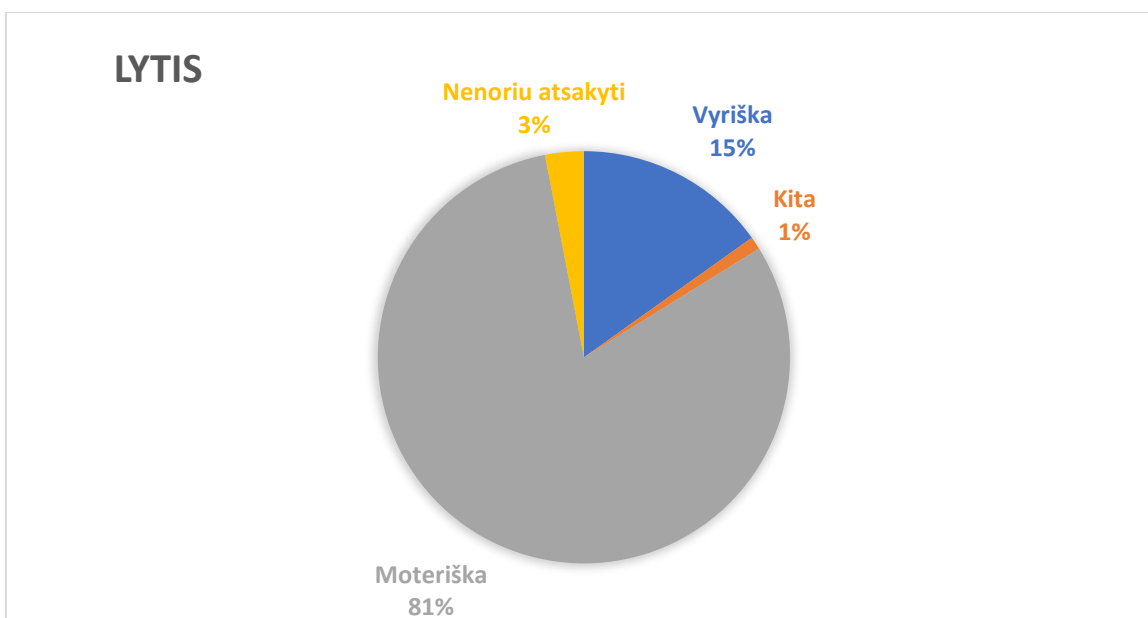
2 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietą

Respondentų pasiskirstymas pagal amžių pakankamai lygus, išskyrus vyriausiąją (25-29 metų amžiaus) grupę:



3 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal amžių

Tyrimo dalyvių pasiskirstymas pagal lytį – netolygus. Net 81% tyrime dalyvavusių asmenų yra moteriškos lyties, 14% - vyriškos, 3% tyrimo dalyvių lyties pasirinko neatskleisti, o 1% nurodė kitą lytį.



4 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal lytį

Apklausoje metu surinkti duomenys apdoroti Microsoft Excel programa.

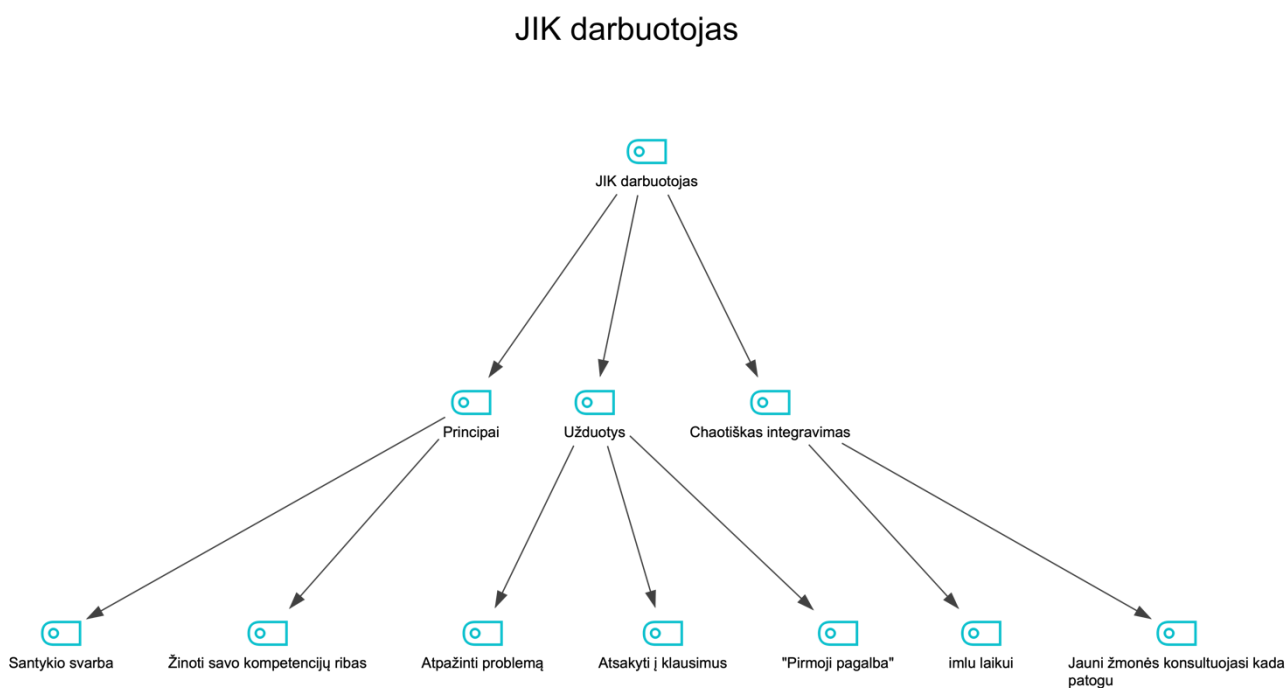
Sutelktų (fokus) grupių diskusijose dalyvavo 12 asmenų, kurių atstovaujamos organizacijos, savivaldybės, darbo patirtis, darbo pobūdis ir lytis pristatant tyrimą negali būti atskleisti siekiant užtikrinti jų konfidencialumą. Sutelktų grupių diskusijos vyko pagal iš anksto numatytą diskusijos planą, kuris pateikiamas šios ataskaitos prieduose (priedas Nr. 2)

Empirinio tyrimo metu atsiskleidė šios temos:

- JIK įgyvendinimas
 - JIK darbuotojas
 - Temos
 - Veiklos
- JIK įgyvendinimo problematika;
- JIK tobulinimo idėjos.

3.1. JIK įgyvendinimas

Centrinė tema – jaunimo informavimo ir konsultavimo įgyvendinimas – susideda iš temų apie JIK darbuotojo darbo specifiką, temų, kuriomis konsultuojama / nekonsultuojama / kurių trūksta ir nuo ko tai priklauso, bei veiklų, kurias įgyvendina JIK darbuotojai. Svarbu paminėti, kad šioje temoje atsirandančios potėmės neindikuoja probleminių sričių, t. y. tyrimo dalyvių buvo pristatytos arba kaip neutralios, arba kaip pozityvios.



5 pav. Jaunimo informavimo ir konsultavimo darbuotojo darbo specifiką

Tyrimo dalyviai, pasakodami apie savo darbą įgyvendinant JIK, pabrėžė santykio su jaunu žmogumi, kuris yra konsultuojamas, svarbą. Santykio svarba susijusi ir su JIK įgyvendinimu AJC ar AJE. Tyrimo dalyvių vertinimu, „grįžtant prie to, kad jie taip į tas konsultacijas be santykio neina, nes

kaip vyksta konsultacijos, gali būti pirminė ir tada viena pakartotinė, tai iš mūsų praktikos, kad taip be santykio į tas konsultacijas neateina.“ (FG2) Kitas svarbus JIK darbuotojo veiklos principas - žinoti savo kompetencijų ribas – susijęs su jaunų žmonių problemų atpažinimu ir nukreipimu į specialistus: „gal apie informavimą konsultavimą jautriom temom... Na šitas, norėtysi išsiskirti, kad tikrai nepadarytume kažkokios meškos paslaugos. Nes tiek priklausomybių, tiek savižalos, tiek tapatybės klausimai manyje tokie reikalaujantys specialistų lyg ir įsikišimo. Nes yra bendra informacija, kurią tu gali pateikti, bet tikrai negaliu konsultuoti ta tema.“ (FG2). Užduotis tyrimo dalyviai supranta kaip problemos atpažinimą, „pirmosios pagalbos“ suteikimą ir atsakymą į klausimus: „šitas žmogus, specialistas, yra tarsi koordinatorius, mentorius ir toks visažinis, kuris, jeigu neturi atsakymo - arba suranda, arba nukreipia, arba kažkaip kitaip tą situaciją išsprendžia. Tai yra ta pirma pagalba.“ (FG1)

Paklausti apie savo kasdienes veiklas ir JIK įgyvendinimą, tyrimo dalyviai negalėjo atsakyti, kokią savo darbo dienos ar savaitės dalį skiria informavimui ir konsultavimui. Dažniau buvo kalbama apie chaotišką JIK integravimą, ypač, kai yra konsultuojama nuotolinėmis priemonėmis *“negalėčiau pasakyti ir apibrėžti tam tikrą laiko tarpą, kadangi na, esu laisvai pasiekiami per socialinius tinklus ar per paštą ir jaunimas jiems patogiu laiku su manimi susisieikia ir aš, turėdama laisvę, tą aš galimybę ar kokią minutę, aš iš karto jiems atsakau” (FG1) Siejant su tuo, kad jaunimas kreipiasi ne nustatytomis darbo valandomis, o tada, kada jiems yra patogiu, JIK paslaugas teikiantys darbuotojai pažymi, kad tai yra procesas, kuris yra imlus laikui: „tai laiko tikrai daug reikia. Nes nu jaunimui tas laikas yra patogus tada, kada jie patys ateina.“ (FG2)*

Su tyrimo dalyviais aptartos temos, kuriomis dažniausiai konsultuoja JIK darbuotojai. Pagrindinės ir dažniausios temos atkartoja didžiąją dalį bendrinių temų. Temos suranguotos pagal paminėjimų dažnumą.

Bendrinės temos	Pagrindžiantys teiginiai
jaunimo užimtumo klausimai	<p><i>„tas jaunimas tada iki 29 metų, kuris pasimetęs darbo rinkoje arba neranda, ieško to pirmo darbo... Arba ilgesnį laiką nedirbantis dėl įvairių priežasčių.“ (FG1)</i></p> <p><i>„pas mus savivaldybėj būna, [kad] dar prieš įdarbinimą yra daug klausimų, kaip jisai... kaip įsidarbinti, kur ieškot darbo ir panašiai“ (FG2)</i></p>

laisvalaikis ir įsitraukimas į visuomeninę ir savanorišką veiklą	<p>„jeigu labiausiai reikėtų išskirti tam tikrą sritį, ko kreipiasi jaunimas, tai būtų savanorystės galimybės“ (FG1)</p> <p>„sakė, norim dar, norim dar. Tai viskas ta prasme tenai eina: jaunimo savanoriška tarnyba, atviras darbas su jaunimu, jaunimo organizacijos ir jaunimo reikalų taryba“ (FG2)</p>
jaunimo finansinio raštingumo ir verslumo klausimai	<p>“kurie nedirba ir bando iš to, sakykim, nedarbo liūno išbristi. Kiti - tie žmonės, kurie padirbo samdomą darbą ir jie staiga supranta, kad visai norėtų pradėti verslauti” (FG1)</p> <p>„iš visos Lietuvos realiai, netgi iš užsienio jau atsiranda klausimų apie mokesčių mažinimą“ (FG2)</p>
išsilavinimas	<p>„įvairūs studijų klausimai, galimybės studijuoti užsienyje. Buvo keletas variantų tokių, tada, sakykim, vienos studijos nepatinka, nori mesti: „ką man daryti, nes nenoriu dar sakykim pilnai įsitraukti į darbo rinką, noriu toliau studijuoti“ (FG1)</p> <p>„dažniausiai yra apie galimybes. Kur jaunuoliai gali augti ir tobulėti, kur papildomai mokytis. Nes tų galimybių yra labai daug“ (FG2)</p>
jaunimo fizinės ir psichikos sveikatos klausimai	<p>“dabar vis daugiau ir įvairių temų, su kuriom gal negali <...> pasikalbėti su artimaisiais, tėvais. Sakykime, tokių asmeninių būna.” (FG1)</p> <p>“taip pat ir kartais psichikos sveikatos tokių ten išlenda, kad irgi dažnai ateina kaip ir dėl kito dalyko bet pradeda kalbėti kad blogai jaučiasi ar kažkas ir vat tada irgi informacija suteikiama” (FG2)</p>
jaunų žmonių teisės ir pareigos	<p>“dabar padaugėjo dėl darbo santykių: įdarbinimas, darbo sutarties nutraukimas, darbo teisės pažeidimai” (FG2)</p> <p>“Vis tiek konsultacija yra apie jo teises, pareigas” (FG2)</p>
socialinių problemų sprendimo klausimai	“socialinės paramos visa sistema” (FG2)
paslaugų ir pagalbos jaunoms šeimoms klausimai	“mes iš tikrųjų ir su jaunom šeimom jau dirbame” (FG2)

priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimo prevencija ir gydymas	„tam tikros priklausomybės“ (FG1)
lyčių lygybės klausimai	-
smurto artimoje aplinkoje klausimai	-
skaitmeninis raštingumas	-

2 lentelė. Bendrinių temų atskleidimas sutelktų grupių diskusijų metu

Labiausiai išsiskiriančios temos, kuriomis konsultuoja tyrimo dalyviai – užimtumas, verslumas, išsilavinimas ir laisvalaikis / savanorystė. Vertinant temas, kuriomis yra informuojama ir konsultuojama, ne visada aiškus atskyrimas tarp jaunimo finansinio raštingumo ir verslumo temos bei jaunimo užimtumo klausimų, dažnai juos tyrimo dalyviai sudeda į vieną. Taip pat su šiomis temomis itin glaudžiai yra susijusi ir išsilavinimo tema. Prijungus prie šių temų laisvalaikį ir savanorystę gautume atsakymą į tyrimo dalyvių apibrėžtą dažnai gaunamą klausimą „ką man daryti?“ Tyrimo dalyvių žodžiais tariant, „aišku, užimtumas ir neformalus ugdymas kaip atskira sekcija, bet galima apibendrinti. Jeigu taip, kad sudėti tokius... struktūrą kažkokią ar ne tikrai: „ką veikti?“ toks klausimas dažniausiai - kur nueiti? ką veikti?“ (FG1) Su įsidarbinimu taip pat siejami teisiniai klausimai, kurie tyrimo dalyvių nėra minimi kituose kontekstuose. Svarbu pažymėti, kad temos, kuriomis kreipiasi arba yra konsultuojami jauni žmonės, priklauso ir nuo organizacinio konteksto, kuriame yra teikiama jaunimo informavimo ir konsultavimo paslauga. Jeigu JIK veikia prie savivaldybės ar yra įgyvendinama jaunimo reikalų koordinatoriaus, tai daugiau klausimų, susijusių su užimtumu, laisvalaikiu; jeigu prie nevyriausybinių organizacijos, tuomet daugiau konsultuojamasi laisvalaikio, jaunimo organizacijų, projektinių veiklų ar finansavimo klausimais; tuo tarpu „jaunimo centre labai panašiai kaip ir pas koleges - yra visi labiau tokie asmeniniai klausimai, susiję su sveikata irgi, su emocijomis gerove“ (FG2).

Sutelktų grupių diskusijose taip pat paminėtos temos, kurių nėra bendrinių temų sąrašė, tačiau jauni žmonės dažnai jomis ieško atsakymų, tai, tyrimo dalyvių teigimu – asmeniniai klausimai. Teoriškai būtų galima šią klausimų grupę priskirti prie jaunimo psichikos sveikatos klausimų, tačiau dažniau tai yra su tarpasmeniniais santykiais, draugystėmis, meile susijusios temos. Tad jos nebūtinai gali būti kategorizuojamos į psichikos sveikatos klausimus.

Kitas svarbus aspektas, išryškėjęs sutelktų grupių diskusijose – jaunų žmonių negebėjimas įvardyti konsultacijos poreikio ar temos: „kartais psichikos sveikatos tokių ten išlenda, kad irgi dažnai ateina

kaip ir dėl kito dalyko, bet pradeda kalbėti, kad blogai jaučiasi ar kažkas“ (Tyrimo dalyvė) Ši tendencija pagrindžia JIK darbuotojų pasirengimo svarbą konsultuoti visomis (ar bent daugeliu) bendrinėmis temomis, gebėti identifikuoti problemą ir, suprantant savo kompetencijų ribas, nukreipti.

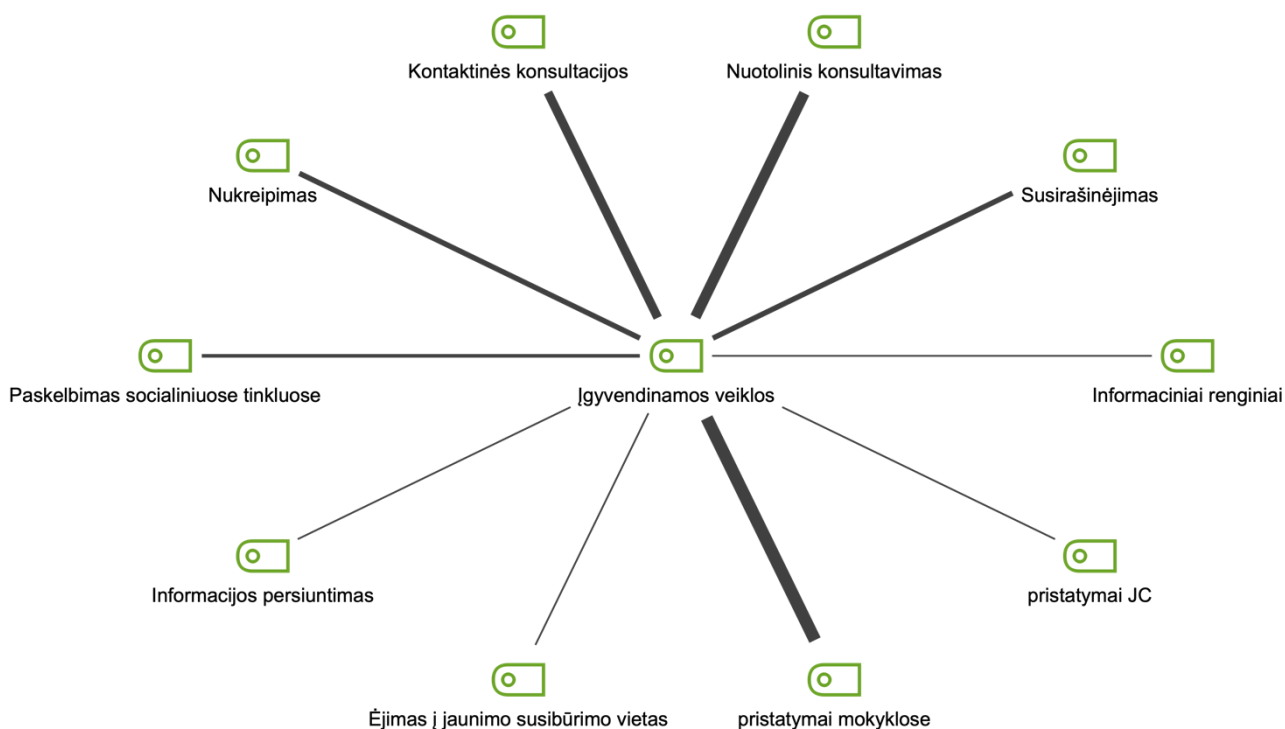
Sutelktos grupės diskusijų dalyviai ne kartą nepaminėjo informavimo ar konsultavimo lyčių lygybės, smurto artimoje aplinkoje, skaitmeninio raštingumo klausimų. Čia verta aptarti kelis aspektus. Pirmiausia, kyla dvejonė, ar į lyčių lygybės klausimus patenka lytiškumo ugdymo klausimai. Tyrimo dalyviai atkreipia dėmesį, kad egzistuoja temų, kuriomis vengia kalbėti, nes nežino, kaip tai bus priimta bendruomenių, bijo sulaukti pasipriešinimo, nes tam tikri klausimai šiuo metu yra politizuoti:

- *Kalbėti apie nelauktą nėštumą ar ne? Ir per tai kalbėt ir tarp paauglių... kalbėtis su visuomene, bet klausimas... ar... nu tiesiog, nes čia suprantam, kiek savivaldybė yra politinė. Kaip čia pasakyt... Su politikais susijusi organizacija, ne taip, kad ... baisu.*
- *Bet šitoj vietoj šiaip, galima papildysiu, čia labai gerai būtų tie tokie „aš tik įsileidau“. Jeigu moterų krizių... krizinio nėštumo centro, pavyzdžiui, savanorės eina per visą Lietuvą su raštu... kokybiškai... planu apie nėštumą, nelauktą nėštumą ar krizinį nėštumą, tai labai lengva tada toks. Aš šiaip suprantu, ką sakot. (FG2)*

Tarptautiniuose leidiniuose teigiama, kad esminis jaunimo informavimo ir konsultavimo tikslas yra stiprinti informacinį raštingumą. Jaunimo informavimo ir konsultavimo vadove nurodomi du uždaviniai, kurie yra susiję su informaciniu / medijų raštingumu: „5.5.ugdyti jauno žmogaus medijų ir informacinio raštingumo gebėjimus, tobulinti jaunimo informacinį raštingumą; 5.6. skatinti kritinį jaunimo mąstymą, priimti savarankiškus sprendimus, padėti atrasti tinkamiausius sprendimus jaunimą dominančiais klausimais“ (Jaunimo informavimo ir konsultavimo vadovas, 2022). Šiuo aspektu stebimas neatitikimas tarp veiklų ir bendro jaunų žmonių suinteresuotumo tema. Viena vertus, jauni žmonės skaitmeninio raštingumo neįvardija kaip jiems aktualios temos, o jaunimo politikos lauke dirbantys profesionalai ir savanoriai taip pat nemini, kad tenka šia tema su jaunais žmonėmis dirbti. Teoriškai, informacinis raštingumas turėtų būti ugdomas per įvairaus pobūdžio veiklas ir informuojant bei konsultuojant kitomis temomis. Visgi vertinant iš kompetencijų stiprinimo perspektyvos, keltinas klausimas, ar tikslus temų, kuriomis konsultuojama, nurodymas ir atsakymų apibrėžtomis temomis suteikimas užtikrina kritinio informacinio raštingumo stiprinimą. Informacinio raštingumo stiprinimą rekomenduojama įtraukti į kokybinį JIK įgyvendinimo vertinimą.

Siekiant geriau pažinti Lietuvoje įgyvendinamą jaunimo informavimą ir konsultavimą, tyrimo dalyvių klausta, kokias JIK veiklas dažniausiai vykdo. Atsakymai pavaizduoti žemiau esančiame paveiksle, kuriame jungiančių linijų intensyvumas nurodo veiklos vykdymo dažnumą.

Įgyvendinamos JIK veiklos



6 pav. JIK įgyvendinamos veiklos

Iš pateikto paveikslo matome, kad pristatymai mokyklose ir nuotolinis konsultavimas šiuo metu yra dominuojančios JIK veiklos. Pristatymus mokyklose JIK darbuotojai išnaudoja ir kaip informacinį renginį tam tikra tema, ir kaip galimybę informuoti apie JIK, nes, kaip teigia tyrimo dalyvė: „*būtent JIKo konsultacijų vyksta labai mažai, nes jaunimas neateina tiesiog kaip pas kitus.*“ (FG2) Nuotolinis konsultavimas yra populiarus, tačiau tyrimo dalyviai nesutaria dėl jo poveikumo ir kokybės lygiavertiškumo kontaktinėms konsultacijoms. Bendrai vertinant, prioritetas teikiamas kontaktinėms konsultacijoms. Tyrimo dalyvių teigimu, „*pas mus tai tikrai online labai retai būna kas kad ateitų. Priklauso, kokią informaciją, dėl kokio klausimo. Aš visada stengiuosi, kad jeigu kreipiasi ar telefonu, ar online, tai jeigu tai yra nu platesnis klausimas, tai vykdyti jau kaip konsultaciją. Stengiuosi susitikti gyvai ar bent jau vaizdo skambučiu suderinti laiką kad galėčiau labai ramiai skirti tam laikui*“ (FG2). Svarbu paminėti, kad jaunų žmonių apklausoje dalyvavę jauni žmonės labai retai rinkosi vaizdo skambutį kaip būdą, kuriuo norėtų konsultuotis, prioritetą teikė gyvam pokalbiui. Sutelktų grupių diskusijos dalyviai minėjo, nors ir retai, informacijos atitinkamomis temomis skelbimą socialiniuose

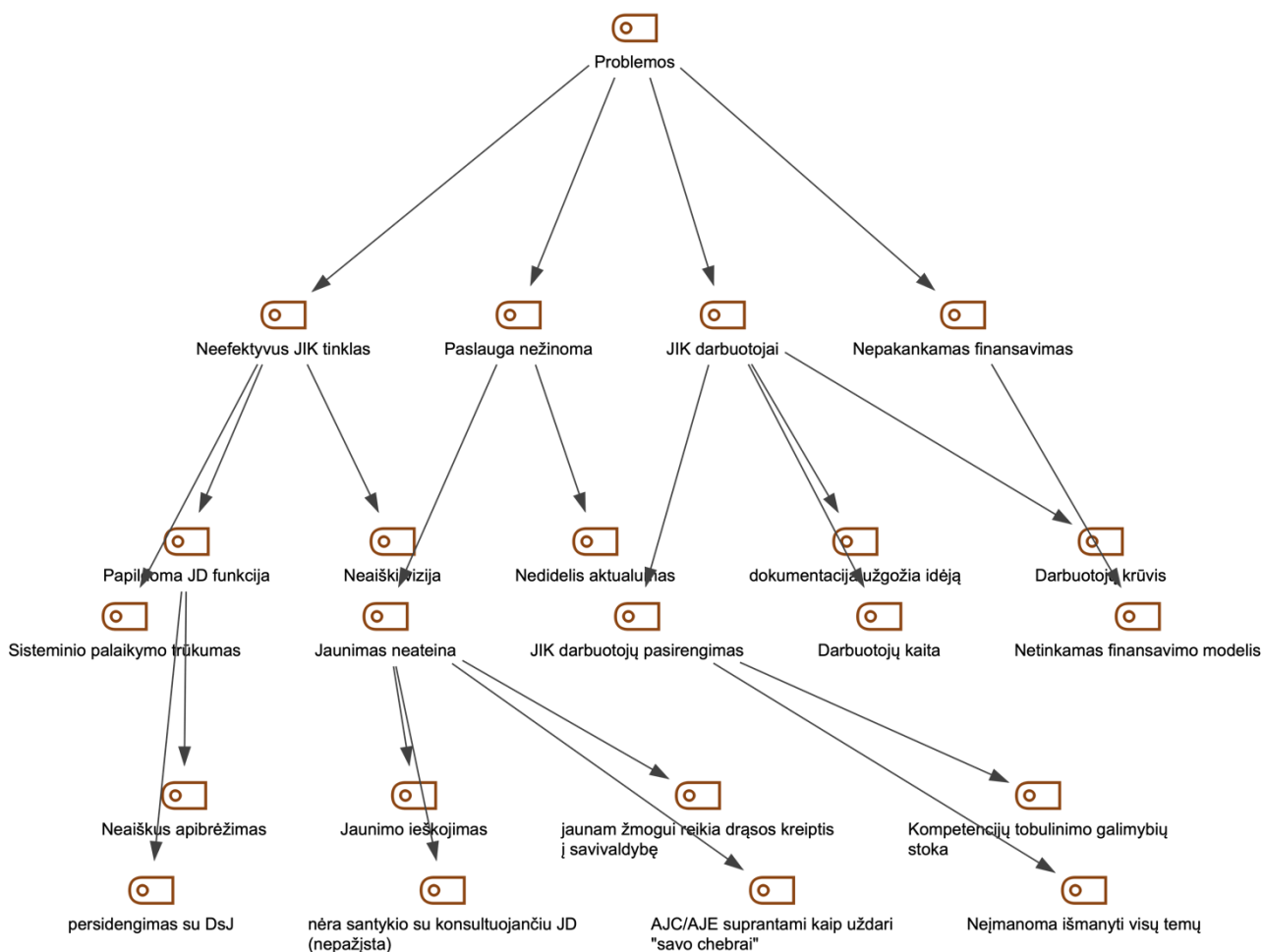
tinkluose. Šį informavimo būdą vertinga plėtoti, atsižvelgiant į jaunų žmonių polinkius gauti informaciją, kurią gali pasyviai „vartoti“.

3.2. Problematika

Didžiąją dalį sutelktų grupių diskusijų ir individualių interviu sudarė esamų problemų aptarimas ir galimybių jas spręsti paieškos. Į JIK įgyvendinimo Lietuvoje problematiką iš jaunimo politikos lauke dirbančių asmenų perspektyvos galima pažvelgti dvejopai. Žemiau pateikiamoje schemoje detalai nurodyta, iš ko susideda ir kaip loginiais ryšiais yra susijusios pagrindinės tyrimo dalyvių identifikuotos problemos. Problemų grupės, apibendrinančios JIK įgyvendinimą, yra:

- JIK tinklo veikimas ir palaikymas;
- Finansavimo mechanizmai;
- JIK žinomumas;
- JIK darbuotojo veiklos.

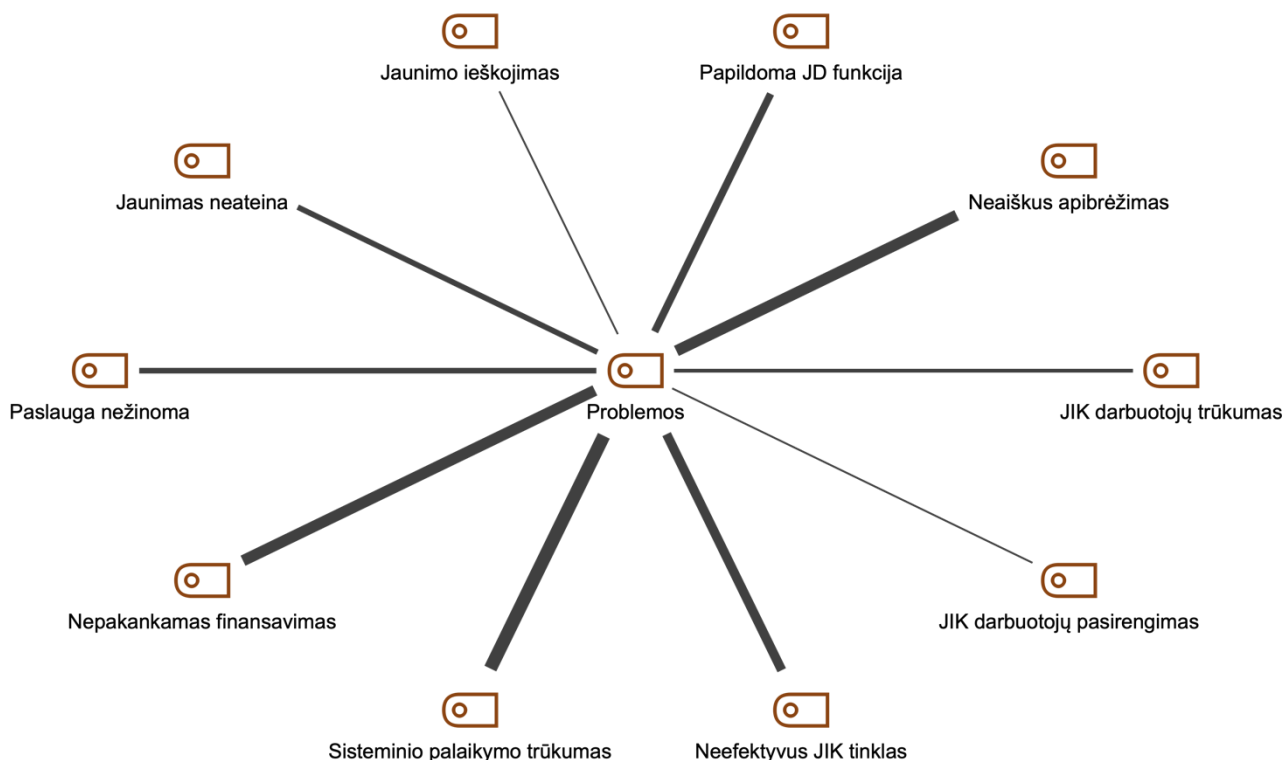
JIK problemų hierarchija



7 pav. JIK problemų hierarchija

Žemiau esančiame paveiksle matomas tyrimo dalyvių identifikuotų problemų išsidėstymas pagal intensyvumą (t. y. juo dažniau apie tai kalbėta sutelktų grupių ir interviu metu, tuo ryškesne linija ši problema prijungta prie centrinės problemos).

Problemų intensyvumas



8 pav. JIK problemų žemėlapis

3.2.1. Neefektyvus JIK tinklas

Kaip intensyviausias problemas tyrimo dalyviai išskiria problemas, kurios susijusios su JIK tinklo efektyvumu - neaiškų JIK apibrėžimą, nepakankamą finansavimą ir sisteminio palaikymo stoka. Pastarasis daugiausiai siejamas su jaunimo informavimu ir konsultavimu neatsiradimu prioritetiniuose jaunimo politikos klausimuose: „o jeigu Socialinės apsaugos [ir] darbo ministerijos paprašai [lėšų], sakykim, darbo vietos steigimui, ras kabliukų, dėl ko nu tavo ta veikla jaunimo informavimo konsultavimo yra neprioritetinė lyginant su kitom socialinėm veiklom. Tai va tai nu tiesiog... Tuo požiūriu reikėtų kitokio nu vat imam ir padarom galų gale.“ (FG1) Tai, kad JIK nėra prioritetinė sritis indikuoja ir „Tyrimo dėl darbo su jaunimu situacijos Lietuvoje“ ataskaita (2022), kurioje nurodoma, kad JIK yra mažiausiai iš visų darbo su jaunimu formų finansuojama forma. Šios dvi problemos yra glaudžiai susijusios ir viena be kitos negali būti interpretuojamos. JIK veiklos finansavimas, kuris, tyrimo dalyvių teigimu, yra arba nepakankamas, arba neefektyviai skirstomas ir

išnaudojamas, turi įtakos jų paslaugų kokybei, įvairovei, žinomumui ir prieinamumui. Įdomu tai, kad JIK paslaugos yra teikiamos savanoriškais pagrindais, nors yra pripažinta, dokumentais reglamentuojama darbo su jaunimu forma. Svarbu paminėti, kad kai kurios savivaldybės jaunimo centrams yra numačiusios dalį darbuotojo etato tam, kad būtų teikiamos JIK paslaugos. Visgi tai nėra taisyklė ir dalis organizacijų JIK paslaugas teikia savanoriškais pagrindais, kas sukuria įtampas ir mažina JIK darbuotojų motyvaciją: „*man yra priskirta jaunimo informavimo ir konsultavimo funkcija <...> tai niekaip neapibrėžia kaip oficiali, sakykim, darbo sutartis, tiesiog papildoma funkcija*“ (FG2)

JIK įgyvendinimas ne atskiruose jaunimo informavimo ir konsultavimo centruose, o prijungimas prie AJC ar AJE veiklos tyrimo dalyvių vertinamas dvejopai ir sutarimo tyrimo dalyviai čia nepasiekia. Viena vertus, JIK įgyvendinimas AJC / AJE suteikia daugiau galimybių konsultuoti temomis, kurių nagrinėjimui reikalingas asmeninio santykio užmezgimas, pasitikėjimas tarp konsultanto ir jauno žmogaus. Teigiama, kad JIK paslaugas įgyvendinant kito tipo, pvz.: savivaldybės, įstaigose, nutolstama nuo jaunų žmonių: „*man tai atrodo, kad jaunam žmogui visai reikia drąsos ateiti į savivaldybę ir tenai konsultuotis.*“ (FG2), todėl JIK įgyvendinimas ten, kur jauni žmonės jau lankosi, vertinamas pozityviai.

Kita vertus, JIK įgyvendinant AJC ar AJE, ši paslauga „išstipsta“, tampa mažiau atpažįstama: „*taip jaunimo erdvės ten yra šiek tiek kitaip suformuotos, ten tas jaunimas ateina. Kadangi vyksta įvairios edukacijos, užsiėmimai, ten šiaip jiems faina laiką leisti, viskas tvarkoj. Bet tas jaunimo informavimas-konsultavimas kaip tokia paslauga, kaip funkcija, jina kažkur šalia yra padėta*“ (FG1). Tyrimo dalyvių išsakoma nuomonė nurodo, kad dėl integravimo su kitomis darbo su jaunimu veiklomis, JIK negauna pakankamo dėmesio.

JIK darbuotojai taip pat teigia patiriantys sunkumų apibrėžiant JIK funkcijas, atskiriant, kada veikla yra vadintina informavimu ar konsultavimu: „*tai kad nėra aišku, kas yra informavimas. Jeigu jau mano savanoris, su kuriuo aš nuolat dirbu, ateina ir paklausia manęs, o tai gal turi kažkokių tai mokymų pasiūlyti, tai ar čia jau yra konsultavimas ar ne?*“ (FG2); „*nu neina apibrėžti, kur ta riba. Kur yra tiesiog informavimas ir konsultavimas pagal tą programą, o kur tai yra... nežinau... tiesiog vat savanorių mentorystė ar šiaip informacijos suteikimas*“ (FG2). Keltinas klausimas dėl JIK atskyrimo nuo kitų darbo su jaunimu veiklų, tyrimo dalyviai teigia, kad skirtumų tarp JIK darbuotojo ir jaunimo darbuotojo paieška jiems atrodo kuriama dirbtinai, sutelktų grupių diskusijų ir interviu dalyviai nurodė, kad jaunimo darbuotojas informavimo ir konsultavimo funkciją vykdo be formalizavimo: „*tikriausiai esmė yra, kada tu dirbi su jaunimu, tu natūraliai tai darai pagal poreikį.*“ (FG2)

Apibendrinant, dalis tyrimo dalyvių kritikuoja JIK integraciją su atviru darbu su jaunimu, išreiškia lūkestį, kad JIK gautų daugiau išskirtinio dėmesio kaip unikali darbo su jaunimu forma, todėl neturėtų būti įgyvendinama AJC ar AJE. Tyrimo dalyviai taip pat pripažįsta, kad JIK įgyvendinant organizacijose, kurios vykdo ir kitas darbo su jaunimu formas, yra sudėtinga atskirti (kvestionuoja atskyrimo reikalingumą), kada vykdoma veikla laikytina JIK veikla, o kada tai yra jų įprastas darbas su jaunimu. Visgi svarbu paminėti, kad nors JIK ir atvirojo darbo su jaunimu (AJC ar AJE) susiliejimas yra nepalankus JIK atpažįstamumui ir galimai apsunkina darbuotojų atsiskaitymą už veiklas, tai palengvina jauniems žmonėms galimybes kreiptis klausimais, į kuriuos kitur atsakymų jie negauna.

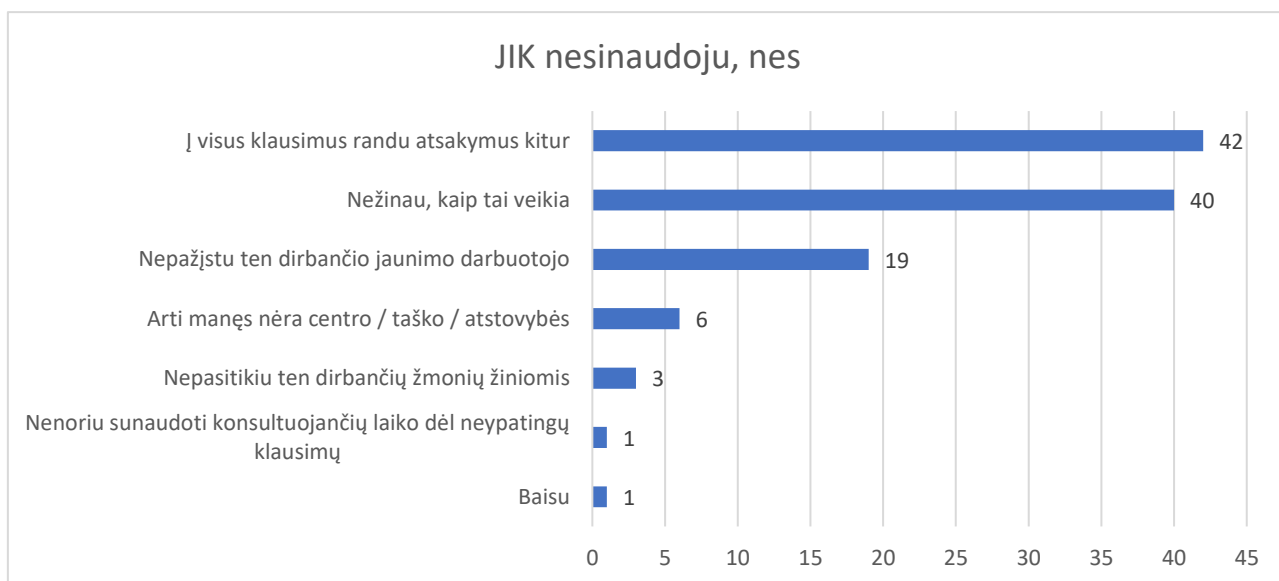
3.2.2. Žinomumas

Sutelktos grupės diskusijos metu išsakyta mintis gana gerai pabrėžia JIK įgyvendinimo Lietuvoje problematiką: „*kad jauną žmogų pasiektų naujiena... ne to reikia... aš džiaugiuosi, jeigu aš youtube pamatau kokią užsąkytą ministerijos ar kažkieno reklamą. Savižudybių prevencija ar kažkieno problema - kur kreiptis. O kad mes tiesiog turim tokį bloką ir gaunasi "ai nu tai ko tai niekas nesidomi". Kad niekas nežino, tai nereiškia, kad problemos nėra.*” (FG1) Sutelktų grupių diskusijų ir interviu dalyviai daug kartų minėjo, kad jauni žmonės konsultuotis neateina ir dažnu atveju apie paslaugą nežino. Nors ir yra pripažįstama, kad paslauga nėra reikalinga kiekvienam jaunam žmogui: „*aš sutinku, kad galbūt iš 100 žmonių ta paslauga reikalinga dešimčiai. Kitiems gal klausimų tiesiog nekyla arba jie dar nesupranta tam tikrų klausimų, bet jeigu mes suteikėm paslaugų kad ir dešimčiai procentų tos visos tikslinės grupės, tai yra super. Paslauga yra reikalinga.* (FG1)

Iš jaunų žmonių apklausoje dalyvavusių 99 respondentų, 16 buvo naudojęsi JIK paslaugomis. 9 iš jų konsultavosi gyvai, 3 – nuotoliu, 4 pasinaudojo ir gyva, ir nuotoline konsultacijomis. Jaunų žmonių, pasinaudojusių JIK paslaugomis (n=16), vertinimas yra teigiamas, jie nurodo atsakymus į klausimus gavę, paslaugą vertina puikiai, labai gerai arba gerai. Pažymi, jog paslaugai trūksta viešumo. 9 respondentai atsakė nežinantys, ar yra naudojęsi JIK paslaugomis. Tai nukreipia ir į vieną iš dažniausiai sutelktų grupių diskusijose ir individualiuose interviu pasikartojusių temų – JIK paslaugos žinomumą.

Iš niekada JIK paslaugomis nesinaudojusių respondentų (n=73), daugiausiai teigiančiųjų, kad į visus klausimus atsakymus randa kitur (42 pasirinkimai), panašus skaičius respondentų **nesinaudoja JIK, nes nežino, kaip tai veikia** (40 pasirinkimų). 19 iš 73 tyrime dalyvavusių ir JIK nesinaudojusių jaunų žmonių teigia, kad nesinaudoja JIK paslaugomis, nes nepažįsta jaunimo informacijos darbuotojo. Kitos nesinaudojimo JIK priežastys yra mažiau reikšmingos. Gauti atsakymai suponuoja, kad dažnu atveju jauniems žmonėms informacijos netrūksta, jie geba patys ją rasti. Lygiavertiškai svarbi

nesinaudojimo JIK paslaugomis priežastis – trūkstanti informacija apie galimybę konsultuotis, žinios, kaip veikia informavimas ir konsultavimas ir kt. Dirbančio jaunimo (informacijos) darbuotojo pažinojimas nurodo į santykio ir pasitikėjimo svarbą tam, kad įvyktų konsultacija.



9 pav. Nesinaudojimo JIK priežastys

Kadangi paslauga nėra gerai žinoma, jauni žmonės į JIK darbuotojus įprastai nesikreipia patys, JIK darbuotojai nemažą savo darbo dalį nukreipia į „jaunų žmonių paiešką“, kuriai stipriai pasitarnauja bendradarbiavimas su mokyklomis: „tikslinės grupės atsiranda tada, kada mes nuvažiuojam į mokyklą.“ (FG1)

3.2.3. JIK darbuotojų pa(si)renvimas

Jau minėtas ir su kitomis temomis susijęs yra JIK darbuotojo vaidmuo. JIK yra funkcija / atsakomybė, kuri yra pridėta prie kitų pagrindinių pareigų. Tai gali būti jaunimo darbuotojas, gali būti jaunimo reikalų koordinatorius, gali būti projektų vadovas ar konsultantas ir kt., jeigu kalbama apie NVO. Su darbuotojų pasirengimu vykdyti jaunimo informavimą ir konsultavimą susijusios kelios problemos – darbuotojų kaita, kompetencijų tobulinimo galimybių trūkumas, JIK formos plotis (neįmanoma išmanyti visų temų): „ir nu ta prasme, kad pavyzdžiui šiandien dienai jau mes vietoje planuojame organizuoti mokymus jaunimo darbuotojams, nes kaip taisyklė visi yra dirbantys antraeilėse, kaip taisyklė visi neturi laiko, visiems sunku išvažiuoti ten. nu kad ir atrodo netoli šitas Vilnius, Kaunas, bet vis tiek ta prasme, kad žmogus per savo laiką būna kad net nespėja nei į vienus mokymus nuvažiuoti ir išeina iš darbo.“ (FG2)

Kita problema yra labiau susijusi su JIK darbuotojų darbo organizavimu. Kaip jau minėta, didžiajai daliai darbuotojų tai nėra pagrindinis darbas, todėl darbuotojai turi atrasti laiko JIK įgyvendinimui

šalia savo darbo. Tyrimo dalyviai kalba apie motyvacijos stygių įgyvendinti daugiau konsultacijų ar daugiau dėmesio skirti informavimui, nes tuomet padidėja veiklų dokumentavimas, prisideda ataskaitų pildymas. Atsižvelgiant į tai, kad JIK yra dažniausiai matuojamas kiekybiniais kriterijais (konsultacijų skaičius, renginių skaičius ir kt.), darbuotojai nėra suinteresuoti kelti ir šių veiklų kokybę.

3.2.4. Finansavimas

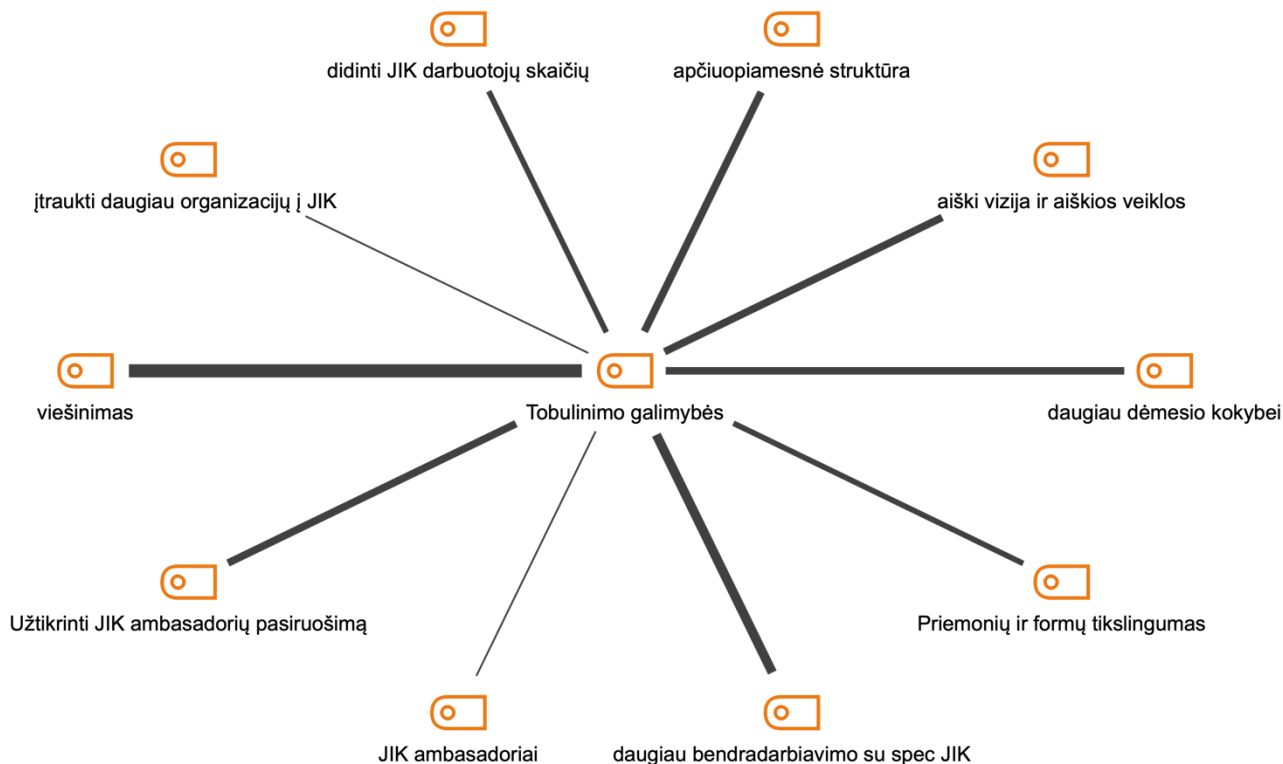
Nors finansavimas jau buvo aptartas kartu su JIK tinklo tema, svarbu pažymėti, kad JIK įgyvendinimo finansavimo modelis tyrimo dalyvių vertinamas kaip neefektyvus ir nepakankamas: *“kalbant apie finansus, man atrodo ar tik ne 25 000 į metus gauna JIK taškų koordinavimui. Tai ten pagrindas yra nu kelių renginukų padarymas. Tai nu mes su tokiais finansais niekur nenuvažiuosime. Tada savivalda turi iš savo vidinių lėšų sakykim finansuoti. Yra ir projektinė tam tikra veikla, bet lėšos labai minimalios. Ir nevyriausybinės organizacijos, jeigu tai nėra sakykim savivaldai pavaldžios ar ne viešosios įstaigos, jos į tą JIK veiklą įsitraukti iš principo negali su tokiais resursais, kuriuos savivalda siūlo. Nu poreikis yra žmonių, kurie ateina, bet įrankių, kurie efektyviai sudirbtų ir jaunimas gautų tuos atsakymus, kur reikia, jų nėra.”* (FG1) Tyrimo dalyviai kalba apie būtinybę nuolat savarankiškai ieškoti papildomų lėšų, kurios padėtų nuosekliau įgyvendinti JIK: *„kai tu dirbi vien ties tuo, yra sunkiausia surasti tuos papildomus finansinius šaltinius. <...> man finansavimo niekas neduoda <...> neskiria mums tų pinigėlių ir tų lėšų pasikviesti ar kokiems įdomesniems žmonėm, kad tą jaunimą vis labiau sudomintume“* (FG2).

Kritikuojamas ir savanoriškumo principu paremtas JIK įgyvendinimas: *„tai yra pinigai, skirti tavo biurokratinio administracinio aparato labiau palaikymui. Veiklos galbūt kelių kitų organizacijų, bet jokiū būdu ne jaunimo informavimo ir konsultavimo taškų, nes jie kuriami buvo labiau savanorystės principu, <...> bet vėlgi tai yra nu kaip ir minėta savanorišku principu tada mes paklausėme, o kas toliau? gal bent kompiuterį kažkokį skirsite, sakė „ne, mes tam lėšų neturim“* (FG1).

3.3. Tobulinimo kryptys

Kaip minėta anksčiau, tobulinimo kryptys, kurias JIK lauke norėtų matyti su šia sritimi susiję jaunimo politikos srities veikėjai, glaudžiai susijusios su identifikuojamomis problemomis. Žemiau pateikiamas JIK tobulinimo krypčių žemėlapis, kuriame tyrimo dalyvių dažniausiai minimos kryptys yra paryškintos. Svarbiausia tobulinimo kryptis yra viešinimas, po jo seka su JIK koordinavimu susiję tobulinimo poreikiai, toliau galime matyti su JIK įgyvendinamų veiklų kokybe susijusius aspektus (priemonės, mokymai, informacijos paketai), taip pat pateikiamos JIK plėtros galimybių idėjos.

JIK tobulinimo idėjos



10 pav. JIK tobulinimo galimybių žemėlapis

3.3.1. Viešinimas

Kaip viena iš svarbiausių problemų tyrimo dalyvių buvo iškeltas JIK paslaugų žinomumas, galimybės pritraukti jaunus žmones konsultuotis (daugiausiai norima, kad ateitų konsultuotis kontaktiniu būdu). Tad pagrindinės tobulinimo krypties viešinimui išryškėjimas nestebina. Bendrai norima, kad jauni žmonės geriau žinotų apie JIK teikiamas paslaugas, galimybes, klausimus, į kuriuos gali atsakyti JIK darbuotojas: „kažkokių lankstinukų išleidimui, galbūt kažkokios tai na daugiau reklamos, nes tikrai ne visi jaunuoliai ir būtent žino, kad yra tas JIK“ (FG2). Taip pat dėmesys skiriamas ir bendros informacijos sklaidai: „yra tai Žinau viską žurnalas, kuris ten tam kalba teminėmis temomis. Ir gerai yra gauti tą tiražą, padalinti jaunimui. Ir po to jam atsiranda tų klausimų, bet iš esmės kažkokio tai paslaugų viešinimo apie tai, kad na tu tikrai gali gauti tą informaciją, patikimą informaciją ir tada tikrai galbūt ir na bus įmanoma ir tą temų sąrašą praplėsti, ir jaunuoliai turės tų klausimų. Tai aš manau, kad daug kas net nu nežino, kad tu gali ateiti ten būtent“ (FG2).

Jaunimo politikos lauke dirbančių asmenų lūkestis yra bendra ir koordinuota informacijos sklaida apie JIK kaip paslaugą ir jaunų žmonių informavimo tam tikromis temomis bendras didinimas: „*pagauti tą sakykim jauną žmogų, kuris dar tik pradeda savo gyvenimą, savo karjerą, savo darbinę veiklą, kuris susiduria su tuo pasauliu po mokyklos, tai labai gerai, kad jisai jau turėtų tuos kontaktus vienokius ar kitokius mūsų turėtų tą informaciją.*“ (FG1) Tam, tyrimo dalyvių teigimu, reikalinga imtis platesnių reklamos kampanijų, netradicinių, neįprastų veiklų, kurios sudomintų jaunos žmones ir labai aiškios informacijos, kur galima kreiptis konkrečiais klausimais ir gauti patikimą informaciją.

3.3.2. Struktūrų ir bendradarbiavimo aiškumas

Tyrimo dalyviai turi lūkestį JIK vizijos išgryninimui: „*čia tiesiog nuostatos, bendros vizijos - nu kam tai daroma? Arba mes einam toliau plečiam ir vystom, arba mes tiesiog... nu reikia šitą reikalą kažkaip... einam į kitą pusę, gal kažkur kitur prijungiam tą jaunimo informavimą konsultavimą ir jis būtų efektyvus*“ (FG1) Šioje interviu ištraukoje identifikuojamos dvi skirtingos JIK struktūrinio įgyvendinimo kryptys: 1) plėtoti kaip atskirą darbo su jaunimu formą, kurią įgyvendina atskiros organizacijos, kurių pagrindinis darbas yra jaunimo informavimas ir konsultavimas; 2) integruoti JIK į darbo su jaunimu įgyvendinimą arba į kitų organizacijų jaunimo politikos srityje funkcijas. Kitų tyrimo dalyvių nuomone, JIK vizijos išgryninimui padėtų konkretesnių kokybinių rodiklių identifikavimas: „*aš galvočiau daugiau gal orientuotis į kriterijus kokybinius ko mes siekiame tuo procesu*“ (FG2). Prie aiškesnės judėjimo krypties priskirtinas ir JIK pamatavimo, stebėsenos gryninimas, savo darbo rezultatų pamatymo galimybių didinimas: „*tai aš galvočiau, kada mes aiškiai suprasime, kokios priemonės kokias gi grupes pasiekė ir ko mes norime tuo procesu, gal tada būtų galima jį ir tobulinti*“ (FG2)

Nors dokumentuose ir yra apibrėžtos pagrindinių JIK veikėjų atsakomybės, JIK įgyvendinantys asmenys norėtų, kad šios struktūros būtų aiškesnės ir konkretesnės: „*Išskirtos aiškios pareigybės. Ne tai, kad jaunimo darbuotojas daro viską - vienu metu visas funkcijas. Pavyzdžiui pas mus tai kaip ir papildomą funkciją, neįeinančią į darbo sąlygas. Dėl ko deramės, kad būtų etato dalis, apibrėžtos valandos.*“ (FG2)

Taip pat nemažai kalbama apie JIK centrų ir taškų metodinio ir finansinio palaikymo stiprinimą ir lūkestį, kad tai darytų nacionalinis koordinatorius. Kritiškai vertinant dabartinio finansavimo kontekste, sudėtinga teigti, kad nacionalinis koordinatorius, turintis itin mažą finansavimą, yra pajėgus tą finansavimą skirstyti JIK centrams ir taškams ir taip užtikrinti veiklų plėtrą. Visgi metodinis palaikymas, nuolatinis informacijos bendrinėmis temomis atnaujinimas, yra viena iš veiklų, kurias, remiantis dokumentais, turėtų vykdyti koordinatorius. JIK darbuotojai turi ir daugiau lūkesčių nacionaliniam koordinatoriui, pavyzdžiui, organizuoti informacinius renginius savivaldybėse „*apie tai [JIK galimybes] jokios informacijos nebuvo, kažkas nesuvaikščiojo, tada*

važiuojam, prisistatom, papasakojam, kad mes esam. Tam tikrą renginių skaičių padaryti, konsultacijas teikti ir taip toliau. Nu tai gal savivalda tada... jiems gerai, nes kažkas iš tos veiklos, už kurią jie atsakingi... vyksta kažkoks tai judesys toje savivaldybėje. Bet vėlgi prisikviesti tą patį LiJOT atvažiuoti antrą, trečią kartą ar kad jie suorganizuotų vieną ar kitą renginį toje savivaldybėje... Tai čia beviltiška situacija, neįmanoma. Viską turi savo jėgom ir savo pajėgumui savo resursais daryti“ (FG1). Visgi didžiausias lūkestis JIK modelio veikimui ir koordinavimui yra stabilus JIK darbuotojų palaikymas: *“labai svarbu stabilumas. kad jeigu mes jau imamės šitos sistemos, tai yra, jeigu keičiasi jaunimo darbuotojai, turi kažkokį konsultantą regione... Galbūt Lietuvos mastu ar ne. Kur jį staigiai įveda ir greitai tokį kelių valandų kursą pasako. Nebūtina netgi kažkiek mokymų, bent jau tam gaudymuisi. Galėtų, kad nuimti tą atsakomybę iš įstaigos galbūt vadovo.”* (FG2)

3.3.3. Dėmesys JIK įgyvendinimo kokybei

Tyrimo dalyviai norėtų, kad daugiau dėmesio būtų skiriama JIK įgyvendinimo kokybei ir mažiau – plėtrai, nes pastaroji nesuponuoja jaunų žmonių informavimo ir konsultavimo poveikio asmeniniu lygmeniu. Plėtra šiame kontekste suprantama kaip atskirų jaunimo informavimo ir konsultavimo centrų steigimas: *„aš galvočiau, tokio centro <...> - taško, užsiimančio tikrai tuo, nėra tikslinis buvimas. Tai gali būti papildomai apmokytas žmogus jaunimo centre, papildomai apmokytas žmogus mokykloje su kažkokiom mažesnėm funkcijom“* (FG2)

Antrasis itin svarbus ir su kokybe susijęs JIK tobulinimo aspektas – įgyvendinimų veiklų tikslingumas. Šis aspektas glaudžiai siejasi ir su JIK vizijos ir bendro tikslo aiškumu, numatant konkrečias priemones, kurios galėtų padėti šį tikslą pasiekti. Tam reikalingas ir geras tikslinių grupių pažinimas, geras supratimas, kurios temos kokiu metu jiems yra aktualiausios. Tyrimo dalyviai nurodo, kad informacijos sklaidos priemonės ir būdus priėti prie jaunų žmonių reikalinga derinti prie situacijų ir prie temų: *„tikriausiai lankstinukai padėti kavinėje jaunimo lankymo vietoje kur jaunimas priima tam tikru atveju bus tikrai parankesnė priemonė negu jaunimo centras kur darbuotojas dirbs nuo 8 iki 5 val.“* (FG2)

Siekiant gerinti JIK kokybę darbuotojams reikalingos metodinės priemonės: *„metodinių priemonių, kad... Ypač pradedant dirbti, bet ir toliau... Kadangi tų temų yra tikrai daug, kad nereikėtų visko nuo nulio. Kad ir savo kompetenciją kažkaip gilinti, ar jau ir turėti kažką paruošta, kad suteiktų tokio ir saugumo, ir aiškumo, ir leistų vat praplėsti tas temas“* (FG2) Taip pat – nuoseklesnis ir glaudesnis bendradarbiavimas su specializuoto konsultavimo organizacijomis: *“bet tikrai negaliu konsultuoti ta tema ,tai aš galvočiau tas toks raudono mygtuko paspaudimas tikriausiai, nes jeigu iki tavęs ateina - jau nebelabai nukreipsi tu jį pas psichologą. Jau reikia tam tikrais atvejais, kad psichologas prie durų lauktų ir bandytų užmegzti tą ryšį”* (FG2). Paskutinė ištrauka iš sutelktos grupės diskusijos pateikia ne tik iliustraciją apie bendradarbiavimo su skirtingais specialistais svarbą, bet ir argumentą,

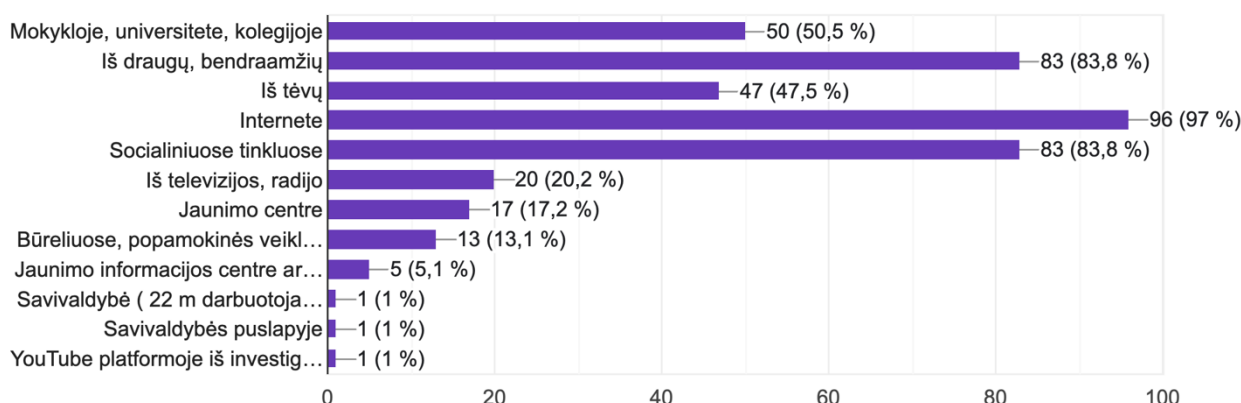
kad bendrinis informavimas ir konsultavimas turėtų vykti tose organizacijose, kurios turi įvairių konsultuojančių specialistų, užtikrinančių, kad yra konsultuojama atsižvelgiant į JIK principus.

4. Jaunų žmonių Lietuvoje poreikiai gauti informaciją ir konsultotis

Siekiant išsiaiškinti jaunų žmonių Lietuvoje poreikį gauti JIK paslaugas, patraukliausią (patogiausią) paslaugų gavimo formą ir kanalus, atlikta nereprezentatyvi internetinė jaunų žmonių apklausa. Norint geriau pažinti tyrime dalyvaujančius jaunos žmones ir jų informacijos gavimo šaltinius ir įpročius, respondentų klausta, iš kur jie gauna informaciją jiems rūpimais klausimais. Daugiausiai informacijos gaunama internetu (97% atsakiusiųjų pasirinko šį variantą), per socialinius tinklus (84%) ir iš draugų ir / ar bendraamžių (84%). Pusė respondentų taip pat nurodė informaciją gaunantys švietimo įstaigose (51%) bei iš tėvų (48%). Ženkliai rečiau nurodoma, kad informacija aktualiais klausimais gaunama iš televizijos ar radijo, jaunimo centruose, būreliuose ar popamokinės veiklos metu. Tik 5% atsakiusiųjų jaunimo informavimo centrą ar tašką nurodė kaip vieną iš šaltinių gauti informacijai.

Iš kur gauni informaciją tau rūpimais klausimais?

99 atsakymai



11 pav. Informacijos šaltiniai

ERYICA tinklo 2022 metais atlikto ir paskelbto tyrimo (apklausos) rezultatai rodo, kad jauni žmonės daugiausiai informacijos gauna iš socialinių medių, nors ir nelaiko jų patikimu šaltiniu: „naujienas jie pasiekia daugiausia per socialinius tinklus, nors ir nemano, kad tai yra patikimiausi šaltiniai (TV laikoma patikimesne turinio atžvilgiu, bet mažiau įdomi ir vertinama įtariai, kad tai formuoja jų mintis). Kiti informacijos šaltiniai, pirmenybės tvarka, yra jų aplinka, tada televizija, interneto svetainės, radijas. Apie rašytinę spaudą neužsimenama. Jaunimui svarbus formatas ir galimybė rinktis, priešingai nei nuolatinis žiniasklaidos srautas iš televizijos / radijo.“ (Reina ir Eitler, 2022)

4.1. Socialinių platformų naudojimas

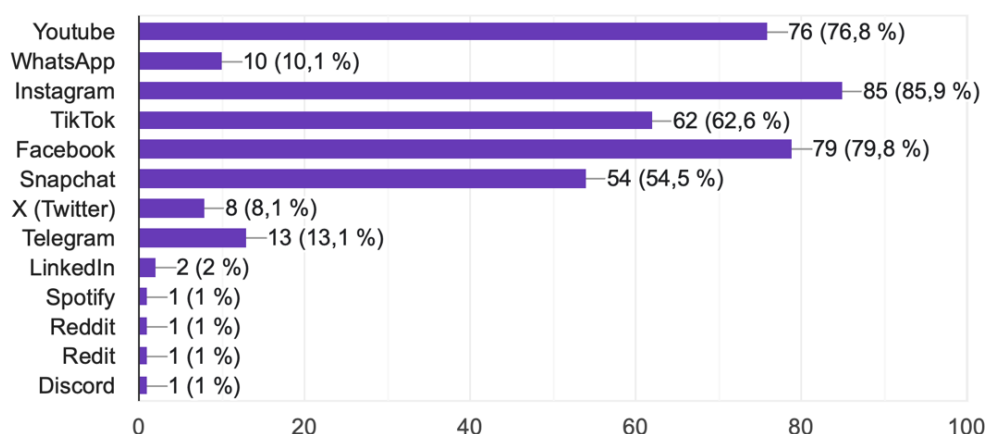
Tyrimo dalyviams užduotu klausimu apie naudojimąsi socialinėmis platformomis „Kokiomis socialinėmis platformomis naudojiesi (beveik) kasdien?“ siekta išsiaiškinti populiariausius socialinius tinklus, per kuriuos būtų galima pasiekti jaunus žmones. Šiam klausimui buvo galima rinktis kelis galimus atsakymus. Pagal apibendrintus atsakymus (visų respondentų), populiariausios yra šios platformos:

1. Instagram - 86% atsakiusiųjų naudojami Instagram beveik kiekvieną dieną;
2. Facebook (80%);
3. Youtube (77%);
4. TikTok (63%);
5. Snapchat (55%);
6. Telegram (13%);
7. WhatsApp (10%);
8. X (Twitter) (8%).

Mažiausiai populiariūs, surinkę po 1-2 % pažymėjimų – LinkedIn, Discord, Reddit, Spotify. Šie duomenys neviseškai dera su Nacionalinės jaunimo politikos veiksmų plane pristatoma situacijos analize, kurioje teigiama, kad „Z karta naujienas daugiausia sužino per socialinius tinklus, o ne per tiesiogines žiniasklaidos interneto svetaines. Be to, pastaraisiais metais jaunimas pirmenybę ėmė teikti anonimiškumui, uždarams bendruomenėms, tokioms kaip „Discord“, „Twitch“ ir „Reddit“, kur gali susikurti profilį su slapyvardžiu ir bendrauti, dalintis turiniu uždaroje grupėse.“ (2023, p. 11)

Kokiomis socialinėmis platformomis naudojiesi (beveik) kasdien?

99 atsakymai

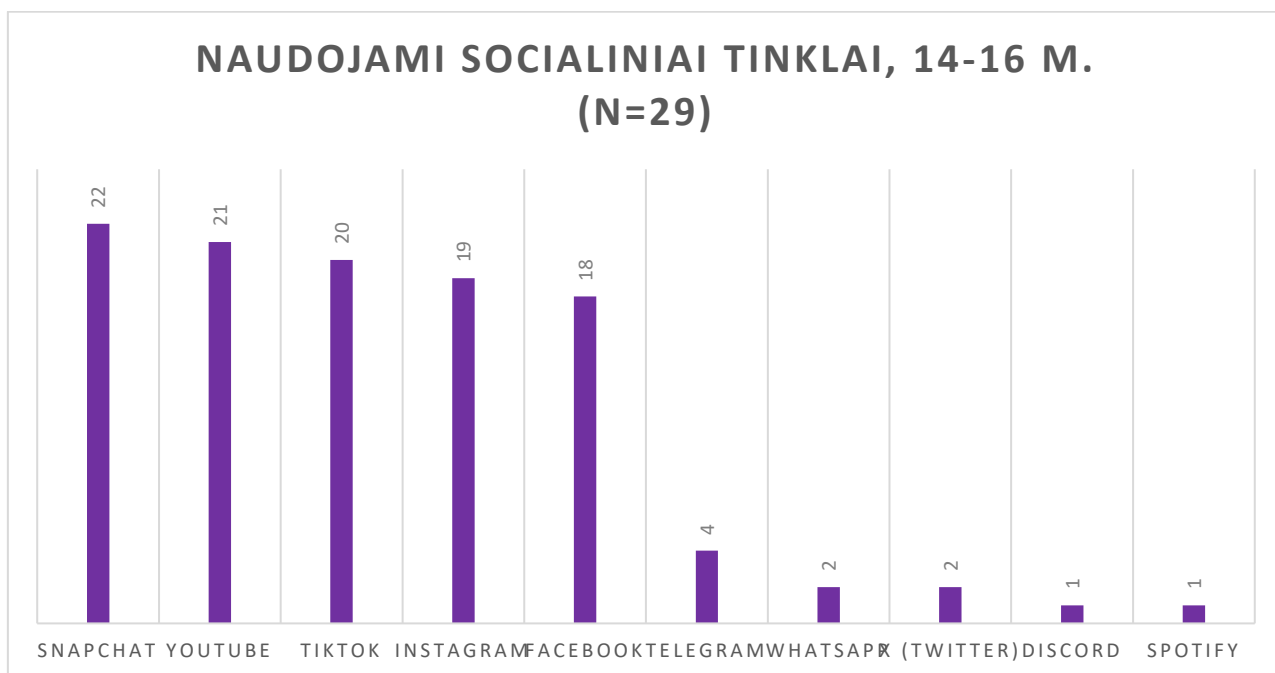


12 pav. Socialinių platformų naudojimas

4.1.1. Pagal amžiaus grupes

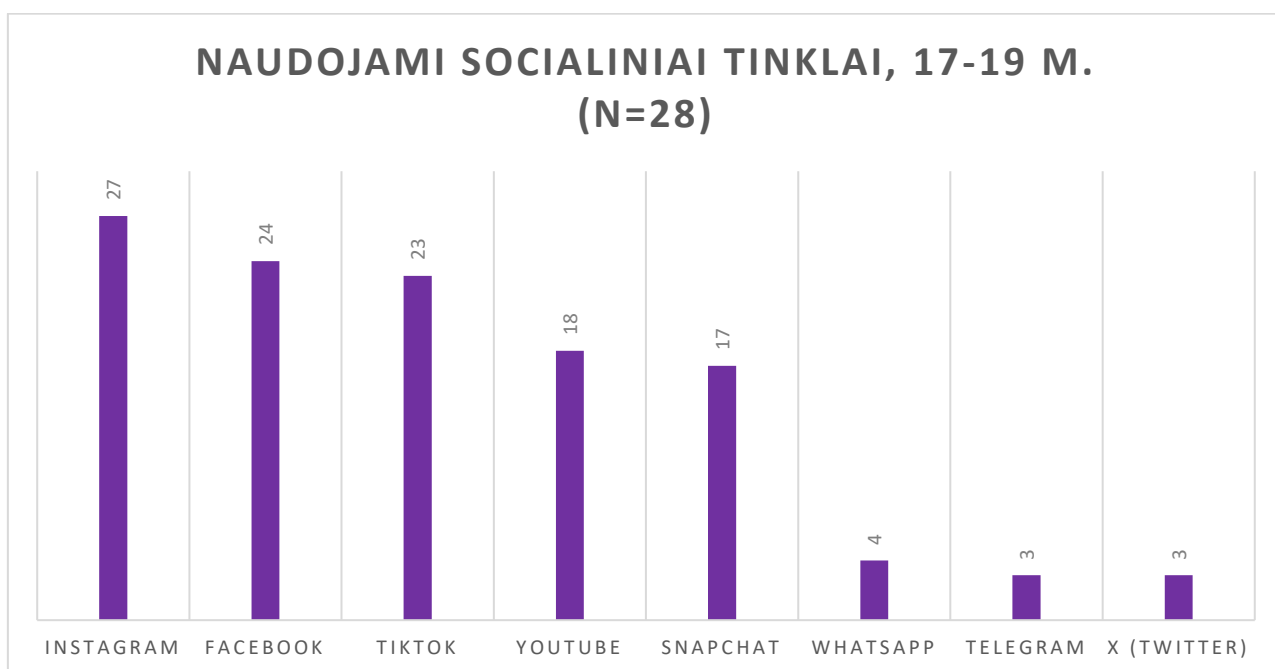
Pagal amžiaus grupes, populiariausi yra šie socialiniai tinklai: 14-16 metų amžiaus grupėje (29 respondentai) populiariausios platformos yra Snapchat, Youtube, Tiktok, Instagram ir Facebook. 14-

16 metų amžiaus jauniems žmonėms itin mažai aktualios platformos yra Telegram, WhatsApp, X (Twitter), Discord, Spotify.



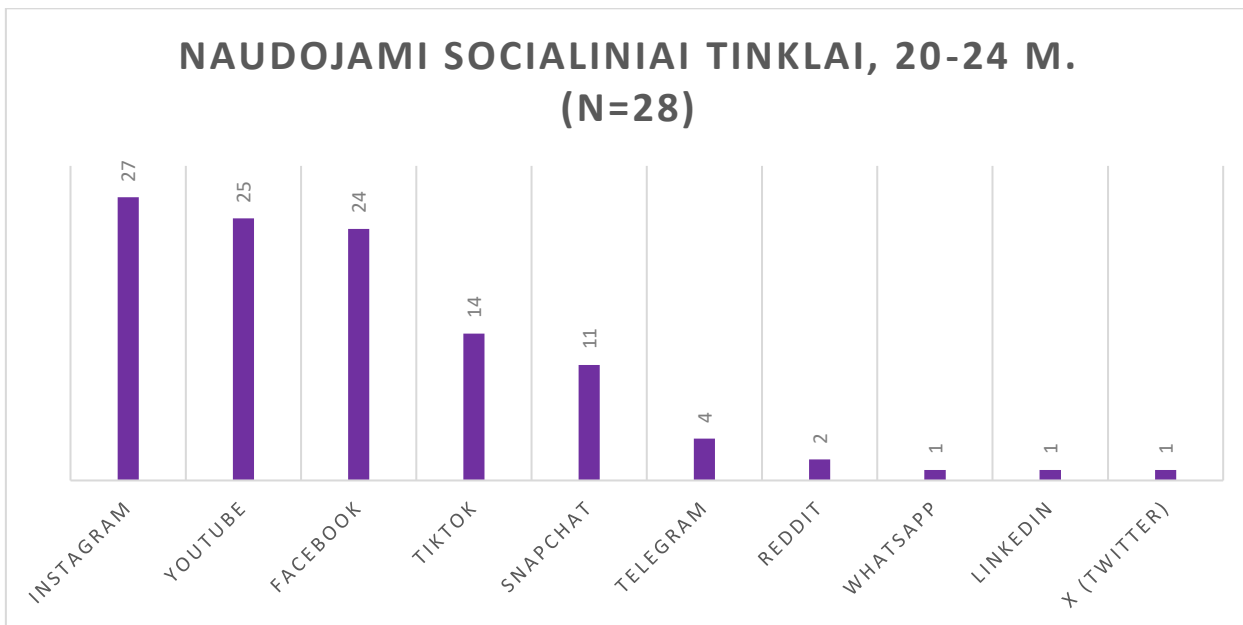
13 pav. 14-16 metų amžiaus grupėje naudojami socialiniai tinklai

17-19 metų amžiaus respondentų atsakymai ženkliai nuo jaunesnės amžiaus grupės nesiskyrė, tiesa, šioje amžiaus grupėje populiariausias socialinis tinklas yra Instagram, juo beveik kasdien naudojasi 27 iš 28 respondentų. Toliau rikiuojasi Facebook ir TikTok, kurie yra panašaus populiarumo (po 24 ir 23 pažymėjimus iš 28 respondentų), po jų – Youtube ir Snapchat (atitinkamai po 18 ir 17 pasirinkimų). WhatsApp, Telegram ir X (Twitter) tinklai neturi ženkliaus aktualumo.



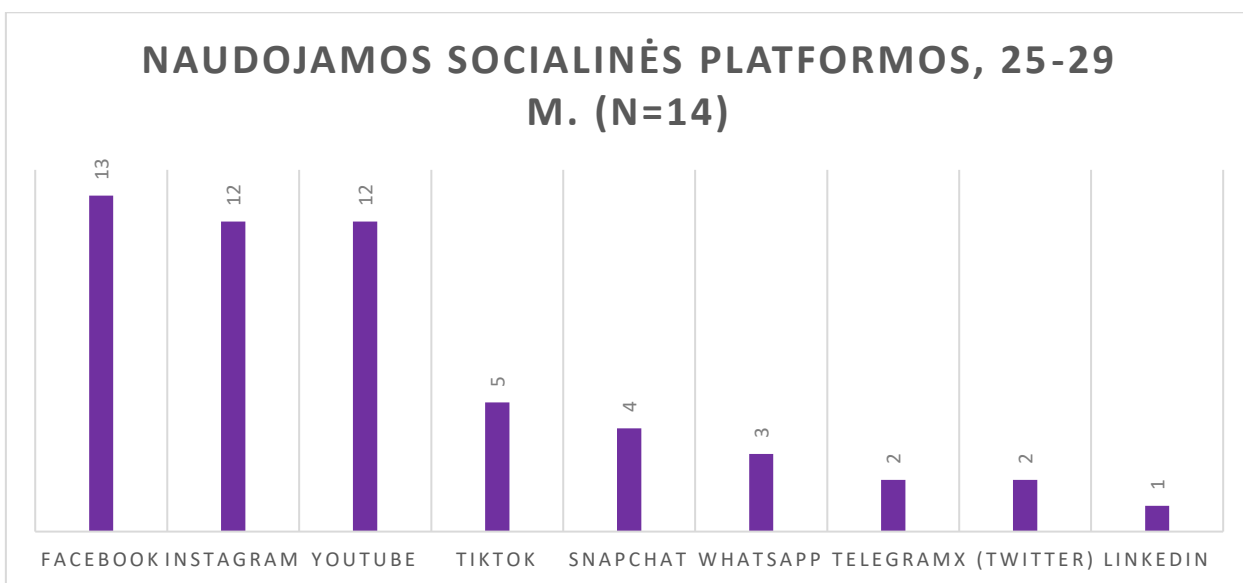
14 pav. 17-19 metų amžiaus grupėje naudojami socialiniai tinklai

20-24 metų amžiaus grupėje populiariausias socialinis tinklas taip pat yra Instagram – juo beveik kasdien naudojasi 27 iš 28 šios amžiaus grupės respondentų. Populiarumu nedaug atsilieka Youtube (25 iš 28) ir Facebook (24 iš 28), tuo tarpu TikTok ir Snapchat yra naudojami mažiau, atitinkamai po 14 ir 11 pažymėjimų. Mažiausiai aktualūs yra Telegram, Reddit, WhatsApp, LinkedIn ir X (Twitter) tinklai.



15 pav. 20-24 metų amžiaus grupėje naudojami socialiniai tinklai

Tuo tarpu vyriausioje išskirtoje jaunų žmonių amžiaus grupėje (25-29 metų) dažniausiai naudojama socialinė platforma yra Facebook (13 pažymėjimų iš 14 respondentų), nedaug atsilieka Instagram ir Youtube platformos (po 12 pažymėjimų iš 14). Gerokai mažiau aktualios yra Tiktok, Snapchat, Whatsapp, Telegram, X (Twitter) ir LinkedIn.

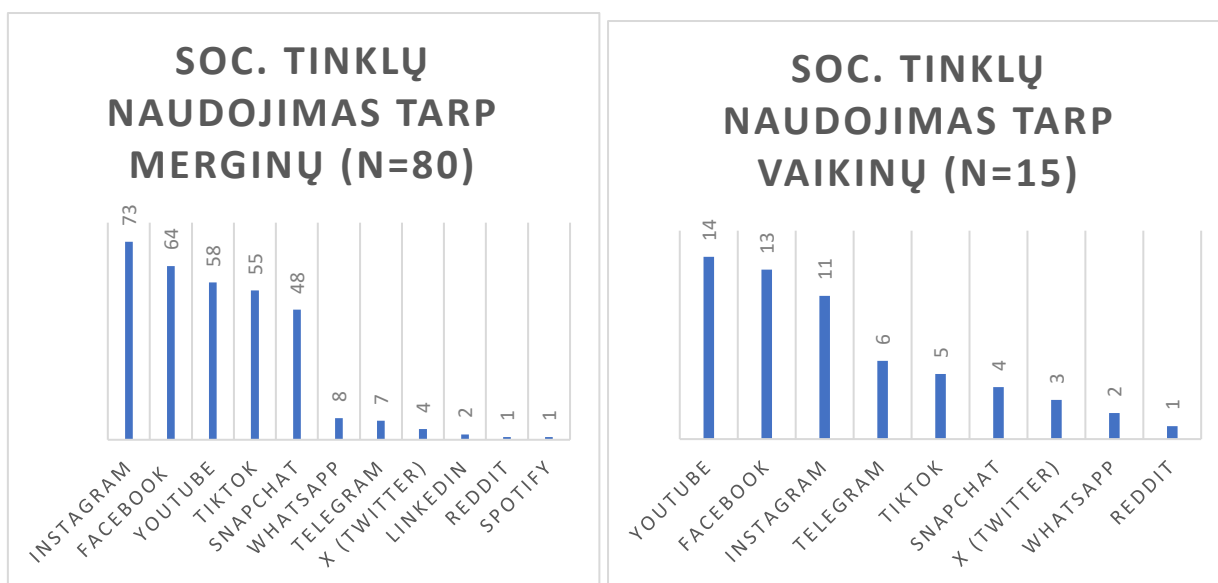


16 pav. 25-29 metų amžiaus grupėje naudojami socialiniai tinklai

Lyginant socialinių tinklų naudojimą pagal amžiaus grupes, teigtina, kad informacija, skirta jauniems žmonėms nuo 14 iki 19 metų, turėtų atsirasti Snapchat, TikTok, Instagram, Facebook, Youtube platformose. Tuo tarpu 20 metų ir vyresniems aktualią informaciją rekomenduojama skelbti Instagram, Youtube ir Facebook platformose, nes naudojimas TikTok ir Snapchat šiose amžiaus grupėse yra gerokai mažiau populiarus.

4.1.2. Pagal lytį

Tarp merginų (n=80) išskirtinai populiarus yra Instagram socialinis tinklas, po jo rikiuojasi Facebook, Youtube, TikTok ir Snapchat. Kiti socialiniai tinklai yra itin mažo populiarumo.



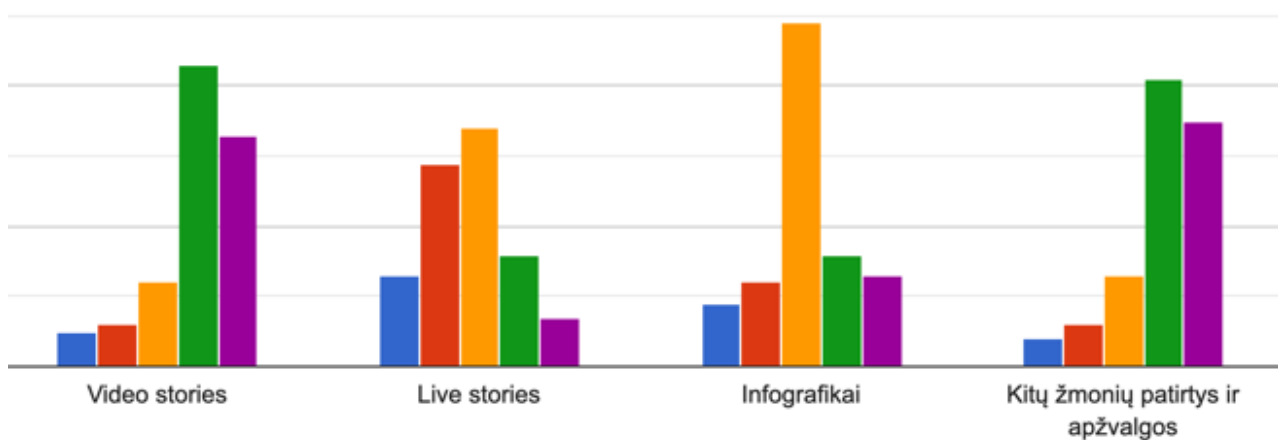
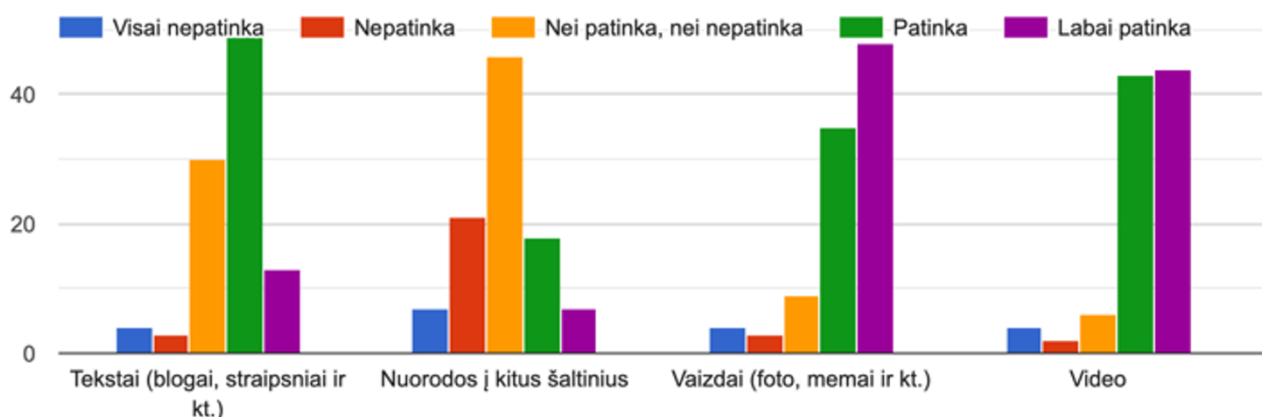
17 pav. Socialinių tinklų naudojimo pasiskirstymas pagal lytį

Tarp vaikinių (n=15) populiariausios platformos yra Youtube, Facebook ir Instagram. Ženkliai mažiau populiarios yra Telegram (nors ir populiarnė lyginant su merginų atsakymais), TikTok, Snapchat.

4.2. Turinys

Respondentų buvo paklausta, koks turinys jiems patinka. Apibendrinti atsakymai suponuoja, kad jauniems žmonėms patraukliausi yra vaizdai (nuotraukos, meme, paveikslėliai) ir video formatu pateikiama informacija. Tai pat aukštai vertinamos kitų žmonių patirtys ir apžvalgos.

Koks turinys patinka?



18 pav. Turinio formų vertinimas

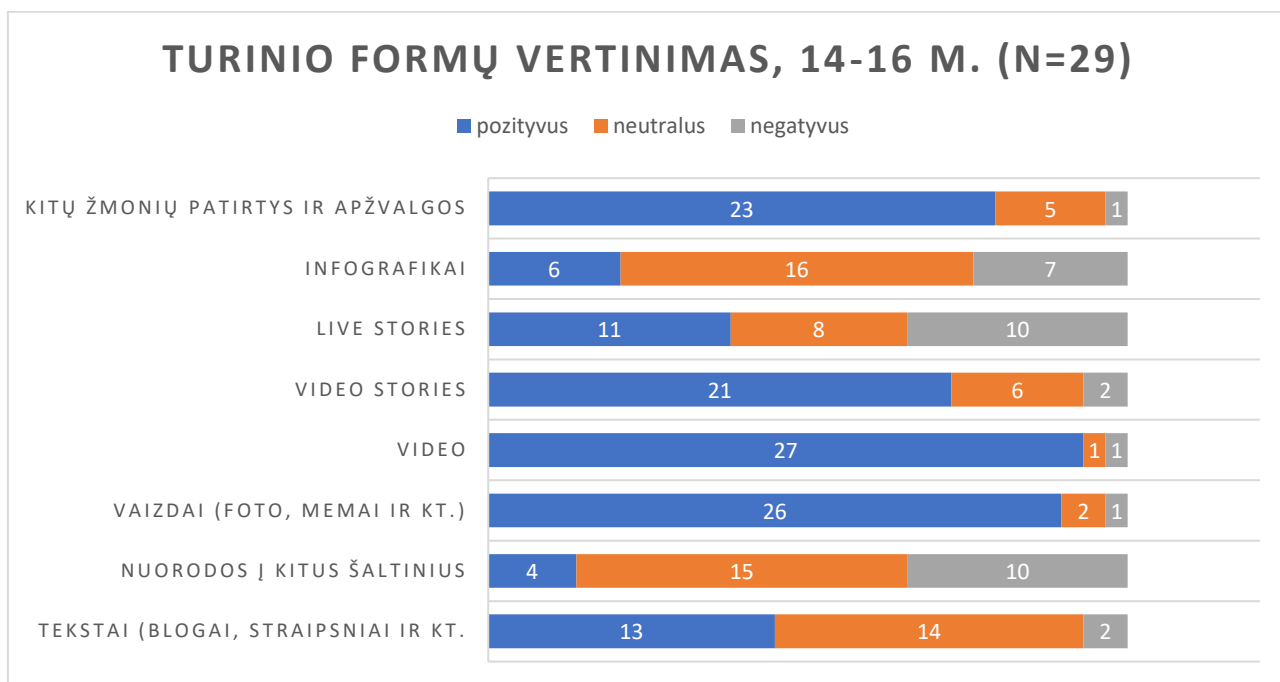
Pusėtinai („nei patinka, nei nepatinka“) vertinamos nuorodos į kitus šaltinius ir infografikai bei gyvos istorijos (live stories) ir tekstai. Pastarųjų vertinimą sudėtinga apibendrinti, nes nemaža dalis respondentų tekstus vertino teigiamai („patinka“ arba „labai patinka“).

4.2.1. Vertinimas pagal amžių

14-16 metų amžiaus jaunimo grupėje (n=29) populiariausi video ir vaizdiniai (nuotraukos, meme, paveikslėlių) formatai. Taip pat itin palankiai vertinamos kitų žmonių patirtys.

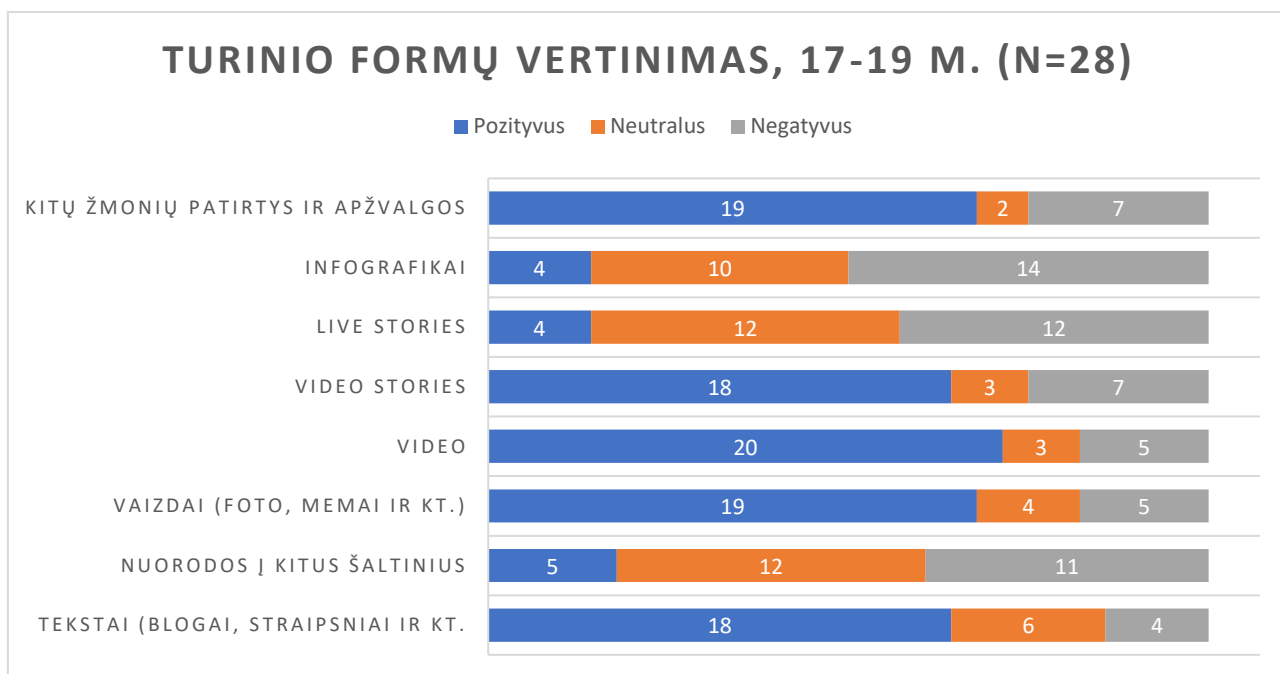
Negatyviausiai vertinamos nuorodos į kitus šaltinius ir gyvų istorijų (live stories) formatas.

14-16 metų amžiaus jauniems žmonėms dažniausiai nei patinka, nei nepatinka infografikai, nuorodos į kitus šaltinius ir tekstiniai formatai.



19 pav. Turinio formų vertinimas 14-16 metų amžiaus grupėje

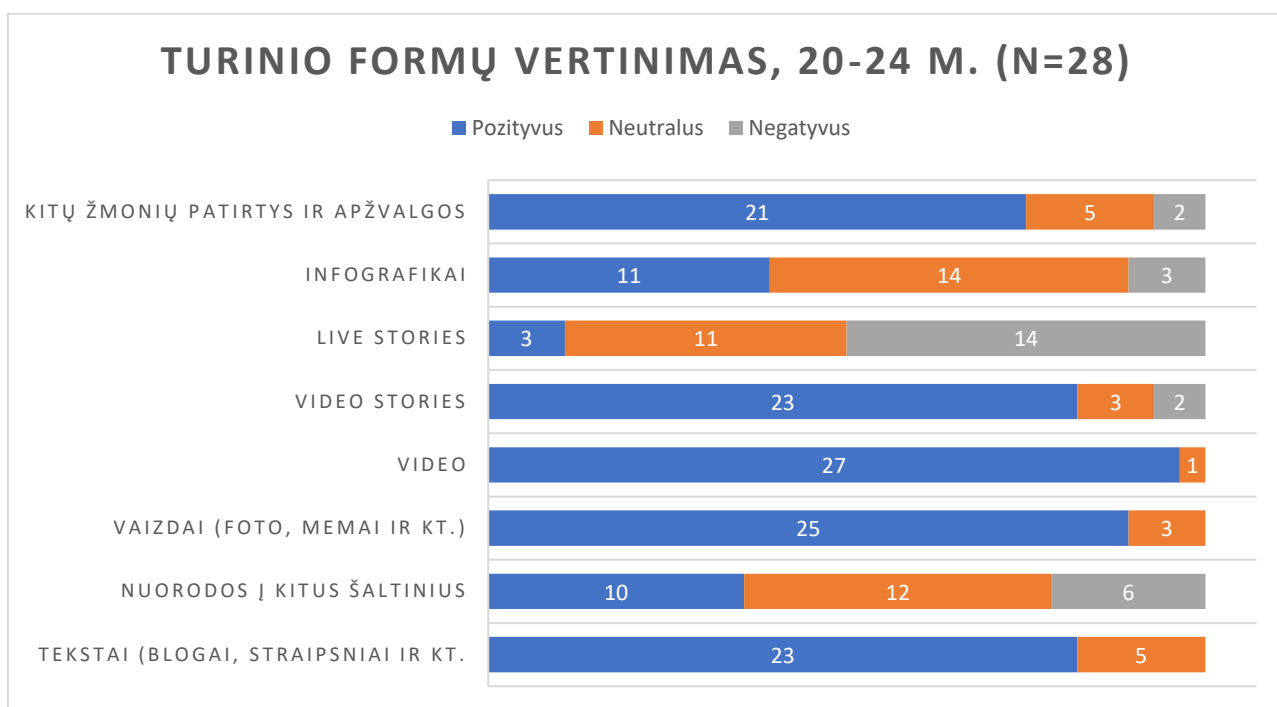
17-19 metų amžiaus jaunimo grupėje (n=28) taip pat populiariausi yra vaizdiniai, video formatai bei kitų žmonių patirtys ir apžvalgos. Ši amžiaus grupė nuo jaunesnės skiriasi tuo, kad joje itin pozityviai vertinami tekstai (blogai, straipsniai ir kt.)



20 pav. Turinio formų vertinimas 17-19 metų amžiaus grupėje

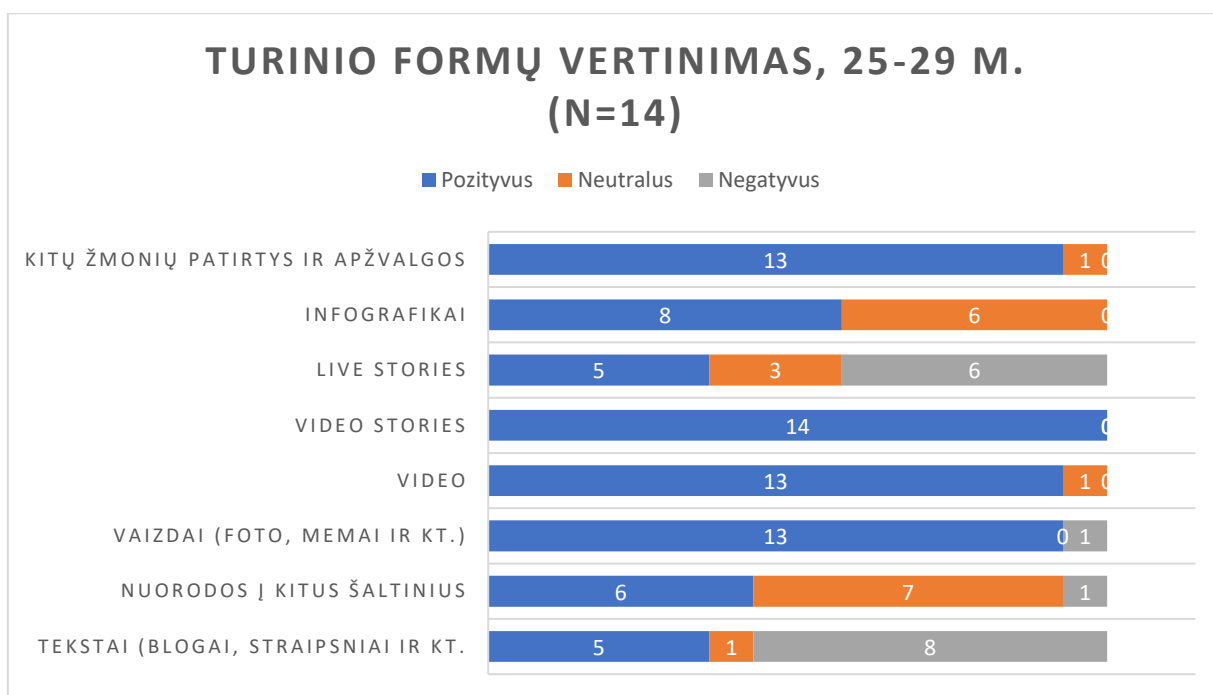
20-24 metų amžiaus grupėje (n=28) ženkliai išauga pozityvus tekstinio formato vertinimas, jis neturi nė vieno neigiamo vertinimo („nepatinka“, „labai nepatinka“). Taip pat tik pozityviai arba neutraliai

yra vertinami video formatai bei vaizdai. Negatyviausiai vertinamas formatas – gyvos istorijos (live stories).



21 pav. Turinio formų vertinimas 20-24 metų amžiaus grupėje

25-29 metų amžiaus grupėje (n=14) itin pozityviai vertinami video formatai, taip pat kitų žmonių patirtys ir įžvalgos bei vaizdiniai formatai. Šioje grupėje sumažėja pozityvus tekstinio formato vertinimas, jis surenka daugiausiai neigiamų vertinimų.

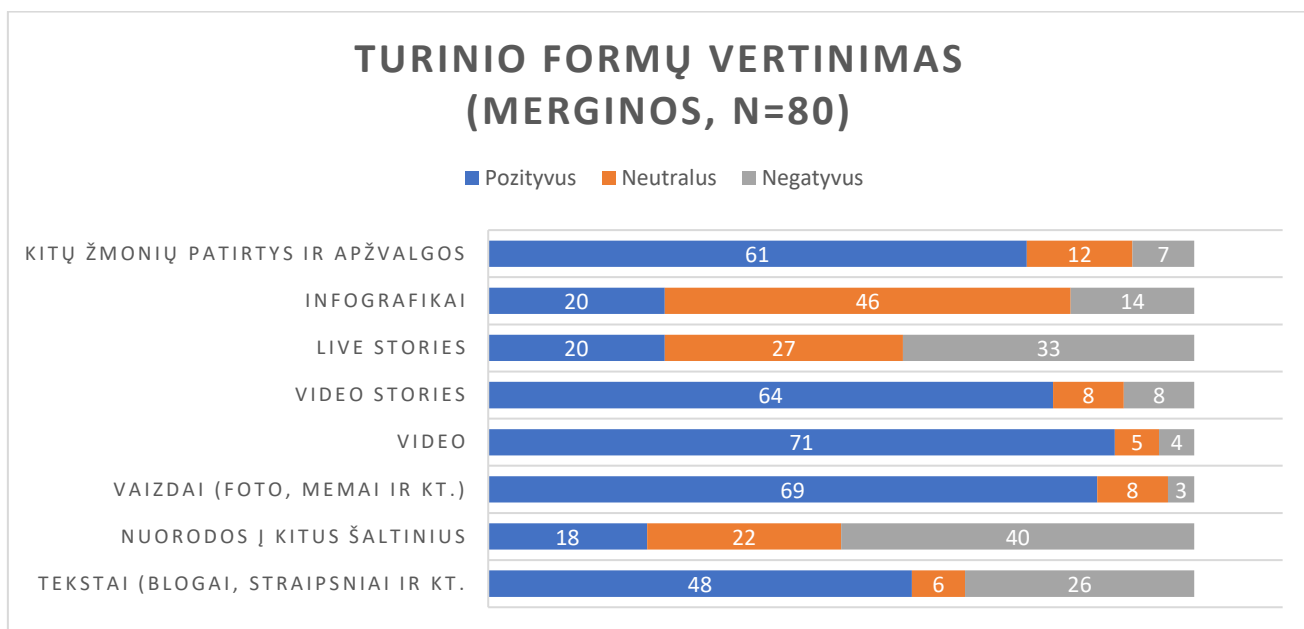


22 pav. Turinio formų vertinimas 25-29 metų amžiaus grupėje

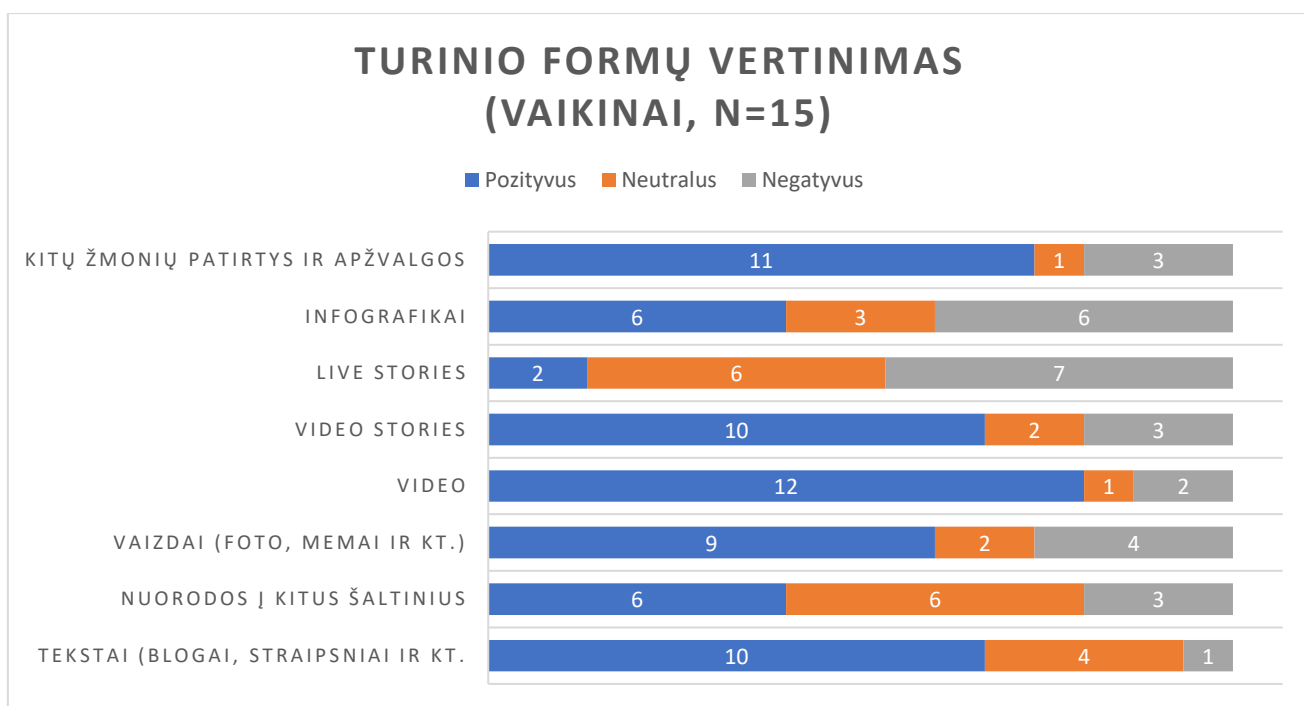
4.2.2. Turinio vertinimas pagal lytį

Turinio formų vertinimas pagal respondentų lytį iš esmės nesiskiria: visose grupėse pirmauja video formatas, vaizdai ir kitų žmonių patirtys ir apžvalgos.

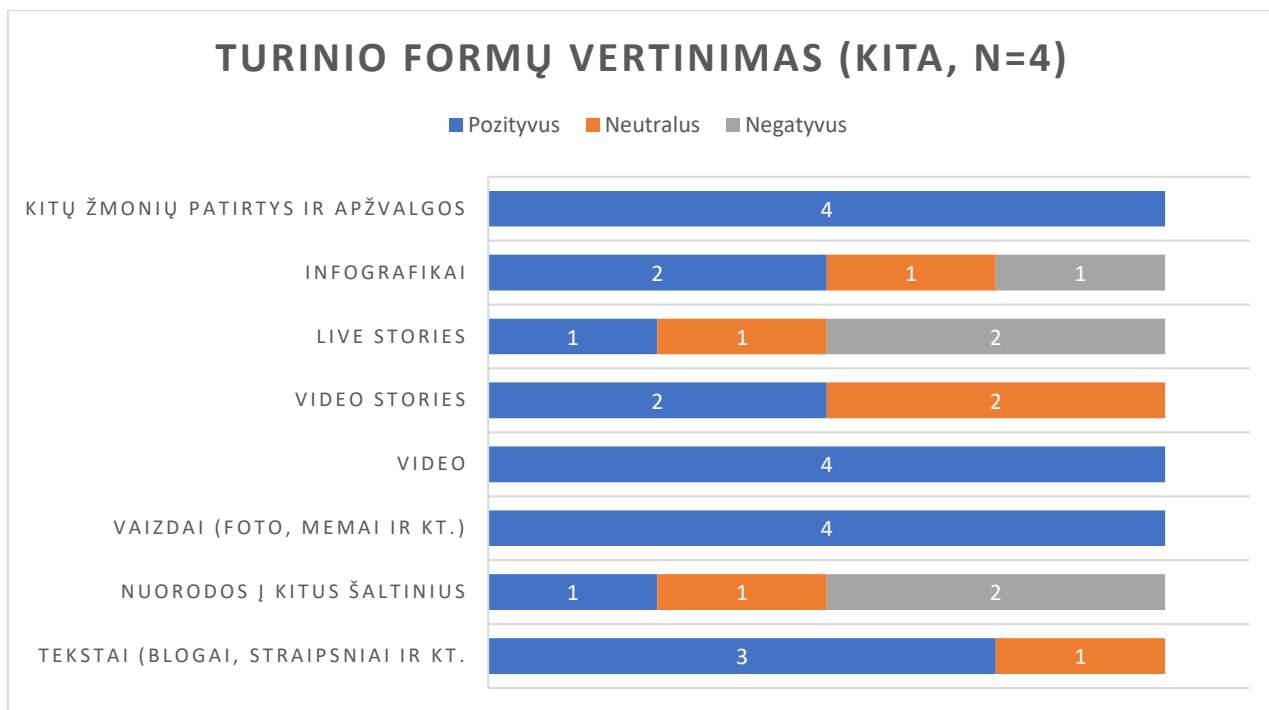
Mažiausiai patrauklus turinys tarp vaikinių yra gyvos istorijos (live stories), merginų – nuorodos į kitus šaltinius, grupėje, pasirinkusioje neatskleisti lyties arba nurodžiusių kitą lytį, mažiausiai patrauklus turinys taip pat yra gyvos istorijos (live stories) ir nuorodos į kitus šaltinius.



23 pav. Turinio formų vertinimas tarp merginų



24 pav. Turinio formų vertinimas tarp vaikinių



25 pav. Turinio formų vertinimas tarp kitų lyčių

ERYICA tyrimo ataskaitoje nurodoma, kad jauni žmonės stokoja kompetencijų, reikalingų informacijos sklaidai ir kūrimui. Tas pats pasakyta ir apie jaunimo informacijos darbuotojus: „Tai, kas jaunimui trukdo kurti informaciją, yra techniniai įgūdžiai (YouTube vaizdo įrašai, grafika ir kt.). Atlikę apklausą išsiaiškinome, kad šių įgūdžių trūksta ir jaunimo darbuotojams.“ (Reina ir Eitler, 2022). Atsižvelgiant į populiariausias ir patraukliausias turinio formas, rekomenduojama skirti dėmesio šio turinio kūrimo gebėjimų stiprinimui, siekiant tobulinti jaunimo informavimo ir konsultavimo veiklas.

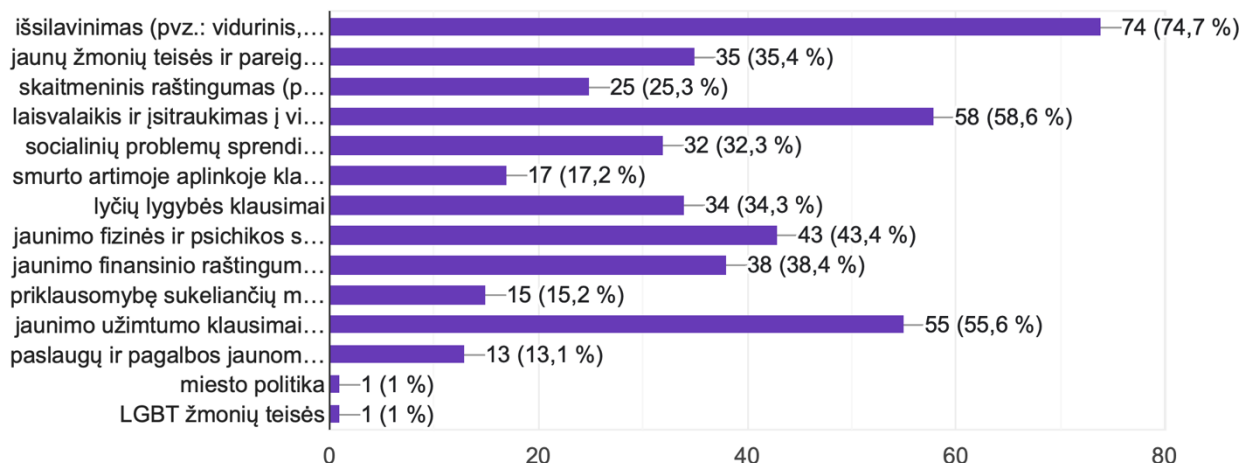
4.3. Temos

Dokumentuose, reglamentuojančiuose jaunimo informavimą ir konsultavimą, nurodytos pagrindinės temos, kuriomis turėtų būti konsultuojama jaunimo informavimo centruose ir taškuose. Šios temos buvo pateiktos tyrimo dalyviams, siekiant išsiaiškinti, kurios iš jų yra aktualiausios jauniems žmonėms. Respondentai (n=99) žymėjo kelis galimus atsakymus. Dažniausiai pažymėta, taigi aktualiausia tema yra išsilavinimas (75%), toliau rikiuojasi jaunimo laisvalaikis ir įsitraukimas į visuomenines veiklas (59%), užimtumo klausimai (56%), jaunimo fizinės ir psichikos sveikatos klausimai (43%), jaunimo finansinio raštingumo klausimai (38%), jaunų žmonių teisės ir pareigos (35%), lyčių lygybės klausimai (34%), socialinių problemų sprendimas (32%), skaitmeninis raštingumas (25%), smurto artimoje aplinkoje klausimai (17%), priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimo prevencija ir gydymas (15%), paslaugų ir pagalbos jaunoms šeimoms klausimai (13%).

Tyrimo dalyviai turėjo galimybę įrašyti ir kitus jiems aktualius klausimus, įrašyta miesto politika ir LGBTIQ žmonių teisės. Šiuos klausimus būtų galima priskirti prie platesnių temų, tačiau sąrašo papildymas taip pat indikuoja šių temų svarbą.

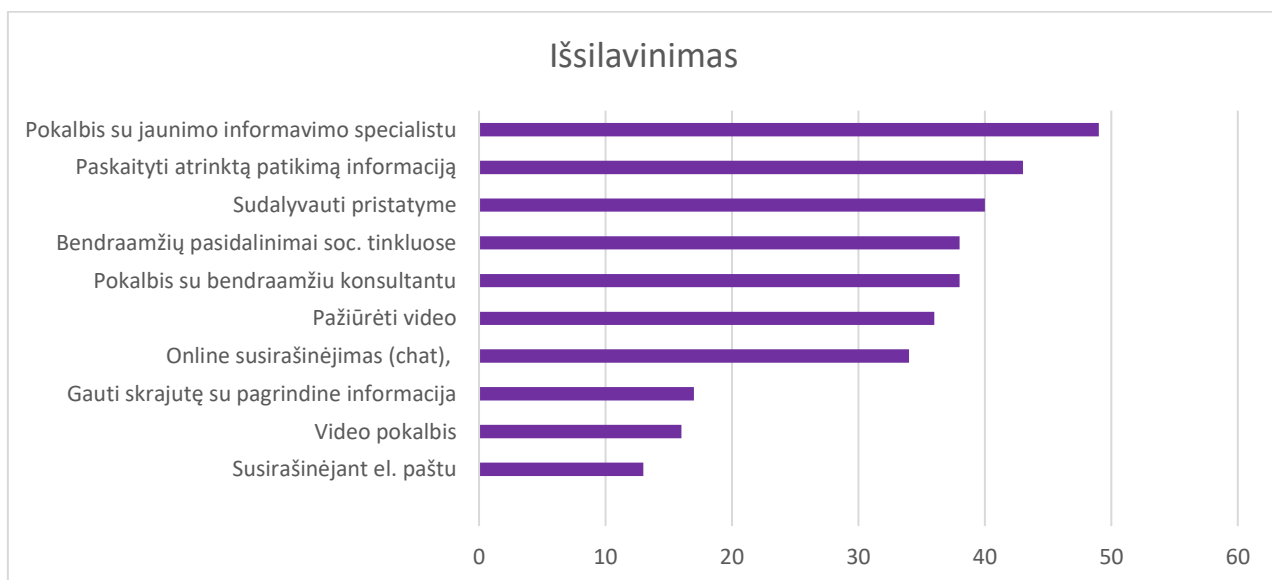
Kurie iš šių klausimų tau šiuo metu aktualūs?

99 atsakymai

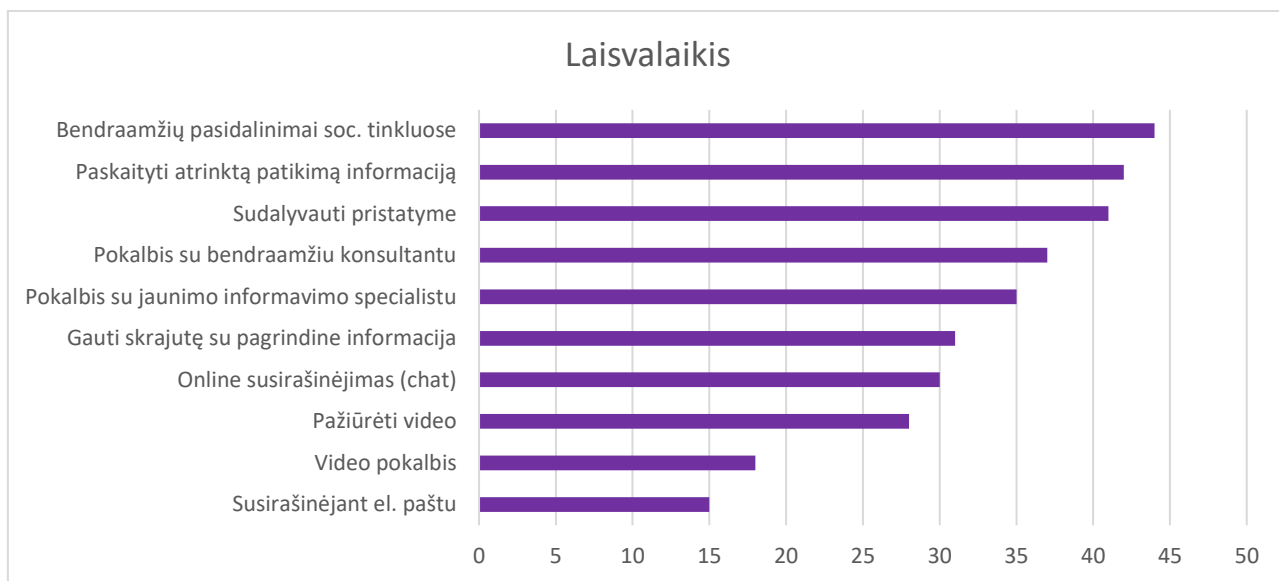


26 pav. Jauniems žmonėms aktualūs klausimai

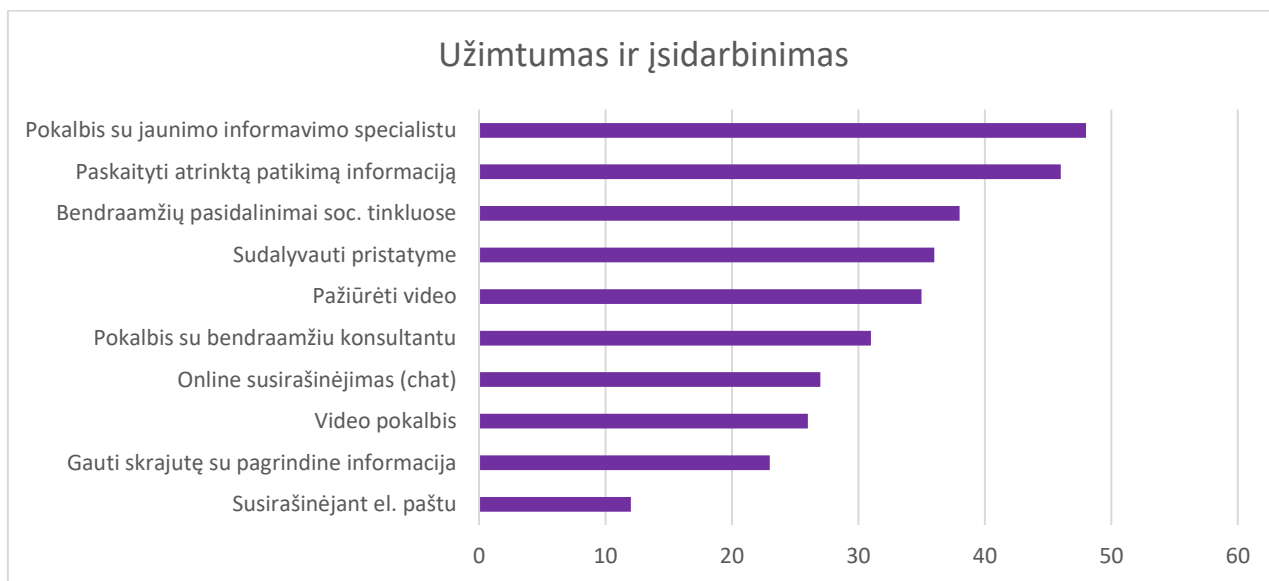
Vienas iš pagrindinių tyrimo klausimų – kokiais būdais – kontaktinės konsultacijos ar nuotoliniu būdu – jauniems žmonėms yra patogiau gauti informaciją, ar tai priklauso nuo temos? Respondentų pasirinkimai pristatomi pagal aukščiau aptartą temų aktualumą ir nurodo jauniems žmonėms priimtinausius būdus gauti informaciją atitinkamais klausimais. Žvelgiant į respondentų atsakymus bendrai, informacijos gavimo būdus aktualiau būtų išskirti į pasyvų, t. y. informavimą (kuomet jaunas žmogus gauna informaciją tam tikrais klausimais, bet pats klausimų neformuluoja) ir aktyvų - konsultavimą (individualizuotą).



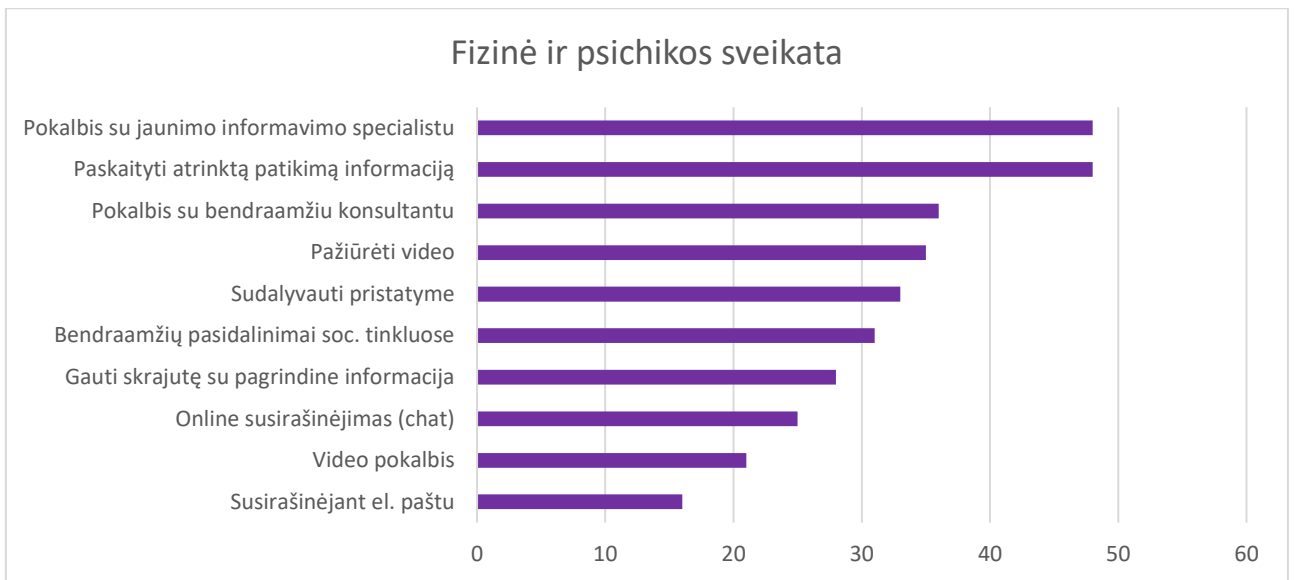
27 pav. Informacijos gavimo išsilavinimo tema preferencijos



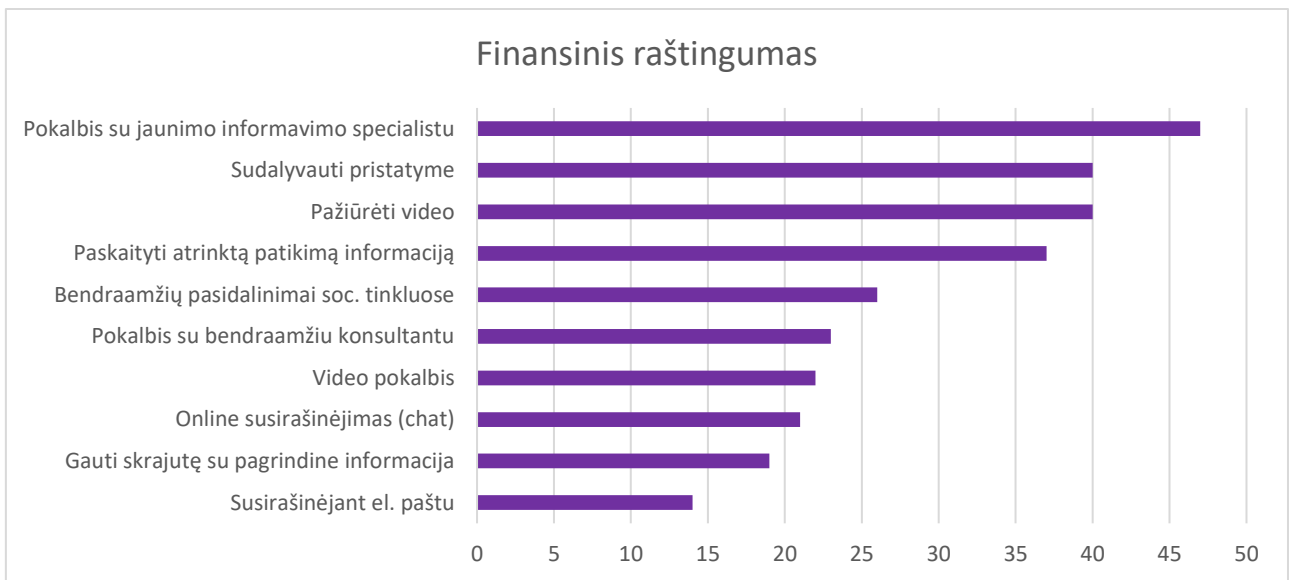
28 pav. Informacijos gavimo laisvalaikio tema preferencijos



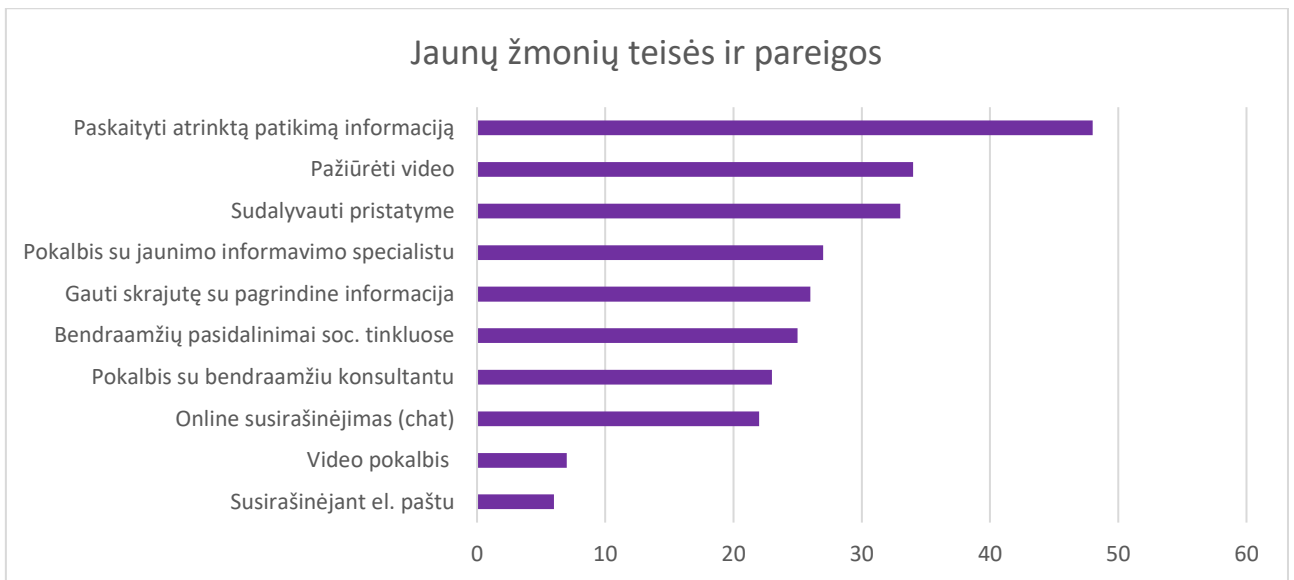
29 pav. Informacijos gavimo užimtumo ir įsidarbinimo tema preferencijos



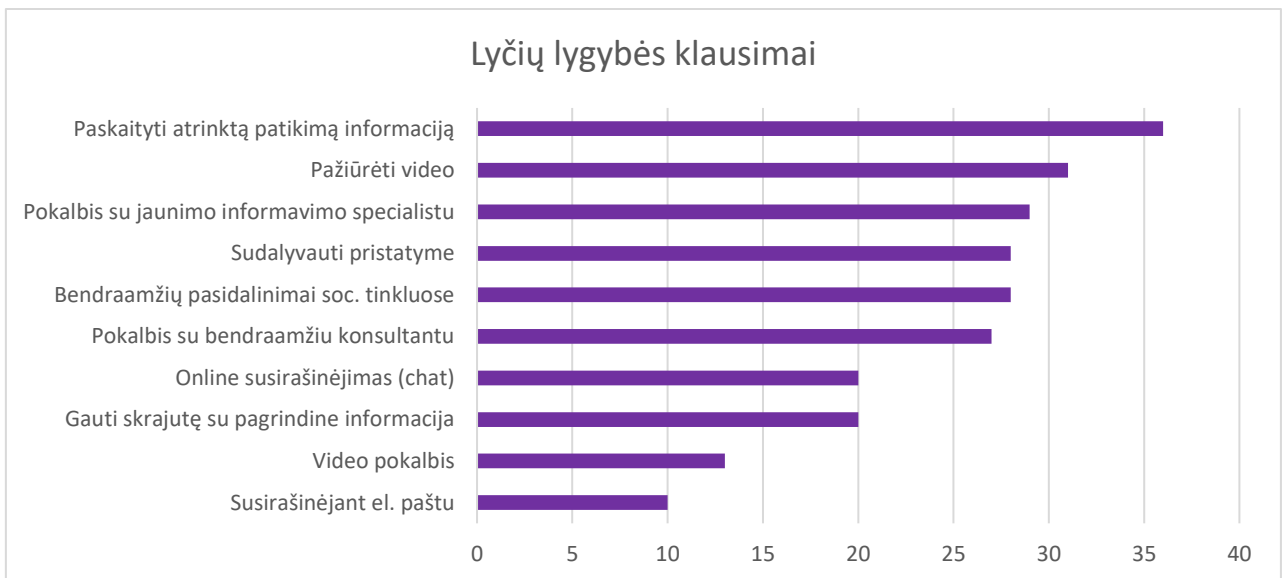
30 pav. Informacijos gavimo fizinės ir psichikos sveikatos tema preferencijos



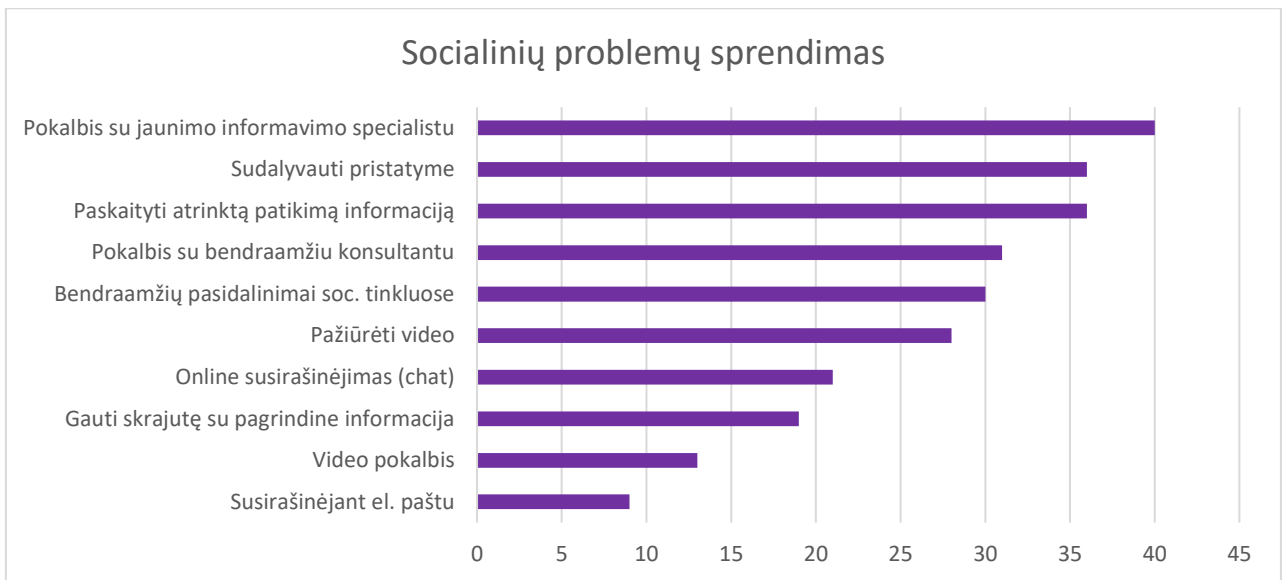
31 pav. Informacijos gavimo finansinio raštingumo tema preferencijos



32 pav. Informacijos gavimo jaunų žmonių teisių ir pareigų tema preferencijos

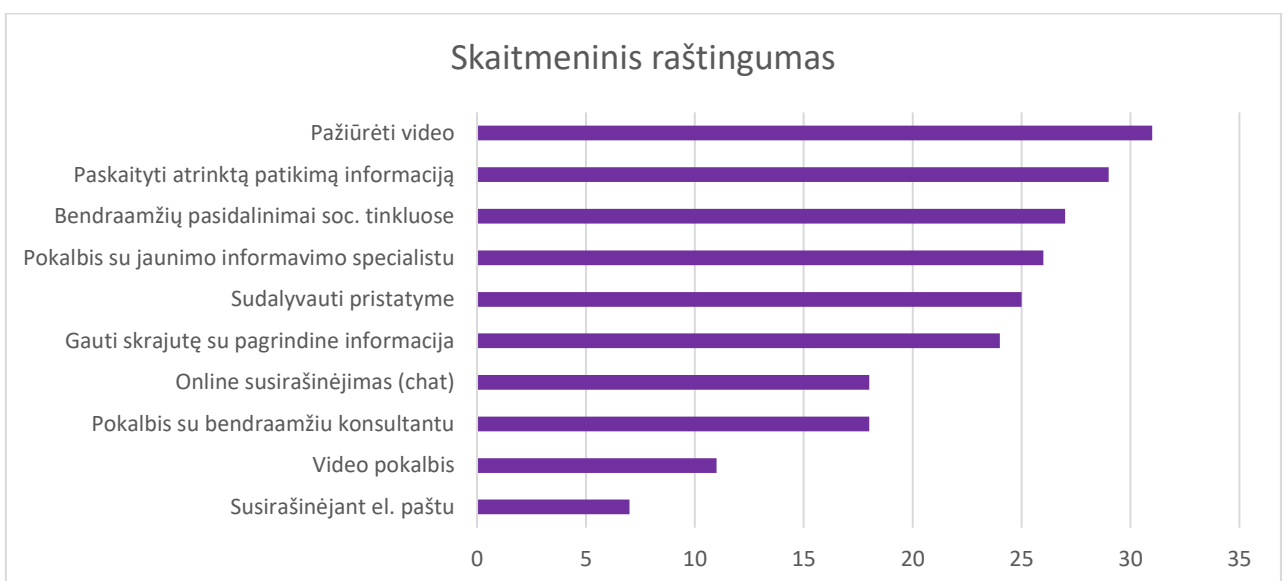


33 pav. Informacijos gavimo lyčių lygybės tema preferencijos

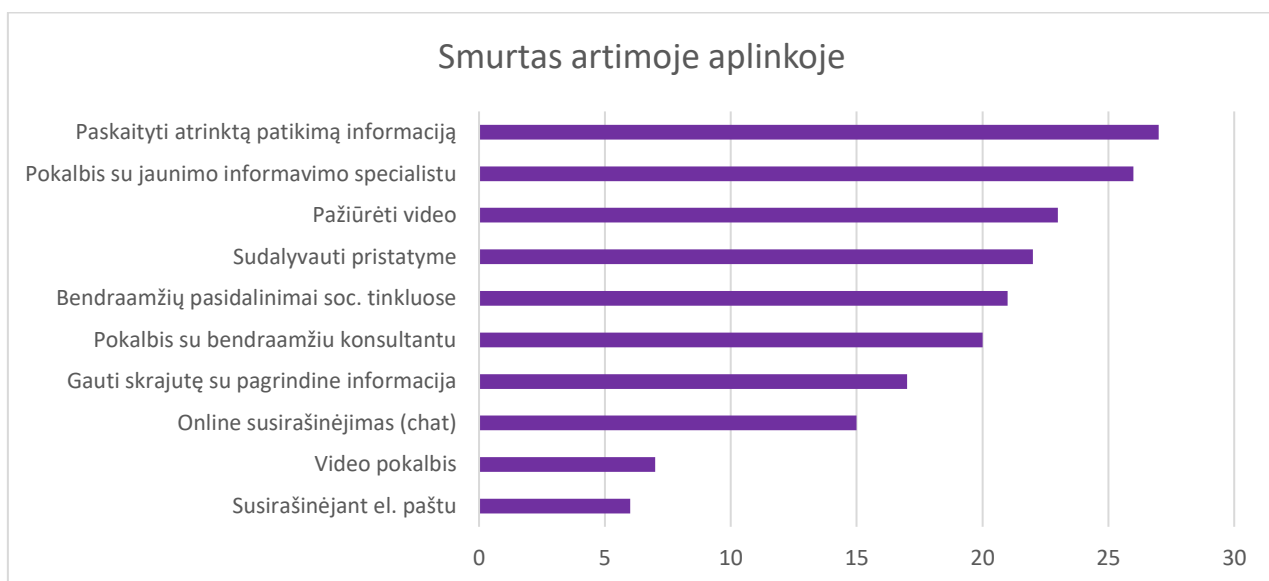


34 pav. Informacijos gavimo socialinių problemų sprendimo tema preferencijos

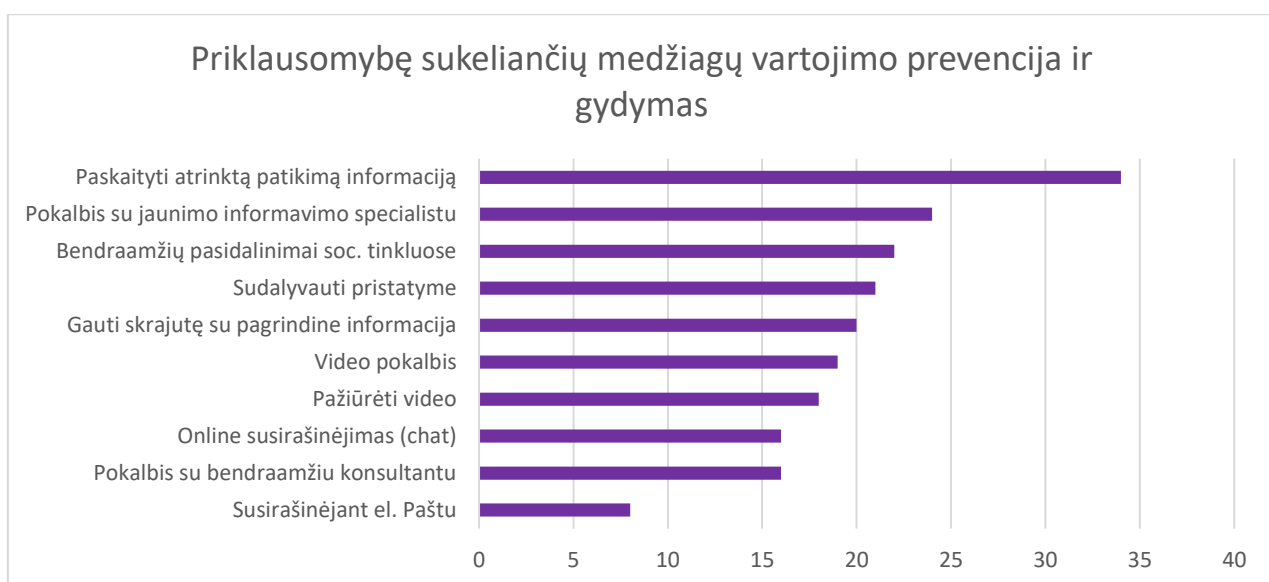
Įdomu tai, kad skaitmeninis raštingumas respondentų nėra įvardijamas kaip viena iš aktualių temų, nors remiantis JIK vadovu, skaitmeninis ir informacinis raštingumas yra ta tema, kuri jauniems žmonėms yra išskirtinės svarbos: „Virtualiame amžiuje“ JIK indėlis į jaunimo informacinį raštingumą yra ypatingai svarbus. Kritiškas požiūris į informaciją, kai ją internete skelbti gali bet kas, tapo dar svarbesnis – jauniems žmonėms būtina žinoti apie egzistuojančias technikas, padedančias įvertinti ir pasirinkti kokybišką, patikimą informaciją.“ (Jaunimo informavimo ir konsultavimo vadovas, 2022, p. 7) Šia tema jauni žmonės daugiausiai norėtų gauti informaciją, kurią gali „vartoti“, t. y. pažiūrėti, paskaityti, išgirsti. Aktyvaus įsitraukimo ar atsakymų į klausimus konsultuojantis paieškos yra gerokai mažiau patrauklios.



35 pav. Informacijos gavimo skaitmeninio raštingumo tema preferencijos

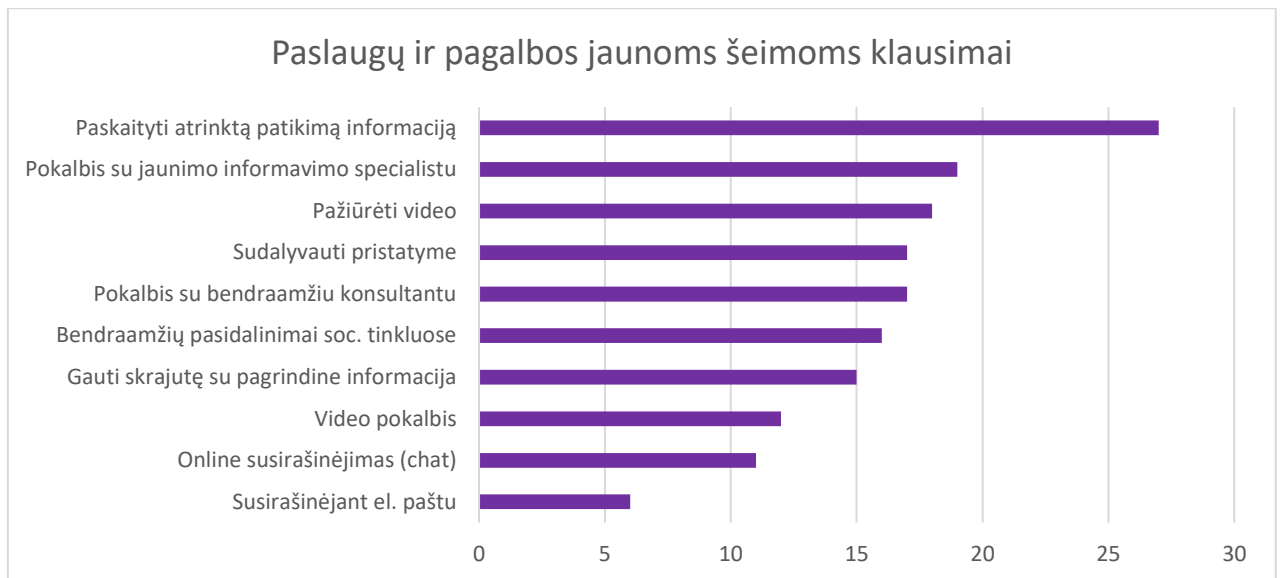


36 pav. Informacijos gavimo smurto artimoje aplinkoje tema preferencijos



37 pav. Informacijos gavimo priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimo prevencijos ir gydymo tema preferencijos

Didžioji dalis respondentų pažymėjo, kad paslaugų ir pagalbos jaunoms šeimoms klausimai jiems yra neaktualūs, visgi tie, kuriems tema yra aktuali arba potencialiai aktuali, nurodė, kad šia tema labiausiai norėtų paskaityti atrinktą patikimą informaciją. Kiti priimtini būdai gauti informaciją šia tema yra pokalbis su jaunimo informavimo specialistu, iš anksto parengti video, dalyvavimas pristatyme, pokalbis su bendraamžiu konsultantu.

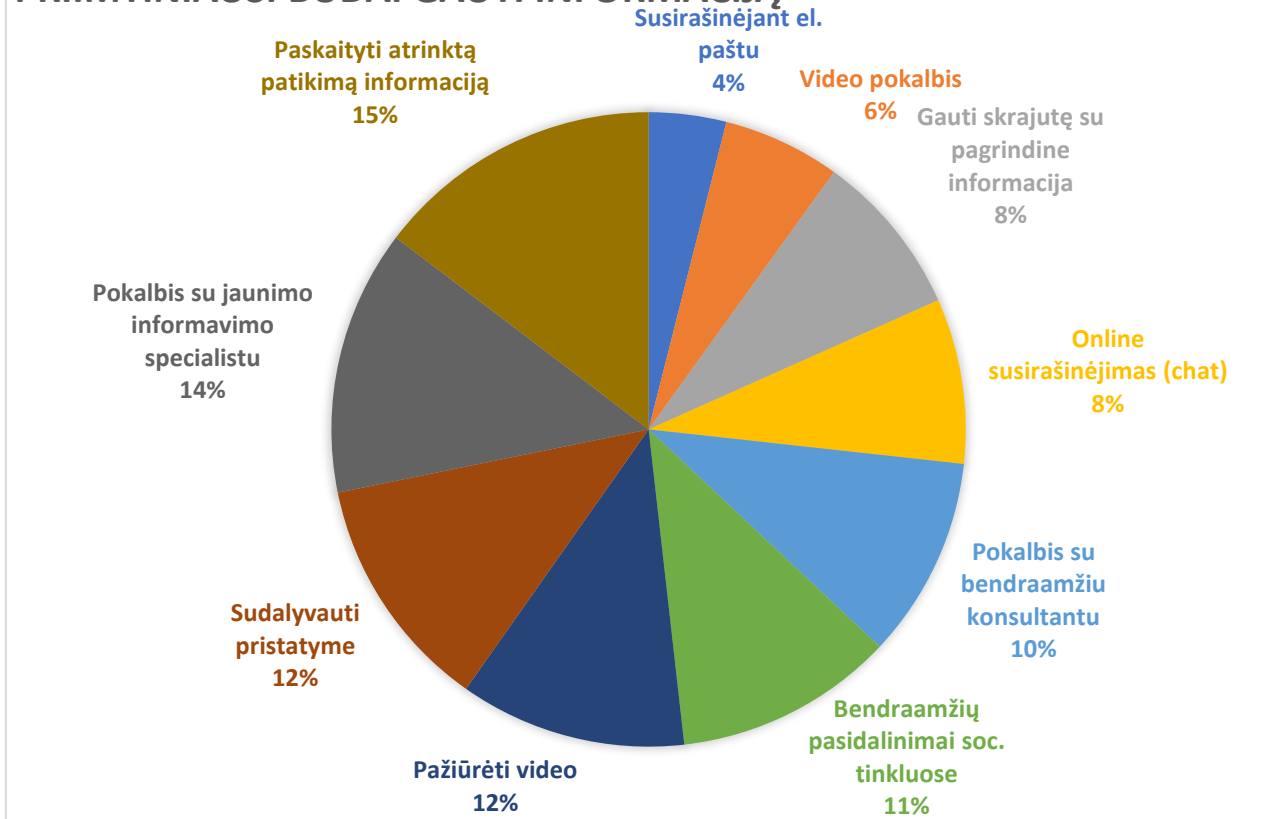


38 pav. Informacijos gavimo paslaugų ir pagalbos jaunoms šeimoms tema preferencijos

4.4. Informavimo ir konsultavimo būdų priimtinumas

Apibendrinus respondentų atsakymus į klausimus, kokiomis temomis kokie būdai konsultuotis yra priimtinausi, galima pažvelgti ir į informavimo ir konsultavimosi būdus bendrai. Priimtinausi būdai konsultuotis arba gauti informaciją yra atrinktos patikimos informacijos savarankiškas skaitymas internete (15%) ir pokalbis su jaunimo informavimo specialistu (14%). Kiek mažiau populiarūs yra didelio įsitraukimo ir aktyvumo nereikalaujantys dalyvavimas pristatymuose ir video peržiūros (po 12%). Po 11% ir 10% atitinkamai renka bendraamžių pasidalinimai socialiniuose tinkluose ir pokalbis su bendraamžiu konsultantu. Online susirašinėjimas (chat funkcija) kaip būdas konsultuotis visomis temomis rasdavosi pasirinkimų pabaigoje, tai nėra vienas iš pirmųjų jaunų žmonių pasirinkimų. Taip pat ir skrajutės su pagrindine informacija gavimas. Šis būdas gauti informaciją dažniau būdavo pasirenkamas tose temose, kurios gali būti traktuojamos kaip formalios. Taip pat tos temos, kurios yra sudėtingos arba stokojančios aktualumo. Mažiausiai populiarūs būdai gauti informaciją arba konsultuotis yra susirašinėjimas elektroniniais laiškais bei pokalbis su video funkcija. Svarbu atkreipti dėmesį, kad respondentai galėjo rinktis kelis jiems priimtinus informacijos gavimo arba konsultavimosi būdus.

PRIIMTINIAUSI BŪDAI GAUTI INFORMACIJĄ



39 pav. Būdų gauti informaciją preferencijos

Jauni žmonės ir dabar įsitraukia į JIK paslaugų teikimą ir tobulinimą tiek, kiek į tai įsitraukusios jaunimo organizacijos. Tiesa, informacijos apie šią paslaugą stokoja netgi tie jauni žmonės, kurie yra aktyviai įsitraukę į kitas veiklas jaunimo politikos lauke: *“Veikiu jaunimo politikoje (jaunimo organizacijose ir t.t.) jau keleri metai, bet taip ir neaišku, kas yra tas jaunimo informavimas ir konsultavimas, pvz. ką veikia VJISC kaip įstaiga (kuri turi tuo užsiimti), kaip kreiptis į LiJOT JIK specialistus ir pnš. Nelabai suprantu, kur jie yra, kaip juos pasiekti ir kuo jie gali patarti. Esu girdėjęs atsiliepimų, kad JIK dažniau kreipiasi dėl tam tikrų klausimų (pvz. projektinio finansavimo) patys į savivaldybės jaunimo skyrių, o ne patys žino atsakymų. Tada man geriau tiesiog konkrečiai ir tiesiai nueiti ir paklausti dėl to dalyko tam tikro specialisto, nei kalbėtis su JIK specialistu... Man atrodo, kad yra mažokai viešinama, ką tas JIK iš tikrųjų veikia, kuo gali padėti. Dabar žinau tik zinauviska.lt puslapį, kur yra kartais įdomi informacija, bet kai kur ji pasenusi ir šiaip atrodo, kad be zinauviskas.lt nieko kito nelabai kur yra. JIK nelabai atrodo kaip veikianti sritis.”* (V, 20-24 m.)

Į klausimą, su kuo labiau norėtų konsultuotis rūpimais klausimais - jaunimo informavimo ir konsultavimo specialistu (suaugusiuoju) ar temą išmanančiu bendraamžiu, o galbūt tai priklauso nuo temos, didžioji dalis respondentų rinkosi pastarąjį variantą – priklauso nuo klausimo (55%). Atsakydami į papildantį klausimą, prašantį pagrįsti šį pasirinkimą, tyrimo dalyviai išskyrė kelis aspektus:

- **Žinios ir patirtis.** Tyrimo dalyvių nuomone, suaugusieji turi daugiau patirties ir žinių tam tikromis temomis, kurias jauni žmonės įvardija “rimtomis”. Šiomis temomis įvardytas verslumas, finansinis raštingumas. Manoma, kad konsultuojantiems bendraamžiams gali pristigti kompetencijų, atsakant į klausimus, kurie reikalauja platesnių žinių.
- **Interesai ir aktualumas.** Su bendraamžiais būtų renkama konsultuoti tomis temomis, kuriose bendraamžiai turi panašias patirtis ir interesus. Manoma, kad į klausimus apie laisvalaikį ar užimtumą geriau atsakytų bendraamžiai. Taip pat bendraamžių konsultacijoms priskiriamos ir tokios aktualios temos kaip ekologija, LGBTIQ, žmogaus teisės, globalinis atšilimas. Tyrimo dalyviai nurodo, kad bendraamžiai turi panašius išgyvenimus ir pasaulėžiūrą, dėl to būtų tikimasi gauti „artimesnius atsakymus“. *„Yra temų tokios, kaip verslas ar finansinis raštingumas, kurios informaciją, mano galva labiau supranta vyresni žmonės. Tačiau jei mes kalbam apie lgbt/ žmogaus teises/ globalinį atšilimą/ ekologijos problemas bendrai, labiau pasitikėčiau jaunesniais, nes vyresnioji karta neįrodo, jog šios temos jiems rūpi, kas mano manymu reiškia, kad jie tuom nesidomi pakankamai.“* (M, 20-24 m.)
- **Lengvi klausimai vs. sunkūs klausimai.** Atsakant į klausimą nurodoma, kad pirmiausia yra patogiau kreiptis į bendraamžius, „netrukdyti“ profesionalų, o tik negavus atsakymo arba turint kompleksinį, sudėtingą klausimą – kreiptis į suaugusį JIK specialistą. *„Suaugusieji, atrodo, labiau valdo oficialią informaciją ir gali padėti su rimtais klausimais, o bendraamžiai turi šiuometinės patirties, kuri gali praversti mažiau svarbiais klausimais.“* (V, 20-24 m.)
- **Nuostatos ir požiūris.** Konsultavimosi pasirinkimas taip pat gali priklausyti nuo to, kaip konsultantai žiūri į jaunimą arba į tam tikras problemas. Jauni žmonės pažymi, kad suaugusieji jų „problemas yra linkę nuvertinti“ ir „nesupranta nepatogių situacijų“, į kurias jauni žmonės kartais patenka. Taip pat įvardijama, kad su suaugusiaisiais tam tikromis temomis nedrąsu diskutuoti.

23% respondentų rinkęsi konsultuoti su JIK specialistu. Toks pasirinkimas grindžiamas nuomone, kad suaugusieji turi daugiau patirties ir geriau išmano temas, todėl jais ir jų pateikiama informacija galima labiau pasitikėti. Taip pat tyrimo dalyviai pažymi, kad jiems yra svarbi kvalifikacija ir kompetencija, o suaugusieji laikomi patikimesniais, ypač suteikiant specializuotą informaciją: *„Nemanau, kad penkiolikmetis galėtų patarti kitam penkiolikmečiui ir išspręsti jam rūpinus klausimus.“* (M, 20-24 m.)

18% respondentų mieliau konsultuoti su bendraamžiais. Priežastimis daugiausiai įvardijamas geresnis vienas kito supratimas dėl amžiaus skirtumo nebuvimo, nurodoma, kad nesant amžiaus skirtumo yra lengviau bendrauti, jaučiau diskutuoti.

Likę 3% respondentų nurodė, kad jiems nėra svarbu, su kuo konsultuotis, svarbu, kad konsultantas išmanytų temą. Taip pat paminėta, jog svarbiausias konsultacijos bruožas turėtų būti anonimiškumas. Kitas tyrimo dalyvis pažymėjo, kad konsultuotis nėra linkęs, jam svarbu pačiam išmokti rasti informaciją.

Apibendrinant ir atsakant į klausimą, ar JIK paslaugos būtų patrauklesnės, jeigu jas teiktų bendraamžis JIK ambasadorius, gauti atsakymai ir jų analizė suponuoja, kad perdavus tik bendraamžių konsultavimui, paslauga neišlaikytų patikimumo kriterijaus, taip pat jauni žmonės nesikreiptų konsultuotis, jų teigimu, „sudėtingomis“ temomis. Perspektyviausias būdas plėtoti jaunimo informavimą ir konsultavimą turėtų susidėti iš galimybės pasirinkti konsultantą, aiškiai apibrėžti, kokiomis temomis gali konsultuoti bendraamžis, o kurios temos yra JIK darbuotojo kompetencijoje. Kitaip tariant, JIK įgyvendinti komandose, kurios susidėtų iš jaunimo informacijos darbuotojo ir įvairaus amžiaus jaunų žmonių, kurie galėtų dalintis patikima informacija. Jaunų žmonių įtraukimas į JIK įgyvendinimą prisidėtų prie santykio užmezgimo, laisvesnio, mažiau oficialaus informavimo ir konsultavimo formato. Taip pat galima spekuliuoti, kad JIK ambasadoriai dėl konkrečių amžiaus grupių interesų išmanymo ir jaunų žmonių polinkio į turinį, kuris apima kitų žmonių patirtį ir apžvalgas, galėtų rengti informacinį turinį, kuris būtų aktualus dabartiniam jaunam žmogui. Čia svarbu paminėti, kad dalinimasis patirtimi nelaikytinas objektyvia informacija, todėl JIK ambasadoriai turėtų patirtis derinti su patikrinta ir nešališka informacija.

5. Jaunimo informavimas ir konsultavimas vs. Eurodesk

Žvelgiant į jaunimo informavimo ir konsultavimo formatą bei įgyvendinamas veiklas, gali kilti klausimas, kuo skiriasi „Eurodesk“ veikla ir JIK veiklos, kiek jos viena kitą atkartoja.

„Eurodesk Lietuva“ interneto svetainėje (<https://zinauviska.lt/jik/eurodesk/>)⁷ nurodoma, kad „Eurodesk“ pagrindas yra informacija **apie finansavimo programas**, iš kurių yra finansuojamos jaunimo iniciatyvos bei mobilumas (studijos, stažuotės, darbas, savanorystė ir pan.) Europoje. Taip pat yra įtraukiama informacija kitomis jaunimui aktualiomis temomis. Net jei neturėsime atsakymo į Tavo klausimą, būtinai nukreipsime tinkama linkme ir patarsime, kur galėtum ieškoti reikiamos informacijos.“ Tokia „Eurodesk“ Lietuvoje atstovybės misija atkartoja ir Eurodesk – Europos jaunimo informacijos tinklo skelbiamą informaciją, kad veikdama kaip Erasmus+ programą remianti organizacija, ji siekia prisidėti prie jaunų žmonių skatinimo tapti aktyviais piliečiais (<https://eurodesk.eu/about/>)⁸ Taigi pristatant „Eurodesk“ veiklą nurodoma, kad galima kreiptis ir kitomis rūpinčiomis temomis ir klausimais. Šiuo aspektu galima teigti, kad išeinant už Europos mobilumo temų atsiranda dubliavimasis su JIK paslaugomis tematiškai. Svarbu pažymėti ir tai, kad

⁷ <https://zinauviska.lt/jik/eurodesk/>

⁸ <https://eurodesk.eu/about/>

tam tikros JIK ir „Eurodesk“ temos negali nesidubliuoti, pvz.: savanoriškos veiklos, neformalusis ugdymas, užimtumas ir laisvalaikis, jaunimo įgalinimas ir dalyvavimas yra temos, kurios yra integrali tarptautinių jaunimo veiklų dalis ir atvirkščiai.

„Eurodesk“ ir JIK susipynimas vyksta per portalą žinauviska.lt. Portale žinauviska.lt pateikiama ne tik su Europos ir mobilumo klausimais susijusi informacija, nors, kaip teigiama LiJOT internetinėje svetainėje, „Eurodesk Lietuva“ tinklas administruoja portalą www.zinauviska.lt, kuriame galima rasti atnaujintą ir kokybišką informaciją jaunimui aktualiomis temomis (laisvalaikis, darbas, studijos užsienyje, jaunimo organizacijos, tarptautinė savanorystė, mokymosi galimybės ir kt.). Portale taip pat veikia „Klausk“ skiltis, kurioje galima užduoti aktualius jaunimui klausimus ir sulaukti atsakymo į juos per 3 darbo dienas. Eurodesk Lietuva tinklas ir www.zinauviska.lt portalas veikia tam, kad visi jaunimui aktualūs klausimai būtų atsakyti! O jaunas žmogus #žinodamas viską #galėtų viską!“

Visgi svarbu pažymėti, kad JIK paslaugos ir „Eurodesk“ paslaugos Lietuvoje yra susijusios, bet ne visiškai dubliuojančios viena kitą. JIK paslaugos yra platesnio masto ir apima daugiau temų, susijusių su jaunimo gyvenimu, pvz., išsilavinimas, teisės ir pareigos, skaitmeninis raštingumas, laisvalaikis ir kt. „Eurodesk“ paslaugos yra labiau specializuotos ir sutelktos į Europos galimybes jaunimui, pvz., mobilumo programos, savanorystė, švietimas, mokymas ir darbas Europoje. „Eurodesk“ paslaugos yra dalis JIK paslaugų ir kartais teikiamos per JIK centrus ir taškus. Vis dėlto ne visi JIK centrai ir taškai yra „Eurodesk“ partneriai ir ne visi „Eurodesk“ partneriai yra JIK centrai ir taškai. Lietuvoje yra 54 „Eurodesk“ atstovybės ir 29 JIK centrai (2) ir taškai (27). Iš jų – 12 organizacijų yra ir „Eurodesk“ atstovybė, ir JIK centras arba taškas. Taigi beveik pusė JIK centrų arba taškų teikia ir informavimo Europos Sąjungos ir mobilumo klausimais paslaugą. Verta atkreipti dėmesį, kad „Eurodesk“ tinklas yra platesnis nei JIK tinklas, tad yra pagrįstas ir „Eurodesk“ *įsibrovimas* į platesnes temas, misija suteikti jauniems žmonėms aktualią informaciją, atsakyti į jiems kylančius klausimus arba nukreipti į specializuotas konsultacijas.

Neaiškiai susipynęs ERYICA ir „Eurodesk“ tinklų atstovavimas Lietuvoje. ERYICA interneto svetainėje nurodoma, kad yra bendradarbiaujama su „Eurodesk“ tinklu, nurodant, kad „Eurodesk“ teikia informavimo ir konsultavimo apie mobilumą ir tarptautines jaunimo programas paslaugą. Tuo tarpu ERYICA interneto svetainėje pateikiamame tinklo narių sąrašė figūruoja LiJOT su nuoroda į žinauviska.lt portalą. Taigi „Eurodesk“ Lietuvoje yra ir „Eurodesk“ tinklo, ir ERYICA atstovas. Tikėtina, kad dėl to „Eurodesk“ Lietuvoje imasi daugiau temų, sau kelia ir bendrinio jaunų žmonių informavimo ir konsultavimo tikslus. Jau minėtame ERYICA išleistame kompendiume apie jaunimo informavimo ir konsultavimo struktūras nurodytose specifinėse temose, kuriomis turėtų būti konsultuojami jauni žmonės, taip pat nurodytos ir europietiškos galimybės jauniems žmonėms bei jaunimo veiklos ir mainai. (2014, p. 11) Tai taip pat galimai prisideda prie „Eurodesk“ temų dubliavimo(si) JIK veiklose.

Galima teigti, kad Agentūra finansuoja dvi skirtingas, bet papildančias paslaugas jaunimui: JIK paslaugas, kurios apima daugybę temų, susijusių su jaunimo gyvenimu Lietuvoje ir Europoje, ir „Eurodesk“ paslaugas, kurios koncentruojasi į Europos galimybes jaunimui. Abi paslaugos siekia padėti jauniems žmonėms gauti patikimą, tikslią ir suprantamą informaciją ir / arba konsultacijas, kurios padėtų jiems priimti savarankiškus ir informuotus sprendimus.

6. JIK įgyvendinimas kitose Europos valstybėse

Pasikonsultavus su ERYICA tinklo atstovais, nutarta Lietuvoje veikiančių jaunimo informavimo ir konsultavimo modelių palyginti su Suomijos, Prancūzijos ir Austrijos modeliais. Pasirinkimas grindžiamas modelių teigiamu vertinimu, todėl tikėtina, kad dalis praktikų galėtų būti išbandomos ir Lietuvos kontekste.

JIK įgyvendinimui skirtingose ES šalyse įvertinti pasirinkti 4 kriterijai, pagal kuriuos lyginamos egzistuojančios praktikos ir modeliai.

1. Prieinamumas
 - a. Fizinis: jaunimo informacijos centrų ar panašių įstaigų skaičius ir pasiskirstymas.
 - b. Internetiniai išteklių: internetinių platformų, įskaitant svetaines ir pokalbių programėles, visapusiškumas ir tinkamumas jaunimui informuoti ir konsultuoti.
2. Jaunų žmonių įsitraukimas planuojant, kuriant ir įgyvendinant JIK;
3. JIK darbuotojų kompetencijos ir pa(si)rengimas;
4. Finansavimas (valstybinis, NVO, projektinės veiklos, kiti šaltiniai) ir koordinavimas.

Toliau pristatoma informacija parengta remiantis šiais šaltiniais:

- Ivanovskis, A., Rupkus, E. (2015). “Compendium of national youth information and counselling structures“. Council of Europe.
- Sildnik, H., Simon, I. (2020). “Youth Information and Counselling in Europe in 2020”. Council of Europe.

6.1. Prieinamumas (fizinis vs. virtualus)

Visose šalyse veikia fiziniai jaunimo informavimo ir konsultavimo centrai ir / arba taškai. JIK centrams gali būti priskiriama ir informacinė funkcija, t. y. rengti prieinamą ir patikimą informaciją, su kuria jauni žmonės gali susipažinti savarankiškai. Jaunimo centrai ir / arba taškai įsteigti daugelyje savivaldybių ar regionų. Jaunimo informavimo ir konsultavimo centruose Prancūzijoje dirba apytiksliai po 12 darbuotojų, o taškuose po 1-2 darbuotojus, kurių pagrindinės pareigos yra JIK įgyvendinimas.

Suomijos, Prancūzijos ir Lietuvos atvejais turime tik jaunimo sritį apimančias interneto svetaines, kurios yra skirtos visai šaliai, Suomijos atveju galima rasti ir pereiti į pasirinktos savivaldybės jaunimo informavimo ir konsultavimo portalą. Visos šalys užtikrina nuotolinį konsultavimą.

6.2. Jaunų žmonių įsitraukimas

Suomijoje JIK įgyvendinamas per kontaktines, individualias konsultacijas, bendraamžis-bendraamžiui konsultacijas ir nuotoliniu būdu. ERYICA parengtame kompendiume teigiama, kad jaunų žmonių įsitraukimas ir dalyvavimas kuriant ir įgyvendinant JIK yra vienas iš svarbiausių elementų. Jaunų žmonių įsitraukimas į JIK įgyvendinimą yra įtrauktas į JIK projektų vertinimą kaip kokybės kriterijus. Prancūzijos JIK tinklas taip pat įtraukia jaunus savanorius, kurie prisideda prie JIK įgyvendinimo.

Lietuvoje 2023 m. rugsėjį–spalį taip pat parengti dokumentai, kurie numato nuoseklesnį jaunų žmonių įtraukimą į JIK įgyvendinimą per JIK ambasadoriaus vaidmenį.

6.3. JIK darbuotojų kompetencijos ir pa(si)renvimas

Jaunimo informacijos darbuotojai Prancūzijoje yra aukštos kvalifikacijos: jie turi turėti bent jau ugdymo mokslų, teisės, informacijos ir komunikacijos arba psichologijos magistro laipsnį, jei dirba regioniniame jaunimo informacijos centre. Vietiniuose centruose dauguma jaunimo informavimo darbuotojų yra jaunimo darbuotojai, pabaigę specializuotus jaunimo informavimo mokymus, kuriuos teikia regioniniai jaunimo informacijos centrai.

Austrijoje ir Suomijoje jaunimo informacijos darbuotojas nėra pripažįstama profesija, o JIK darbuotojas turi vadovautis bendrais jaunimo darbuotojams keliamais reikalavimais ir turėti atitinkamas kompetencijas, reikalingas darbui su jaunimu ir vaikais atlikti.

Prancūzijos jaunimo informacijos centrai turi savo personalo rengimo struktūrą, kuri užtikrina, kad būtų laikomasi kokybės standartų, o nacionaliniai kokybės standartai papildo Europos jaunimo informacijos chartiją.

6.4. Finansavimas ir koordinavimas

Suomijoje ir Austrijoje JIK sistemai kuriantis buvo įsteigtas nacionalinis koordinatorius, kuris yra stabilus, nekinta ir užtikrina metodinį JIK paslaugas teikiančių organizacijų palaikymą. Nacionalinis koordinatorius yra finansuojamas tiesiogiai iš valstybės biudžeto, nacionalinio koordinatoriaus atsakomybės – rūpintis JIK kokybe, darbuotojų parengimu, regioninių centrų ir taškų bendravimu ir bendradarbiavimu, teikti metodinę paramą, kurti informacinius produktus, kuriuos galėtų naudoti JIK taškai ir centrai, ir užtikrinti tarptautinį bendradarbiavimą ir kt. JIK įgyvendinimas pavestas savivaldybėms, kurios steigia JIK centrus, o pastarieji telkia ir koordinuoja JIK taškus. Lyginant su Lietuvoje įgyvendinamu modeliu, panašu, kad būtent šiuo organizavimo ir koordinavimo modeliu

bandoma sekti, tačiau dažnu atveju praleidžiama JIK centrų lygmuo ir JIK taškai lieka pavieniai. Čia galima atpažinti ir priežastį, kodėl JIK taškų atstovai skundžiasi struktūrinio palaikymo stoka.

Apžvelgiant finansavimą, įdomus Austrijos pavyzdys, kur JIK nacionalinio koordinatoriaus veikla yra iš dalies finansuojama valstybės lėšomis ir iš dalies – Europos Komisijos kaip nacionalinė „Eurodesk“ struktūra. Atsižvelgiant į tai, kad ir JIK, ir „Eurodesk“ koordinuoja ir įgyvendina LiJOT, galima svarstyti mažiau griežtą „Eurodesk“ ir JIK veiklų atskyrimą ir bendrą finansavimą. Regioniniai centrai Austrijoje, kaip ir Lietuvoje, ir Suomijoje, yra finansuojami savivaldybių.

Prancūzijoje veikiančio JIK tinklo (daugiau nei 1500 JIK taškų) nariai naudoja tuos pačius informavimo įrankius ir tą patį logotipą, taip užtikrindami paslaugos matomumą ir kokybės ženklą.

7. Išvalgos, apibendrinimai ir įtampos

Žvelgiant į jaunimo informavimo ir konsultavimo įgyvendinimą Lietuvoje ir bandant įvertinti jį iš skirtingų perspektyvų – per kitus atliktus tyrimus, dokumentus, pokalbius su JIK įgyvendinančiais ar koordinuojančiais asmenimis bei jaunų žmonių išreikštas nuomones – verta aptarti keletą aspektų, kurie šiame tyrime atsiskleidė ryškiausiai.

7.1. Jaunimo informavimo ir konsultavimo žinomumas

Jaunimo informavimo ir konsultavimo žinomumas – viena iš pagrindinių empirinio tyrimo metu identifikuotų problemų. Jauni žmonės nesikreipia konsultacijų, nes nežino, kad gali kreiptis ir nežino, kaip veikia informavimas ir konsultavimas. Netgi tie jauni žmonės, kurie veikia jaunimo organizacijose, taigi yra sąlyginai aktyvūs jaunimo politikos lauko veikėjai, nurodo nežiną apie JIK daugiau nieko, išskyrus interneto portalą „Žinau viską“. Jaunimo problematikos tyrimo (2020) metu nustatyta, kad „šiek tiek mažiau nei trečdalis (29,3 proc.) yra tik girdėję apie portalą www.zinauviska.lt, 14,7 proc. respondentų, šiuo portalu teko naudotis.“ (Jarinta, 2020, p. 121). Kadangi jauni žmonės konsultuotis neateina (apie tai patvirtina ir jauni žmonės, ir juos konsultuoti turinčių organizacijų atstovai), didžioji dalis jaunimo informavimo ir konsultavimo apsiriboja informavimu ir bandymu jaunas žmones pritraukti gyvoms konsultacijoms. Tai nurodo, kad nemaža dalis JIK neveikia taip kaip turėtų veikti, t. y. teikti jauniems žmonėms paslaugas, kurių jiems reikia. Visgi jaunų žmonių apklausa, kurioje jauni žmonės įvardijo, kad jiems aktualiais klausimais norėtų konsultuotis su profesionalais (populiariausias pasirinkimas), nurodo, kad reikalinga intensyviau ir kaip įmanoma aiškiau ir detaliau jaunas žmones informuoti apie JIK egzistavimą, konsultavimosi būdus, formas ir procedūras.

7.2. Jaunimo informavimo ir konsultavimo tinklas

Lietuvoje jaunimo informavimas ir konsultavimas skirstomas į bendrinį ir specializuotą. Bendrinį įgyvendina jaunimo informavimo centrai ir taškai, tuo tarpu specifiniais klausimais bendradarbiaujama su kitomis organizacijomis, kurios specializuojasi konkrečiose temose, pvz.: „Eurodesk“ dėl tarptautinių ir mobilumo veiklų, Užimtumo tarnyba dėl įsidarbinimo ir kt. Šiuo metu nėra aiškios ir konkrečios bendradarbiavimo tarp JIK įgyvendinančių darbuotojų ir specializuotą konsultavimą vykdančių organizacijų sistemos. Dokumentuose nurodoma, kad JIK centrai / taškai bendradarbiauja su specializuotais jaunimo informavimo centrais. JIK įgyvendinantys darbuotojai mini asmeniniais santykiais grįstą bendradarbiavimą, kuomet nukreipiama į tuos specialistus, kuriais pasitikima. Stinga struktūruotesnio požiūrio į šį bendradarbiavimą, aiškaus tematinio žemėlapiu, kokios organizacijos gali konsultuoti jaunus žmones jiems aktualiais klausimais, kokiomis formomis tai galėtų daryti ir kt. Tai taip pat susiję ir su JIK paslaugas teikiančių darbuotojų pasirengimu ir galimybėmis konsultuoti itin dideliu skaičiumi ir plačių apimčių temomis. Tol, kol nėra įsteigti skirtingų sričių specialistus įdarbinantys jaunimo informavimo ir konsultavimo centrai, bendrinio konsultavimo išpildymas priklauso nuo darbuotojo ankstesnių patirčių ir paskirų temų išmanymo, nors deklaruojama, kad turi būti konsultuojama visomis temomis. Vertėtų svarstyti išgryninimą, kokiomis temomis kokiam JIK centre ar taške yra konsultuojama, o kitomis temomis kreipti į specializuotus jaunimo informavimo taškus.

Kitas vertinant JIK įgyvendinimą Lietuvoje klausimų ir dvejonų keliantis aspektas yra nacionalinio koordinatoriaus veikla ir jos efektyvumas, pakankamas finansavimas ir veiklų kryptingumas. Veikloms, kurios turi apimti visą Lietuvą ir stiprinti JIK įgyvendinimą visos Lietuvos lygmeniu, skiriamas finansavimas nėra pakankamas. Taip pat svarbu paminėti, kad JIK koordinavimo funkciją atlieka vienas asmuo - „jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugų koordinatorius, kurio funkcija yra užtikrinti tinklo kokybę, plėtrą ir suteikti metodinę pagalbą JIK paslaugas teikiantiems darbuotojams“ („Įvadas į jaunimo informavimą ir konsultavimą“, 2022, p. 17). Dėl šios priežasties JIK sistema ir jos koordinavimas tampa trapūs ir priklausomi nuo asmeninių savybių ir vieno asmens užsidegimo bei įsitraukimo. Palyginimui, LiJOT koordinuojama „Eurodesk“ veikla turi 3 koordinatorius, kurie yra pasiskirstę atsakomybėmis. Pažymėtina, kad „Eurodesk“ yra mažesnės apimties (temų atžvilgiu) veikla, o atsakomybių paskirstymas atitinka „Eurodesk“ veiklos kryptis (bendras koordinavimas, savanoriai ir žurnalistai). Savo ruožtu JIK koordinatorius, nors ir turi aiškiai išskirtas atsakomybes, žmogiškųjų išteklių tam stokoja. Prie šio fakto pridėjus jaunimo politikos sričiai būdingą darbuotojų ir savanorių kaitą, tampa sudėtinga užtikrinti JIK įgyvendinimo tvarumą ir tęstinumą.

7.3. Politinis ir struktūrinis palaikymas

Politinio ir struktūrinio palaikymo, finansavimo trūkumo, neaiškios vizijos, neefektyvaus JIK tinklo, problematika sutelktų grupių diskusijose yra aptariama bendrai. Ryšiai tarp šių problemų yra aiškūs ir nurodo vieną kylant iš kito – nesant politinio palaikymo, nedidindamas finansavimas, galintis užtikrinti sėkmingą JIK veiklą įgyvendinimą, JIK centrų ar taškų steigimą, neatsiranda struktūrinis palaikymas, reikalingas kitų paslaugų plėtojimui. Sukuriamas neefektyvus JIK tinklas, kuris įgyvendinamas chaotiškai, savanoriškais pagrindais, su neaiškiomis motyvacinėmis sistemomis. Veikloms nepasiekiant tiek jaunų žmonių, kiek norima pasiekti, tampa sudėtinga pagrįsti didesnio finansavimo reikalingumą, taigi užsitikrinti ir politinį bei struktūrinį palaikymą.

Šiuo metu taikomas finansavimo modelis yra nepalankus norint pasiekti, kad į JIK įgyvendinimą įsitrauktų ne tik savivaldybių finansavimą gaunančios įstaigos, bet ir NVO ar jaunimo NVO. Nors JIK iš principo turi būti įgyvendinamas remiantis savanoriškumo principu, norint siekti JIK kokybinės ir kiekybinės plėtros, reikalinga galvoti apie papildomas paskatas tiems, kurie šias paslaugas teikia.

7.4. JIK veiklos ir formos

Jau minėta, kad jauni žmonės retai kreipiasi į JIK darbuotojus konsultacijoms. 2015-aisiais metais išleistame ERYICA kompendiume taip pat nurodoma, kad „pastaraisiais metais jaunimo informacijos centrai atpažino, kad lengvai pasiekiamo centro / biuro galimybės pasiekti visiems jaunuoliams ir patenkinti jų poreikius nebepakanka. Todėl visoje Europoje buvo kuriamos koncepcijos, kaip susitikti su jaunimu ten, kur jie yra, taip pat kaip bendraamžius tiesiogiai įtraukti į informacijos sklaidą.“ (Ivanovskis ir Rupkus, 2015). Dažniausia šiuo metu JIK darbuotojų įgyvendinama veikla – informaciniai renginiai mokyklose. Pavieniai renginiai, tyrimo dalyvių teigimu, prisideda prie JIK paslaugos žinomumo, kartais paskatina jaunus žmones ateiti į kontaktines konsultacijas. Remiantis jaunų žmonių apklausos rezultatais, pristatymai, kurių jauni žmonės gali ateiti paklaustyti, yra vertinami kaip patraukli ir priimtina informavimo forma visomis šiuo metu patvirtintomis bendrinio informavimo ir konsultavimo temomis.

7.5. JIK darbuotojas

Pirmiausia svarbu pažymėti, kad kaip pareigybė JIK darbuotojas Lietuvoje neegzistuoja. JIK yra papildoma funkcija, kuri gali būti priskiriama jaunimo darbuotojams, jaunimo reikalų koordinatoriams ar kitokias pagrindines pareigas organizacijose ar institucijose einantiems darbuotojams. Nesant konkrečių motyvacinių sistemų, darbuotojų skiriamas dėmesys JIK įgyvendinimui varijuoja, kartais įvardijant, jog sąmoningai renkamas nevykdyti JIK sklaidos ir konsultacijų, nes pastarosios didina ir taip jau didelį darbo krūvį, tačiau šios veiklos rezultatai ir poveikis – riboti. Taip pat klausimų kelia darbuotojų pasirengimas vykdyti JIK. Sutelktų grupių diskusijų dalyvių teigimu, darbuotojų kaita tokia didelė, kad darbuotojas, kuriam priskirta įgyvendinti

JIK, dažnu atveju netgi nespėja sudalyvauti informavimo ir konsultavimo mokymo kursuose ir pakeičia darbą anksčiau nei šie mokymo kursai įvyksta. Svarbu pažymėti, kad dėl finansinių aspektų JIK baziniai kursai organizuojami kartą per metus. Šis aspektas susijęs su struktūrinio palaikymo, darbuotojų pasirengimo ir darbuotojų kompetencijų tobulinimo spragomis, kurias reikalinga užpildyti.

7.6. Tobulinimas ir plėtra

Tyrimo dalyvių nuomonės išsiskyrė dėl JIK plėtros. Vieni teigė, kad dėmesį svarbu skirti ne fizinių centrų steigimui, o darbuotojų kompetencijų tobulinimui, informacinių paketų konkrečiomis temomis parengimui, kitokiam teminiam JIK įgyvendinančių darbuotojų palaikymui. Kiti savo ruožtu pasisakė apie poreikį ženkliai didinti dėmesį jaunimo informavimui ir konsultavimui kaip atskirai nuo darbo su jaunimu veiklai – ženkliai didinti resursus, telkti JIK paslaugas įgyvendinančius darbuotojus, stiprinti jų identitetą. Abi kryptys turi validų pagrindimą, abiejų įgyvendinimui reikalingas struktūrinis ir finansinis palaikymas. Svarbu atkreipti dėmesį, kad JIK Lietuvoje yra įgyvendinamas itin nedaug metų, gana neseniai patvirtintas kaip darbo su jaunimu forma, todėl negalima tikėtis itin gerų rezultatų, aukštų pasiekimų, aukštos kokybės, didelio jaunų žmonių įsitraukimo ir naudojimosi paslauga. Nesant jaunimo informavimo ir konsultavimo tradicijos, gali būti vis dar neaiškus ir šios formos poreikis. Tai, kad jauni žmonės „neateina“, gali suponuoti, kad poreikio nėra, tačiau iš atlikto tyrimo tikėtinau, kad poreikis gali būti, bet informacija apie JIK jaunų žmonių nepasiekia. Visgi nuosekliai stebint sistemos kūrimąsi ir jos veikimą, pasiekiamus rezultatus, eigoje bus galima turėti geresnę ir efektyvesnę jaunų žmonių ir jaunimo politikos lauko realijas ir poreikius atliepantią JIK modelį.

8. Rekomendacijos tobulinimui

Esamoje situacijoje, vertinant tai, kas yra, ir ko nėra 2023-aisiais metais JIK paslaugose, pateikiamos šios rekomendacijos, kurios pristatomos atsitiktiniu eiliškumu. Pateikiamos rekomendacijos yra galimos JIK raidos kryptys, kurios turi būti kritiškai vertinamos ir taikomos atsižvelgiant į JIK įgyvendinimo regioninius ir organizacinius kontekstus. Bendrai rekomenduojama JIK paslaugas formuoti atsižvelgiant į nacionalinį kontekstą, jaunų žmonių poreikius, geriausiai išvystytas darbo su jaunimu formas, gerąsias praktikas ir nuosekliai tobulinti ir stiprinti JIK – Lietuvai naujos darbo su jaunimu formos, įgyvendinimą.

- Didinti JIK paslaugos matomumą ir atpažįstamumą.
- Bendrasis JIK tikslo apibrėžimas vertintinas kaip gana siauras, formuluojamas per veiklą – „užtikrinti objektyvios, kokybiškos ir suprantamos informacijos teikimą jauniems žmonėms“, („Rekomendacijos JIK kokybei užtikrinti“, 2019), tačiau neaišku, kas iš to, kad šios informacijos teikimas bus užtikrintas. Reikalingas platesnis, ilgalaikis tikslas, pvz.: palydėti

jauną žmogų apsisprendimuose ar stiprinti jaunų žmonių kritinį mąstymą ar stiprinti jaunų žmonių informacinį raštingumą. Informacijos teikimo užtikrinimas nenurodo į kokybinius JIK veiklos rezultatus. Rekomenduojama tobulinti, siejant su Europos jaunimo informavimo chartija.

- Tobulinti formuluotes, atsisakant ambicingo teiginio, kad JIK apima “visas temas”, “visas gyvenimo sritis” ir kt. Rekomenduojama keisti į “aktualias” arba konkrečiai nurodyti temas, kuriomis gali informuoti ir konsultuoti JIK darbuotojai. Įstatyme ir reglamentuojančiuose dokumentuose formuluojama tinkamai, tuo tarpu viešinamoje informacijoje apie JIK pateikiamas apibrėžimas “visas temas” yra klaidinantis.
- Peržiūrėti jaunimo informavimo ir konsultavimo finansavimo sistemą, esant galimybei, didinti finansavimą. JIK yra mažiausiai finansuojama darbo su jaunimu forma Lietuvoje. Lietuva taip pat išsiskiria iš Europos Sąjungos valstybių finansavimo šiai darbo su jaunimu formai dydžiu. Nesant finansavimo didinimo galimybės, išskirti aiškius prioritetus ir veiklas, kurie būtų įgyvendinami turimo biudžeto rėmuose, pvz.: didinti interneto svetainės žinai viską.lt žinomumą arba stiprinti bazinį jaunimo darbuotojų pasirengimą teikti JIK paslaugas.
- Numatyti kokybinius kriterijus, siekiant įvertinti suteikiamų informavimo ir konsultavimo paslaugų kokybę ar projektų įgyvendinimą. Šiuo metu galiojantis kiekybinis konsultacijų ir informacinių renginių vertinimas neskatina siekti JIK paslaugų gerinimo. Sutelktų grupių diskusijų ir interviu dalyviai pažymėjo, kad yra sudėtinga pamatuoti teikiamų paslaugų poveikį. Tai galima aiškinti jaunimo informavimo ir konsultavimo veiklų pobūdžiu ir trukme. Taip pat didelis susitelkimas į kiekybinius veiklų rodiklius negali parodyti JIK poveikio ar padėti gerinti veiklų kokybę. Dėl to rekomenduojama išgryninti, kas yra laikoma jaunimo informavimo ir konsultavimo kokybe, ir tai susieti su kokybiniais veiklos vertinimo rodikliais. Kokybiniai rodikliai gali būti susiję su JIK paslaugų turiniu, forma, procesu, rezultatais ir nauda. Galimi rodikliai:
 - JIK paslaugų atitikimas Europos jaunimo informavimo chartijos principams, pvz., patikimumas, skaidrumas, prieinamumas, dalyvavimas ir įgalinimas.
 - JIK paslaugų atitikimas jaunų žmonių poreikiams ir interesams, pvz., aktualumas, suprantamumas, išsamumas ir įvairovė.
 - JIK paslaugų teikimo būdų ir kanalų efektyvumas ir patrauklumas, pvz., socialiniai tinklai, asmeninis kontaktas ir kt.
 - JIK paslaugų poveikis jaunų žmonių gyvenimo kokybei ir sprendimų priėmimui, pvz., informacijos naudojimas, problemų sprendimas, savarankiškumas, pasitikėjimas ir kt.

- JIK paslaugų poveikis jaunų žmonių medijų raštingumo ugdymui, pvz., kritiškai vertinami ir analizuojami informacijos šaltiniai, atsakingai dalinamasi informacija, etiška raiška medijose ir kt.

Kokybinių rodiklių vertinimui naudoti įvairius metodus ir priemones, pvz., anketas, interviu, sutelktų grupių diskusijas, stebėjimą, atvejo analizę ir kt. Kokybiniai rodikliai gali būti vertinami tiek programos vykdymo metu (pvz., vidurio laikotarpio vertinimas), tiek po programos pabaigos (pvz., galutinis vertinimas). Kokybiniai rodikliai ir nuoseklus jų fiksavimas gali padėti tobulinti JIK paslaugas ir rodyti jų naudą jaunimui. Visgi svarbu turėti omenyje, kad JIK funkcija dažnai yra priskirta kaip papildoma jaunimo darbuotojams, kuriems kyla motyvacinių iššūkių, o didinant JIK įgyvendinimo stebėjimą yra didinama administracinė našta, kuri gali dar labiau sumažinti suinteresuotumą teikti JIK paslaugas.

- JIK taškus steigiant prie AJC ar AJE, užtikrinti, kad centruose ar erdvėse dirbantys jaunimo darbuotojai būtų baigę bent minimalius jaunimo informavimo ir konsultavimo mokymus, siekiant kokybiško ir JIK principus atitinkančio JIK įgyvendinimo.
- Periodiškai (kas metus) peržiūrėti ir atnaujinti temas, kuriomis turi būti pasiruošę konsultuoti jaunimo informavimo ir konsultavimo darbuotojai. Atnaujinant temas konsultotis ir su jaunais žmonėmis apie tai, kas jiems šiuo metu yra aktualiausia.
- Rekomenduojama kiekviename centre / taške, pristatant JIK veiklas, įvardyti, kokiomis temomis šiame JIK centre ar taške yra konsultuojama, o prie temų, kuriomis JIK darbuotojas konsultuoti nepasiruošęs, nurodyti specializuotų jaunimo informavimo taškų, su kuriais bendradarbiaujama, kontaktinius duomenis. Periodiškai šią informaciją atnaujinti.
- JIK taškus steigiant prie AJC / AJE informavimas ir konsultavimas tampa prieinamas (prieinamesnis) tik jaunimo centrų ar erdvių lankytojams, todėl gali būti eliminuojami kiti jauni žmonės, kurie AJC / AJE nesilanko. Įgyvendinamas JIK veiklas papildyti nekontaktinėmis konsultacijomis, išnaudojant socialinius tinklus, bendradarbiaujant su ugdymo institucijomis, informuojant jaunus žmones apie galimybę gauti atsakymus.
- Iš esmės stiprinti JIK paslaugas teikiančių specialistų kompetencijų tobulinimą ir pradędant nuo JIK paslaugos išskirtinumo, aiškios apibrėžties, aiškių veiklų, principų, siekiant, kad būtų teikiamos kokybiškos paslaugos, vengiant situacijų, kuomet yra konsultuojama sporadiškai, bendrais bruožais, remiantis asmeninėmis patirtimis ar kt. Atsižvelgiant į populiariausias ir patraukliausias turinio formas, rekomenduojama skirti dėmesio šio turinio kūrimo gebėjimų stiprinimui, siekiant tobulinti jaunimo informavimo ir konsultavimo veiklas.

- Atsižvelgiant į turimus resursus, svarstyti nuotolinių mokymo(si) kursų arba atvirų internetinių mokymosi kursų (MOOC – massive open online course) JIK darbuotojams organizavimą ir įgyvendinimą.
- Atsižvelgiant į tai, kad 20+ amžiaus jauni žmonės į jaunimo centrus, kuriuose šiuo metu įprastai teikiamas bendrinis JIK, neateina, bet kreipiasi į specializuoto konsultavimo centrus, rekomenduojama nuosekliau viešinti specializuoto informavimo ir konsultavimo galimybes, organizacijas, kurios teikia šias paslaugas, aiškiai identifikuoti temas ir klausimus, kuriais galima kreiptis.
- Keičiasi jaunų žmonių bendravimo būdai, „užėjimo“ („walk-in“) informavimo paslaugos nebūtinai yra priimtinos. Konsultavimui reikalingas santykis. Informavimas (informacijos perteikimas) gali būti nuasmenintas, galbūt perduotas dirbtiniam intelektui.
- Atsižvelgiant į tai, kad viena iš palankiausiai vertinamų skaitmeninio turinio formų yra kitų žmonių dalinimasis patirtimis ir apžvalgomis, galima rengti daugiau informacinio turinio, kuris būtų paremtas dalinimusi patirtimi. Tai įgyvendinant svarbu užtikrinti, kad tokio tipo informacija nebūtų pavienė, nes asmeninės patirtys neatitinka JIK principo apie nešališką ir objektyvią informaciją.
- Jauni žmonės galėtų aktyviai įsitraukti į jaunimo informavimo ir konsultavimo veiklas, apsibrėžiant temas, kuriose jie jau turi patirties ir atitinkamai stiprinant informavimo ir konsultavimo kompetencijas bei laikyseną. Rekomenduojama JIK įgyvendinti komandose, kurios susidėtų iš jaunimo informacijos darbuotojo ir įvairaus amžiaus jaunų žmonių, kurie galėtų dalintis patikima informacija. Jaunų žmonių įtraukimas į JIK įgyvendinimą prisidėtų prie santykio užmezgimo, laisvesnio, mažiau oficialaus informavimo ir konsultavimo formato.
- Jauni žmonės yra linkę patys paskaityti aktualią informaciją, taigi gauti ją nekontaktiniu būdu. Dėl šios priežasties rekomenduojama daugiau dėmesio sutelkti į objektyvaus informacinio turinio kūrimą ir jo sklaidą. Tam būtinas ir JIK darbuotojų kompetencijų, reikalingų turinio kūrimui, stiprinimas.
- Vertinant „Eurodesk“ ir JIK paslaugų ir temų dubliavimąsi, rekomenduojama „Eurodesk“ atstovams arba susitelkti tik į specializuotą su Europos Sąjungos ir mobilumo klausimais susijusią informaciją, arba „Eurodesk“ ambasadoriams įgyti JIK specialistams reikalingas kompetencijas.
- Į JIK įgyvendinimą įtraukti daugiau jaunimo organizacijų, taip pasiekiant ne tik AJC ir AJE lankytojus, bet ir aktyvius jaunus žmones.

- Bendrinio JIK paslaugą teikti mokyklose (JIK darbuotojas, kelis kartus per savaitę nuosekliai ir stabiliai būnantis mokykloje), kad būtų pasiekti įvairesni jauni žmonės.
- Atsižvelgiant į šalies dydį ir JIK paslaugų apimtį, rekomenduojama stiprinti visa-apimančio informacinio interneto portalo turinį:
 - Tobulinti „Žinau viską“ puslapį, jame pateikti bazinę teminę informaciją, su kuria jaunas žmogus gali susipažinti savarankiškai. Taip pat pagal temas nurodyti šiomis temomis galinčius konsultuoti profesionalus arba bendraamžius (JIK ambasadorius), jų siūlomas konsultacijų formas (gyvai, online chat, video skambutis ir kt.). Taip užtikrinant, kad papildomų klausimų turintis jaunas žmogus galėtų rinktis, kokia forma ir su kuo konsultotis.
 - Pateikti susistemintas rekomendacijas tiems, kurie konsultuoja arba rengiasi konsultuoti. Šiuo metu naudojama nevieša, su papildoma nuoroda prieinama duomenų bazė Google diske sukuria mėgėjiško požiūrio į JIK įspūdį. Rekomenduojama informaciją pateikti interneto portale, nurodant, kad informacija yra skirta specialistams ir savanoriams.

Naudota literatūra

Buzaitytė-Kašalynienė, J., Dunajevas, E. (2020) Lietuvos jaunimo problematikos tyrimo papildomos išvados ir rekomendacijos.

Darnaus vystymo projektai (2022). Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo problematikos tyrimas. Prieiga internete <https://www.kedainiai.lt/doclib/28is0kuoqyg3usf1tuhrhjyatgf9zemz>

ERYICA, eurodesk (2021). YouthInfoComp. Youth Information Worker Competence Framework. Prieiga internete https://static1.squarespace.com/static/63e63a0eebdc006803f20644/t/63fcd89ef38ddb49297a04e4/1677514911624/InfoYouthComp_061021.pdf

Europos jaunimo informavimo chartija (2018). Prieiga internete https://static1.squarespace.com/static/63e63a0eebdc006803f20644/t/640a2fd1cbd03b63d3e5d579/1678389202214/European_Youth_Information_Charter_2019_LT_A4_v2.pdf

Ivanovskis, M., Rupkus, E. (2015). Compendium of national youth information and counselling structures. Council of Europe Press.

Įsakymas dėl jaunimo informavimo ir konsultavimo centruose, jaunimo informavimo ir konsultavimo taškuose ir jaunimo informavimo ir konsultavimo tinklalapyje teikiamų bendrinio jaunimo informavimo ir konsultavimo temų (2022)

Jarinta (2020). Jaunimo problematikos tyrimas. https://jra.lt/uploads/tyrimo-ataskaita_viesinama.pdf

Jaunimo politikos pagrindų įstatymas (2021). Suvestinė redakcija.

Jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas teikiančių organizacijų veiklos projektų (programų) finansavimo konkurso nuostatai (2022)

Jaunimo informavimo ir konsultavimo tvarkos aprašas (2020)

Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (2020). Jaunimo į(si)traukimo Lietuvoje galimybių analizė. Prieiga internete <https://old.jrd.lt/informacija-dirbantiems-su-jaunimu/informacija-apie-jaunima/tyrimai/Jaunimo-įtraukimo-Lietuvoje-galimybių-analizė-2020.pdf>

Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (2022). Jaunimo informavimo ir konsultavimo vadovas.

Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (2022). Įvadas į jaunimo informavimą ir konsultavimą: metodinis leidinys JIK darbuotojams.

Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (2023). Nuo ko pradėti informuoti ir konsultuoti jauną žmogų.

Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (2023). Nuo ko pradėti informuoti ir konsultuoti jauną žmogų. JIK specialistas ir JIK ambasadorius

Miginis, N. (2021). Darbo su jaunimu plėtros Šilutės rajono savivaldybėje galimybių analizė. Prieiga internete <https://www.silute.lt/doclib/q72zushlyrcptvsw6wmsm4hx6558tz9b>

Miginis, N., Ulozas, M. (2022). Tyrimas apie jaunimo emocinę savijautą Kaišiadorių rajono savivaldybėje. Prieiga internete <https://jra.lt/uploads/kaisiadorys-jaunimo-emocine-sveikata.pdf>

Nacionalinės jaunimo politikos 2023-2027 metų veiksmų planas (2023).

Reina, E., Eitler, K. (2022). Report on the Survey of Youth Information Professionals for the Project MedYIa – Youth Information vs Disinformation: Media under the Microscope! Prieiga internete

https://static1.squarespace.com/static/63e63a0eebdc006803f20644/t/64c10712677042731317230e/1690371871976/MedYIa+Report_EN.pdf

Rekomendacijos jaunimo informavimo ir konsultavimo kokybei užtikrinti (2019)

Sildnik, H., Simon, I. (2020). Youth Information and Counselling in Europe in 2020. Council of Europe.

Spinter tyrimai (2022). Tyrimo dėl darbo su jaunimu situacijos Lietuvoje ataskaita.

Vilniaus miesto savivaldybė (2022). Jaunimo situacijos identifikavimas ir jaunimo politikos kokybės vertinimas vilniaus mieste. Prieiga internete <https://vilnius.lt/wp-content/uploads/2023/02/JAUNIMO-SITUACIJOS-IDENTIFIKAVIMAS-IR-JAUNIMO-POLITIKOS-KOKYBES-VERTINIMAS-VILNIAUS-MIESTE.pdf>

Priedai

Priedas Nr. 1

Jaunimo informavimas ir konsultavimas

16/10/2023, 22:21

Jaunimo informavimas ir konsultavimas

Ši apklausa yra nacionalinio tyrimo apie jaunimo informavimą ir konsultavimą dalis. Tyrimu siekiama išsiaiškinti kaip veikia jaunimo informavimo ir konsultavimo sistema Lietuvoje, kaip jauni žmonės gauna atsakymus į jiems rūpimus klausimus, kokie informacijos šaltiniai yra priimtinausi ir prieinamiausi, koks informavimo ir konsultavimo centrų ir taškų vaidmuo ir kaip gerinti esamą situaciją.

Šios apklausos tikslas - sužinoti jaunų žmonių nuomonę. Dalyvavimas apklausoje yra savanoriškas ir anonimiškas. Dalyvavimas apklausoje užtruks apie 10 minučių.

Gauti atsakymai bus analizuojami apibendrintai, rezultatai bus pristatomi tyrimo ataskaitoje, kuri nuo 2023 m. spalio mėnesio bus prieinama viešai www.jra.lt interneto svetainėje.

Jeigu turite klausimų apie šį tyrimą, susisiekite su tyrimo vadove Justina Garbauskaite-Jakimovska justina.garbauskaite@eta.lt

* Nurodo būtina klausimą

1. Esu informuota(s) apie šio tyrimo tikslą. Sutinku dalyvauti šioje apklausoje ir kad mano pateikti atsakymai būtų naudojami tyrimo tikslais.

Pažymėkite tik vieną ovalą.

- Taip *Pereiti prie 2 klausimo*
- Ne

Apie tave

2. Tavo amžius *

Pažymėkite tik vieną ovalą.

- 14-16
- 17-19
- 20-24
- 25-29

3. Tavo lytis *

Pažymėkite tik vieną ovalą.

- Moteriška
- Vyriška
- Kita
- Nenoriu atsakyti

4. Kur gyvenai? *

Pažymėkite tik vieną ovalą.

- Didmiestyje (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)
- Mieste
- Kaimiškoje vietovėje
- Kita: _____

5. Kuriame apskrityje gyvenai? *

Pažymėkite tik vieną ovalą.

- Alytaus
- Kauno
- Klaipėdos
- Marijampolės
- Panevėžio
- Šiaulių
- Tauragės
- Telšių
- Utenos
- Vilniaus

6. Kokiomis socialinėmis platformomis naudojiesi (beveik kasdien)? *

Pažymėkite viską, kas tinka.

- Youtube
- WhatsApp
- Instagram
- TikTok
- Facebook
- Snapchat
- X (Twitter)
- Telegram
- Kita: _____

7. Koks turinys patinka? *

Kiekvienoje eilutėje pažymėkite tik vieną ovalą.

	Visai nepatinka	Nepatinka	Nei patinka, nei nepatinka	Patinka	Labai patinka
Tekstai (blogai, straipsniai ir kt.)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Nuorodos į kitus šaltinius	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vaizdai (foto, memai ir kt.)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Video	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Video stories	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Live stories	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Infografikai	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Kitų žmonių patirtys ir apžvalgos	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Apie informaciją

8. Iš kur gauni informaciją tau rūpimais klausimais? *

Pažymėkite viską, kas tinka.

- Mokykloje, universitete, kolegijoje
- Iš draugų, bendraamžių
- Iš tėvų
- Internete
- Socialiniuose tinkluose
- Iš televizijos, radijo
- Jaunimo centre
- Būreliuose, popamokinių veiklos metu
- Jaunimo informacijos centre arba taške
- Kita: _____

9. Kurie iš šių klausimų tau šiuo metu aktualūs? *

Pažymėkite viską, kas tinka.

- išsilavinimas (pvz.: vidurinis, profesinis ugdymas, studijos, kalbų mokymasis, neformalus ugdymas, mokymasis visą gyvenimą)
- jaunų žmonių teisės ir pareigos (pvz.: kaip piliečio, kaip žmogaus, vaikų ir tėvų, vartotojų)
- skaitmeninis raštingumas (pvz.: informacijos paieška, naudojimosi kompiuteriu ir naršymo internete pagrindai, saugumas internete)
- laisvalaikis ir įsitraukimas į visuomeninę ir savanorišką veiklą (pvz.: vasaros stovyklos, renginiai, jaunimo su jaunimu dirbančios organizacijos, trumpalaikė ir ilgalaikė savanorystė (Jaunimo savanoriška tarnyba, Europos solidarumo korpusas))
- socialinių problemų sprendimo klausimai (pvz.: pagalbą teikiančios institucijos, mažiau galimybių turinčių neįgalių jaunų žmonių klausimai)
- smurto artimoje aplinkoje klausimai
- lyčių lygybės klausimai
- jaunimo fizinės ir psichikos sveikatos klausimai
- jaunimo finansinio raštingumo ir verslumo klausimai (pvz.: asmeninių finansų valdymas, atsakingas skolinimasis, verslo pradėjimas)
- priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimo prevencija ir gydymas
- jaunimo užimtumo klausimai (įsidarbinimo galimybės)
- paslaugų ir pagalbos jaunoms šeimoms klausimai
- Kita: _____

10. Kaip norėtum gauti informaciją šiais klausimais gyvai? *

Pažymėkite viską, kas tinka.

	Pokalbis su jaunimo informavimo specialistu	Pokalbis su bendraamžiu konsultantu	Sudalyvauti pristatyme	Gauti skrajutę su pagrindine informacija	Tema man neaktua
Išsilavinimas	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jaunų žmonių teisės ir pareigos	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Skaitmeninis raštingumas	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Laisvalaikis ir įsitraukimas į visuomeninę ir savanorišką veiklą	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Socialinių problemų sprendimas	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Smurto artimoje aplinkoje	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

11. Kaip norėtum gauti informaciją šiais klausimais gyvai *

Pažymėkite viską, kas tinka.

	Pokalbis su jaunimo informavimo specialistu	Pokalbis su bendraamžiu konsultantu	Sudalyvauti pristatyme	Gauti skrajutę su pagrindine informacija	Tema man neaktua
Lyčių lygybė	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Fizinė ir psichikos sveikata	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Finansinis raštingumas ir verslumas	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimo prevencija ir gydymas	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Užimtumas (sidarbinimo galimybės)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Paslaugos ir pagalba jaunoms šeimoms	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

12. Kaip norėtum gauti informaciją šiais klausimais internetu *

Pažymėkite viską, kas tinka.

	Susirašinėjant el. paštu	Online susirašinėjimas (chat)	Video pokalbis	Paskaityti atrinktą patikimą informaciją	Bendraamžių pasidalinimai soc. tinkluose	Pažiūrėti video
Išsilavinimas	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jaunų žmonių teisės ir pareigos	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Skaitmeninis raštingumas	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Laisvalaikis ir įsitraukimas į visuomeninę ir savanorišką veiklą	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Socialinių problemų sprendimas	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Smurtas artimoje aplinkoje	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

13. Kaip norėtum gauti informaciją šiais klausimais internetu *

Pažymėkite viską, kas tinka.

	Susirašinėjant el. paštu	Online susirašinėjimas (chat)	Video pokalbis	Paskaityti atrinktą patikimą informaciją	Bendraamžių pasidalinimai soc. tinkluose	Pažiūrėti video
Lyčių lygybė	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Fizinė ir psichikos sveikata	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Finansinis raštingumas ir verslumas	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimo prevencija ir gydymas	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Užimtumas (sidarbinimo galimybės)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Paslaugos ir pagalba jaunoms šeimoms	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Jaunimo informavimas ir konsultavimas

14. Ar tavo gyvenamame mieste / rajone yra Jaunimo informavimo ir konsultavimo centras arba taškas?

Pažymėkite tik vieną ovalą.

- Taip
 Ne
 Nežinau
 Kita: _____

15. Ar tavo gyvenamame mieste / rajone yra Eurodesk Lietuva atstovybė? *

Pažymėkite tik vieną ovalą.

- Taip
 Ne
 Nežinau
 Kita: _____

16. Ar kada teko pasinaudoti Jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugomis? *

Pažymėkite tik vieną ovalą.

- Taip *Pereiti prie 17 klausimo*
 Ne *Pereiti prie 22 klausimo*
 Nežinau *Pereiti prie 23 klausimo*
 Kita: _____

Jeigu konsultavaisi

17. Kaip konsultavaisi? *

Pažymėkite viską, kas tinka.

- Gyvai
 Online

Kita: _____

18. Iš kur sužinojai apie šią galimybę? *

19. Kokiu klausimu konsultavaisi? *

20. Ar gavai atsakymus? *

Pažymėkite tik vieną ovalą.

- Taip
 Ne
 Nepilnai
 Kita: _____

21. Kaip vertini konsultacijos kokybę? *

Pereiti prie 23 klausimo

Jeigu nesikonsultavai

22. Dėl kokių priežasčių? *

Pažymėkite viską, kas tinka.

- Nežinau, kaip tai veikia
 Arti manęs nėra centro / taško / atstovybės
 J visus klausimus randu atsakymus kitur
 Nepažįstu ten dirbančio jaunimo darbuotojo
 Nepasitikiu ten dirbančių žmonių žiniomis

Kita: _____

Kaip pagerinti

23. Rūpimais klausimais labiau norėtum konsultuotis su: *

Pažymėkite tik vieną ovalą.

- Jaunimo informavimo ir konsultavimo specialistu (suaugusiuoju)
 Temą išmanančiu bendraamžiu
 Priklauso nuo klausimo
 Kita: _____

24. Kodėl? *

25. Kiti komentarai ar pastabos

Šio turinio „Google“ nekūrė ir nepatvirtino.

Sutelktų grupių diskusijos vedantys klausimai

- Trumpai pristatykite, paminėdami savo vardą, iš kur esate ir kaip esate susiję su jaunimo sritimi (pareigos ar pan)
- Papasakokite, kaip jūsų kasdienis darbas yra susijęs su jaunimo informavimu ir konsultavimu, kokią dienos/savaitės dalį jam skiriate, kokias kitas funkcijas atliekate darbe
- Papasakokite, kaip atrodo ar iš ko susideda standartinės jaunimo informavimo ar konsultavimo veiklos, kurias jūs asmeniškai vykdate
- Kaip dažniausiai kreipiasi jauni žmonės? Online, gyvai. Kaip juos pasiekiate ar pritraukiate?
- Kokiais klausimais dažniausiai konsultuojate?
- Kokiais visai nekonsultuojate?
- Kaip manote, kodėl?
- Su kuo daugiausiai bendradarbiaujate? Į ką dažniausiai nukreipiate jaunos žmones?
- Kaip manote, kaip turėtų keistis jaunimo informavimo ir konsultavimo veiklos?
- Kaip manote, ar ir kaip galėtumėte į jaunimo informavimo ir konsultavimo veiklas ir jų tobulinimą įtraukti jaunos žmones?
- Jūsų nuomone, į kokias kitas veiklas būtų galima integruoti jaunimo informavimą ir konsultavimą?

Jaunimo informavimo ir konsultavimo modelio įgyvendinimas
INFORMACIJOS APIE TYRIMĄ LAPAS DALYVIUI

1. Kodėl atliekamas šis tyrimas?

Tyrimu siekiama įvertinti esamo JIK modelio veikimą bei pateikti rekomendacijas, kaip būtų galima jį tobulinti.

Šios tyrimo dalies uždavinys - išsiaiškinti, kaip JIK paslaugomis pasinaudoję jauni žmonės, jaunimo politikos lauke dirbantys asmenys (savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai, JIK centruose ir (ar) taškuose dirbantys jaunimo darbuotojai, savanoriai ir kt.) jas vertina.

2. Kodėl esu pakviesta(s) dalyvauti šiame tyrime?

Jus pakvietė, nes *esate šiuo metu jaunimo informavimą ir konsultavimą vykdanți(s) darbuotoja(s); jaunimo reikalų koordinatore(-ius) arba savanore(-is), susijęs su jaunimo informavimo ir konsultavimo įgyvendinimu.*

3. Ar aš privalau dalyvauti tyrime?

Ne. Prieš priimdama(s) sprendimą dalyvauti ar ne, galite užduoti klausimus apie tyrimą. Jei Jūs sutinkate dalyvauti, bet kuriuo metu galite pasitraukti iš tyrimo, nenurodydama(s) priežasties, apie savo sprendimą pranešdama(s) tyrimo vadovei Justina Garbauskaitei-Jakimovskai el. paštu justina.garbauskaite@gmail.com Jūs galite pasitraukti iš tyrimo ir atsiimti bet kokią informaciją, kuria pasidalijote, per 10 dienų nuo dalyvavimo tyrime dienos. Informacija, kurią pateikėte dalyvaudami tyrime, bus sunaikinta, Jūsų pasisakymai pašalinami iš duomenų analizės.

4. Kokia bus tyrimo eiga, jei aš sutiksiu dalyvauti tyrime?

2023 m. rugsėjo mėnesio pirmoje pusėje, iš anksto suderinus konkrečią susitikimo datą ir laiką, bus vykdoma sutelktos (fokus) grupės diskusija. Diskusijoje dalyvaus 7-10 asmenų.

Jūs būsite pakviesta(s) dalyvauti šioje diskusijoje, vykstančioje internetu MsTeams platformoje.

Kai prisijungsite, mes aptarsime tyrimo procedūras ir suteiksime galimybę užduoti klausimus, susijusius su tyrimu. Vėliau paprašysime Jūsų žodžiu patvirtinti savo sutikimą dalyvauti tyrime.

Fokus grupė turėtų trukti maždaug 90 minučių, bet ne ilgiau nei 2 valandas. Taip pat galite paprašyti bet kuriuo metu atšaukti sutikimą dalyvauti tyrime arba nutraukti pokalbį.

Turėdami Jūsų sutikimą, norėtume padaryti garso įrašą tam, kad analizuodami duomenis ir rengdami publikaciją galėtume tiksliai atkurti Jūsų idėjas. Garso įrašai bus saugomi <https://www.microsoft365.com> platformoje ir bus automatiškai sunaikinti praėjus 1 metams nuo fokus grupės diskusijos. Garso įrašas bus prieinamas tik tyrimo vadovei.

5. Ar yra kokia nors rizika dalyvauti tyrime?

Dalyvavimas tyrime yra susijęs su šia rizika: konfidencialumo pažeidimas.

Norėdami sumažinti galimą riziką numatome, kad tyrimo metu surinkti duomenys bus pseudonimizuoti arba anonimizuoti, siekiant, kad nebūtų įmanoma identifikuoti tyrimo dalyvių. Taip pat prašome Jūsų fokus grupių diskusijų metu nedaryti įrašų ir nefotografuoti, taip pat tretiesiems asmenims neatskleisti fokus grupių metu aptariamų situacijų ar kitus tyrimo dalyvius padedančios identifikuoti informacijos, kai tai galėtų pakenkti jų profesiniam ar asmeniniam gyvenimui.

6. Ar yra kokia nors nauda dalyvaujant tyrime?

Dalyvavimo nauda yra:

- prisidėti prie jaunimo informavimo ir konsultavimo modelio Lietuvoje tobulinimo;
- prisidėti prie įrodymais grįstų praktikų įgyvendinimo jaunimo politikos lauke;
- apsisikeitimas gerosiomis praktikomis su kolegomis iš kitų regionų ir/ar centrų.

7. Išlaidos ir mokėjimai

Už dalyvavimą šiame tyrime nebus mokama.

8. Kaip bus valdomi surinkti duomenys?

Informacija, kurią pateikiate tyrimo metu, yra tyrimo duomenys. Bet kokie tyrimo duomenys, iš kurių galite būti identifikuoti - vardas, miestas / miestelis, organizacija, kurioje dirbate, yra traktuojami kaip asmens duomenys.

Asmeniniai / neskelbtini duomenys bus saugomi iki 2025 12 31.

Kiti tyrimo duomenys (įskaitant sutikimo formas) bus saugomi dvejus metus po tyrimo rezultatų paskelbimo.

Tyrimo duomenys nebus atverti.

Tyrimo dalyvis turi teisę atšaukti sutikimą dėl asmens duomenų tvarkymo iki 2025 12 31.

Norėtume gauti Jūsų sutikimą naudoti tiesiogines citatas bet kuriame tyrimo etape, įsipareigojant, kad Jūsų vardas bus užkoduotas.

9. Ar tyrimas bus paskelbtas?

Tyrimo ataskaita bus paskelbta Jaunimo reikalų agentūros svetainėje www.jra.lt. Tyrimas taip pat bus pristatytas viešame renginyje. Tyrimo pagrindu gali būti parengtas mokslinis straipsnis, kuris bus publikuojamas recenzuojamame žurnale.

10. Kas finansuoja tyrimą?

Tyrimas finansuojamas Jaunimo reikalų agentūros.

11. Kontaktinė informacija ir / ar kita informacija

Jei norite iš anksto aptarti tyrimą (arba jei turėsite klausimų po tyrimo), susisiekiite:

Justina Garbauskaitė-Jakimovska

Tyrėjos tel. nr.: +37061715594

Tyrėjos el. paštas: justina.garbauskaite@gmail.com

Gavau

Parašas

Data